

Hallituksen esitys Eduskunnalle ympäristöhallintoa koskevaksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki ympäristöhallinnosta, jolla kumotaan nykyinen laki vesi- ja ympäristöhallinnosta. Lisäksi esitys sisältää 31 lakiehdotusta ympäristöalan lakien muuttamisesta. Esityksen tavoitteena on valtioneuvoston kesäkuussa 1993 tekemän periaatepäätöksen mukaisesti tehostaa ympäristöasioiden hoitoa sekä parantaa keskus- ja aluehallinnon taloudellisuutta ja tuottavuutta. Samalla parannetaan mahdollisuuksia toteuttaa ympäristöpolitiikan sisällölliset tavoitteet. Ympäristöhallinnon toiminnan tärkein tavoite olisi edistää kestävää kehitystä ja luonnonvarojen käytön kestävyyttä.

Esitys sisältää ehdotukset säännöksiksi ympäristönsuojelua, alue- ja yhdyskuntasuunnittelua, rakennettua ympäristöä sekä rakentamisen ohjausta koskevien asioiden hoidon järjestämisestä alue- ja keskushallinnossa. Esitys ei koske asuntoasioiden hallintoa, joka on uudistettu joulukuun alussa 1993. Esitys koskee myös maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia vesivarojen käytön ja hoidon tehtäviä.

Esityksessä ehdotetaan, että ympäristöasioiden aluehallintoa vahvistetaan ja se kootaan ympäristöministeriön alaisiin alueellisiin ympäristökeskuksiin yhdistämällä vesi- ja ympäristöpiirit ja lääninhallitusten ympäristöyksiköt. Alueellisia ympäristökeskuksia ehdotetaan perustettaviksi 13. Niiden aluejako perustuisi maakuntajakoon vähäisin poikkeuksin, jotka perustuvat erityisiin toiminnallisiin syihin.

Alueellisten ympäristökeskusten tehtävät koostuisivat vesi- ja ympäristöpiirien ja lääninhallitusten ympäristöyksiköiden nykyisistä tehtävistä sekä keskushallinnosta siirrettävistä tehtävistä. Alueellisille ympäristökeskuksille kuu-

luisi myös maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia vesivarojen käytön ja hoidon tehtäviä. Tämän lisäksi ne huolehtisivat ympäristötietoisuuden edistämisestä alueillaan sekä yhteydenpidosta kansalaisiin ja muihin yhteistyötahoihin. Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö ohjaisivat alueellisia ympäristökeskuksia oman toimialansa osalta.

Vesi- ja ympäristöhallinnon omasta rakentamistoiminnasta luovutaan. Rakennustyöt teetetään urakalla. Korjaamotoiminta on heinäkuun alussa 1994 siirretty pääosin Valtion Korjaamoon. Kahdessa alueellisessa ympäristökeskuksessa korjaamotoiminta jatkuu vuoden 1996 loppuun.

Vesi- ja ympäristöhallituksesta ehdotetaan muodostettavaksi monipuolinen ympäristöalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Suomen ympäristökeskus, jolla ei olisi hallinnollisia ohjaustehtäviä. Suomen ympäristökeskus olisi ympäristöministeriön alainen. Se hoitaisi myös maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia vesivarojen käytön ja hoidon asiantuntija- ja kehittämistehtäviä. Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö ohjaisivat sitä oman toimialansa osalta. Kumpikin ministeriö vastaisi Suomen ympäristökeskuksen ohjauksesta omaan toimialaansa kuuluvien tehtävien osalta. Suomen ympäristökeskus tukisi alueellisten ympäristökeskusten toimintaa ja päätöksentekoa asiantuntemuksellaan. Vesi- ja ympäristöhallituksen nykyisin hoitamat hallinnolliset tehtävät ehdotetaan siirrettäviksi pääosaltaan aluehallintoon. Keskushallinnolle kuuluvat hallinnolliset ohjaustehtävät ehdotetaan siirrettäviksi ministeriöihin.

Ympäristöhallinnon eri yksiköiden henkilös-

tö ja muut voimavarat kohdennetaan niiden kesken tehtävien mukaisesti. Henkilöstöpoliittisena tavoitteena on, että henkilöstön vähentäminen sopeutetaan luonnolliseen poistumaan

eikä henkilöstöä tarvitse irtisanoa. Henkilöstön siirtoja yksiköstä toiseen edistetään.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	5	1.18. Laki ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtiontakauksista ja vientitakuista	25
1. Johdanto	5	1.19. Laki Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta ...	25
2. Nykytila	5	1.20. Vesilaki	25
2.1. Vesi- ja ympäristöhallinto	5	1.21. Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta	26
Yleistä	5	1.22. Terveystensuojelulaki	26
Vesi- ja ympäristöhallitus	6	1.23. Kemikaalilaki	26
Vesi- ja ympäristöpiirit	7	1.24. Torjunta-ainelaki	27
2.2. Lääninhallinto	8	1.25. Laki saariston kehityksen edistämisestä ..	27
2.3. Voimavarat	9	1.26. Patoturvallisuuslaki	27
Vesi- ja ympäristöhallinto	9	1.27. Veneliikennelaki	27
Lääninhallitusten ympäristöyksiköt	10	1.28. Laki yksityisistä teistä	27
2.4. Nykytilan arviointi	10	1.29. Laki yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta	28
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset ...		1.30. Laki poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta	28
3.1. Tavoitteet	11	1.31. Laki oikeudesta yleisiin vesialueisiin ...	28
3.2. Keskeiset ehdotukset	11	1.32. Laki ajoneuvojen siirtämisestä ja romuajoneuvojen hävittämisestä	28
Alueelliset ympäristökeskukset	11	2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	28
Suomen ympäristökeskus	12	3. Voimaantulo	29
4. Esityksen vaikutukset		3.1. Voimaantulosäännökset	29
4.1. Taloudelliset vaikutukset	13	3.2. Tehtäviä koskevat siirtymäsäännökset ...	29
4.2. Organisaatiovaikutukset	14	3.3. Henkilöstöä koskevat siirtymäsäännökset ..	29
4.3. Henkilöstövaikutukset	15	LAKIEHDOTUKSET	
4.4. Ympäristövaikutukset ja vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan	16	1. Laki ympäristöhallinnosta	31
5. Asian valmistelu	16	2. Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	33
6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	16	3. Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta	34
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	18	4. Laki ympäristölupamenettelylain muuttamisesta	34
1. Lakiehdotusten perustelut	18	5. Laki jätelain muuttamisesta	35
1.1. Laki ympäristöhallinnosta	18	6. Laki meluntorjuntalain muuttamisesta	38
1.2. Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta	23	7. Laki ilmansuojelulain muuttamisesta	39
1.3. Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä	23	8. Laki luonnonsuojelulain 16 a ja 25 §:n muuttamisesta	39
1.4. Ympäristölupamenettelylaki	23	9. Laki muinaismuistolain muuttamisesta	40
1.5. Jätelaki	23	10. Laki ulkoilulain muuttamisesta	40
1.6. Meluntorjuntalaki	23	11. Laki maastoliikennelain muuttamisesta	40
1.7. Ilmansuojelulaki	24	12. Laki rakennuslain 137 d §:n muuttamisesta ..	41
1.8. Luonnonsuojelulaki	24		
1.9. Muinaismuistolaki	24		
1.10. Ulkoilulaki	24		
1.11. Maastoliikennelaki	24		
1.12. Rakennuslaki	24		
1.13. Maa-aineslaki	24		
1.14. Rakennussuojelulaki	24		
1.15. Laki ulkomailla asuvien ja ulkomaisten yhteisöjen kiinteistöhankintojen valvon- nasta	24		
1.16. Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta	24		
1.17. Laki yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista ..	24		

13. Laki maa-aineslain muuttamisesta	41	24. Laki torjunta-ainelain 5 b §:n muuttamisesta .	52
14. Laki rakennussuojelulain muuttamisesta	41	25. Laki saariston kehityksen edistämistä anne-	52
15. Laki ulkomailla asuvien ja ulkomaisten yhteis-		tun lain 12 §:n muuttamisesta	52
sojen kiinteistöhankintojen valvonnasta annetun		26. Laki patoturvallisuuslain muuttamisesta 82 ...	53
lain muuttamisesta	42	27. Laki veneliikennelain 3 a ja 3 b §:n muuttami-	
16. Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnos-		sesta	53
sa- ja puhtaanapidosta annetun lain 16 §:n	42	28. Laki yksityisistä teistä annetun lain 3 ja 44 §:n	
muuttamisesta	42	muuttamisesta	54
17. Laki yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista annetun	42	29. Laki yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden	
lain 17 §:n muuttamisesta	42	avustamisesta annetun lain muuttamisesta	55
18. Laki ympäristönsuojelua edistäviin investointei-		30. Laki poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien va-	
hin myönnettävistä valtiontakauksista ja vienti-	43	hinkojen korvaamisesta annetun lain 4 ja 5 §:n	
takuista annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta .	43	muuttamisesta	55
19. Laki Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuok-		31. Laki oikeudesta yleisiin vesialueisiin annetun	
sen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräi-		lain 4 §:n muuttamisesta	56
den määräysten hyväksymisestä sekä sopimuk-	43	32. Laki ajoneuvojen siirtämisestä ja romuajoneu-	
sen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta .	43	vojen hävittämisestä annetun lain 17 §:n muut-	
20. Laki vesilain muuttamisesta	44	tamisesta	57
21. Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuk-		LIITTEET	58
sien lunastuksesta annetun lain 8 §:n muuttami-	49	Rinnakkaistekstit	58
sesta	49	Alueellisten ympäristökeskusten aluejako	59
22. Laki terveydensuojelulain 18 ja 25 §:n muutta-	49	Asetusluonnokset	99
misesta	49		
23. Laki kemikaalilain muuttamisesta	50		

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Valtioneuvosto teki 17. päivänä kesäkuuta 1993 periaatepäätöksen toimenpiteistä keskushallinnon ja aluehallinnon uudistamiseksi. Ympäristöhallinnon osalta siihen sisältyy kaksi uudistusta. Niistä toinen koskee ympäristöhallinnon aluehallinnon kokoamista yhteen ja toinen ympäristöhallinnon keskushallinnon keventämistä siten, että nykyisin keskusvirastona toimivasta vesi- ja ympäristöhallituksesta muodostetaan ympäristöalan tutkimus- ja kehittämiskeskus.

Periaatepäätöksessä todetaan: ”Ympäristöhallinto kootaan aluetasolla ympäristöministeriön alaisiksi aluekeskuksiksi yhdistämällä vesi- ja ympäristöpiirit ja lääninhallitusten ympäristötehtävät sekä sen mukaan kuin erikseen tarkemmin määritellään ympäristöterveydenhuollon tehtävät. Aluekeskukset ovat asianomaisilta osin maa- ja metsätalousministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön ohjauksessa. Kaavoituksen osalta uudistus toteutetaan ottamatta huomioon vireillä oleva rakennuslain muutos. Muutokset toteutetaan viimeistään vuonna 1995.

Vesi- ja ympäristöhallituksesta muodostetaan viimeistään vuonna 1995 tutkimus- ja kehittämiskeskus, jolla ei ole hallinnollisia ohjaustehtäviä, lukuunottamatta asiantuntijaohjausta. Vesi- ja ympäristöhallinnon omasta rakentamistoiminnasta luovutaan vuoden 1996 loppuun mennessä.”

Esitys sisältää valtioneuvoston periaatepäätöksen toimeenpanon edellyttämät lakiehdotukset ympäristöhallinnon alue- ja keskushallinnon uudistamiseksi.

2. Nykytila

2.1. Vesi- ja ympäristöhallinto

Yleistä

Vesihallitus perustettiin vuonna 1970 silloisen maatalousministeriön alaiseksi keskusvirastoksi. Vesiasioita ja vesirakentamistehtäviä koottiin yhteen maataloushallituksesta, metsähallituksesta, tie- ja vesirakennushallituksesta sekä valtion vesivoimatoimikunnasta. Maa- jaettiin yhteensä 13 vesipiiriin. Ne muodostettiin

maanviljelysinsinööripiireistä ja tie- ja vesirakennuslaitoksen piirihallinnon eräistä osista. Vesipiireihin siirtyi myös maanviljelysinsinööripiirien rakennusorganisaatio.

Ympäristöministeriön perustamisen yhteydessä vuonna 1983 siirrettiin vesiensuojelu ympäristöministeriön hallinnonalalle ja ohjaukseen. Vesihallinto jäi muuten edelleen maa- ja metsätalousministeriön alaisuuteen. Vuonna 1986 vesihallinto muuttui vesi- ja ympäristöhallinnoksi. Vesihallituksesta muodostettiin vesi- ja ympäristöhallitus ja vesipiireistä vesi- ja ympäristöpiirit. Vesi- ja ympäristöhallinto siirrettiin yleishallinnollisesti ympäristöministeriön alaiseksi. Samalla tarkistettiin ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön välinen tehtäväjako nykyiselle pohjalle.

Vesi- ja ympäristöhallinto hoitaa sekä ympäristöministeriön että maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle kuuluvia tehtäviä.

Ympäristöministeriön hallinnonalalle kuuluvat vesi- ja ympäristöhallinnossa hoidettavat tehtävät koskevat vesiensuojelua, jätehuoltoa ja jätteiden hyötykäyttöä, öljyvahinkojen torjuntaa, kemikaalien aiheuttamien ympäristöhaittojen ehkäisemistä ja muuta ympäristönsuojelua, luonnonsuojelua ja maisemanhoitoa, ulkoilua ja muuta luonnon virkistyskäyttöä, vesien ja ympäristönsuojelun tutkimusta, vesien käytön, hoidon ja suojelun kokonaissuunnittelua sekä muuta vesihallintoa.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle kuuluvat vesi- ja ympäristöhallinnossa hoidettavat tehtävät koskevat vedenhankintaa ja viemärintiä, tulvasuojelua, maankuivatusta ja kastelua, uittoa, säännöstelyjen vesistöjen käyttötoimintaa, vesioikeudellisen luvan haltijalle kuuluvien velvoitteiden hoitamista, maa- ja vesirakenteiden kunnossapitoa, patoturvallisuutta, tulva- ja jääpatovahinkojen torjuntaa, ojitustoimituksia sekä yleisten vesialueiden hallintaa ja hoitoa ja muuta niihin läheisesti liittyvää vesivarojen käyttöä ja hoitoa.

Vuonna 1986 vesi- ja ympäristöhallinnon tehtävistä poistettiin vesivoiman käytön edistäminen. Vesi- ja ympäristöhallinnosta annetun lain (24/86) 3 §:ssä luetellaan ne muut vesiasioihin liittyvät tehtävät, jotka eivät kuulu vesi- ja ympäristöhallinnolle. Niitä ovat vesiteitä ja vesiliikennettä koskevat asiat, uittoa koskevat asiat lukuun ottamatta käytöstä poistettujen

uittoväylien kunnostustehtäviä, virkistys- ja muuta kalastusta, kalavesien hoitoa sekä valtion kalastuksia koskevat asiat, kalastuselinkeinoon liittyvät ja muut kalataloudelliset asiat, kalataloudellinen tutkimustoiminta ja metsästyksen vesialueilla. Vesi- ja ympäristöhallinnon tehtäviin ei myöskään kuulu valtion kiinteään omaisuuteen kuuluvien vesialueiden hallinta ja hoito eikä pääasiallisesti metsänkasvun edistämistä koskeva kuivatustoiminta, joka ei edellytä vesioikeuden lupaa tai ojitustoimitusta, eikä maatalousmaan avo- ja salaajitus tai kastelu, josta aiheutuu hyötyä vain yhdelle maatilalle.

Maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä vesi- ja ympäristöhallinnon suorittamaan kalataloutta koskevia tehtäviä, kuten kalataloudellisia kunnostuksia ja kalanviljelylaitosten suunnittelua ja rakentamista. Lisäksi vesi- ja ympäristöhallinnolle on valtioneuvoston vuonna 1984 tekemän periaatepäätöksen mukaisesti annettu toimeksiantoina turvetuotantoalueiden kuntoonpanoon liittyviä tehtäviä.

Vesi- ja ympäristöhallinnossa siirryttiin vuonna 1992 tulosbudjetointiin ja tulosoajaukseen. Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö tulosoajavat vesi- ja ympäristöhallitusta. Vesi- ja ympäristöpiirit puolestaan ovat vesi- ja ympäristöhallituksen tulosoajauksessa.

Vesi- ja ympäristöhallitus

Vesi- ja ympäristöhallinnolle kuuluvista tehtävistä säädetään vesi- ja ympäristöhallinnosta annetussa laissa. Tehtävien hoito jakautuu keskusviraston ja piirihallinnon kesken. Lain mukaan vesi- ja ympäristöhallitus toimii ympäristöministeriön alaisena keskusvirastona vesien käytön, hoidon ja suojelun, vesien aiheuttamien vahinkojen ja haittojen torjunnan sekä ympäristönsuojelun edistämiseksi. Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja valvoo oman hallinnonalansa asioiden käsittelyä vesi- ja ympäristöhallinnossa.

Vesi- ja ympäristöhallinnosta annetun asetuksen (151/87) mukaan vesi- ja ympäristöhallitus edistää vesien käyttöä ja hoitoa, vesien aiheuttamien vahinkojen ja haittojen torjuntaa sekä vesien ja muun ympäristön suojelua. Se seuraa vesien ja muun ympäristön tilaa ja siihen vaikuttavaa toimintaa, harjoittaa vesien ja muun ympäristön tutkimusta sekä ylläpitää

ja kehittää tietojärjestelmiä. Keskusvirasto kehittää tehtävien hoitoa vesi- ja ympäristöhallinnossa sekä ohjaa, yhteensovittaa ja valvoo vesi- ja ympäristöpiirien toimintaa. Lisäksi se avustaa ympäristöministeriötä ja maa- ja metsätalousministeriötä sekä suorittaa muut sille säädetyt tai määrättyt tehtävät.

Vesi- ja ympäristöhallitus kantaa ja vastaa valtion puolesta ja valvoo tuomioistuimissa, virastoissa ja toimituksissa valtion etua ja oikeutta vesi- ja ympäristöhallinnolle kuuluvissa asioissa. Vesilain (264/61) mukaisissa asioissa tämä oikeus siirrettiin vuonna 1990 vesi- ja ympäristöhallinnosta annetun asetuksen muutoksella (338/90) vesi- ja ympäristöpiireille. Piiriin on kuitenkin asetuksen mukaan siirrettävä asia vesi- ja ympäristöhallituksen käsiteltäväksi, jos se on laajakantoinen tai periaatteellisesti merkittävä. Jos asian käsittelyssä tarvitaan erityistä selvitystä tai sen vaikutukset ulottuvat oleellisesti toisen piiriin alueelle, on se myös siirrettävä keskusviraston käsiteltäväksi.

Vesi- ja ympäristöhallitukselle kuuluu tutkimus-, kehittämis- ja tietopalvelutehtävien lisäksi useita lainsäädäntöön perustuvia viranomais-tehtäviä.

Kemikaalilain (744/89) nojalla vesi- ja ympäristöhallitukselle kuuluu kemikaalien aiheuttamien ympäristöhaittojen ehkäisemisen ja torjunnan ylin valvonta. Lisäksi se päättää suojauskemikaalien hyväksymisestä, käsittelee niitä koskevat ilmoitukset samoin kuin kiellettyjä ja tiukasti säänneltyjä kemikaaleja koskevat vienti-ilmoitukset. Lisäksi vesi- ja ympäristöhallitus antaa lausunnot torjunta-aineiden ja uusien aineiden ympäristövaikutuksista sekä arvioi torjunta-aineiden ympäristövaikutukset torjunta-ainelain (327/69) ja sen nojalla annettujen asetusten ja päätösten perusteella.

Vesi- ja ympäristöhallitus valvoo jätteiden maahantuontia ja maastavientiä sekä Suomen alueen kautta tapahtuvaa jätteiden siirtoa koskevien jätelain (1072/93) ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Vesi- ja ympäristöhallitus tekee myös jätelain mukaiset päätökset jätteen kansainvälistä siirtoa koskevan ilmoituksen perusteella. Täten varmistetaan, että siirto on vaarallisten jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskevan Baselin yleissopimuksen (SopS 45/92) mukainen.

Vesi- ja ympäristöhallitukselle kuuluu aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain (300/79) sekä maa-alueilla

tapahtuvien öljyvahinkojen torjuntaa koskevan lain (378/74) noudattamisen yleinen valvonta. Lisäksi se ohjaa ja valvoo alusöljyvahinkojen torjunnan yleistä järjestämistä, toimii torjuntaviranomaisena ja tarvittaessa osallistuu torjuntaan. Vesi- ja ympäristöhallitus määrää torjunnan suorittamisesta ja asettaa torjuntatöiden johtajan aavalla selällä tapahtuneessa alusöljyvahinkotapauksessa.

Patoturvallisuuslain (413/84) sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonta kuuluu vesi- ja ympäristöhallitukselle. Se hyväksyy huomattavaa vaaraa onnettomuuden sattuessa aiheuttavan padon turvallisuustarkkailuohjelman tai sen muutoksen. Vesi- ja ympäristöhallituksella on oikeus määrätä laadittavaksi vahingonvaaraselvitys ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin, jos yleistä turvallisuutta välittömästi vaarantavaa patoa käytetään patoturvallisuuslain tai vesilain säännösten vastaisesti.

Vesi- ja ympäristöhallitus hoitaa myös tulvantorjuntaan, vanhojen uittolaitteiden poistamiseen ja muuttamiseen sekä katselmustoimistusten toimitusmiesten nimeämiseen liittyviä vesilain mukaisia tehtäviä. Se toimii myös vesioikeudellisten lupien hakijana ja haltijana.

Vesi- ja ympäristöhallitukselle kuuluu useiden lakien nojalla monia yhdyskuntien vesihuollon ja vesiensuojelun rahoitustukeen liittyviä valmistelu-, ohjaus- ja valvontatehtäviä. Luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain 2 §:n 2 kohdassa (824/78) tarkoitettujen yhdyskuntien vedenhankinta-, viemäröinti- ja vesiensuojeluinvestointien tukemiseen myönnettyjen korkotukilainojen osalta vesi- ja ympäristöhallitus suorittaa korkohyvityksen luottolaitoksille.

Vesi- ja ympäristöhallitus valvoo valtion etua ja oikeutta koskiensuojelulain (35/87) mukaisissa korvaustoimituksissa ja muutosta haettaessa. Lisäksi vesi- ja ympäristöhallitus huolehtii valtion suoritettavaksi kuuluvien kustannusten ja korvausten maksamisesta ja tallentamisesta.

Vesi- ja ympäristöhallitus hyväksyy vesien suojeluun liittyviä tutkimustehtäviä suorittavan laitoksen julkisen valvonnan alaiseksi vesitutkimuslaitokseksi ja valvoo sitä. Se toimii työllisyyslaissa (275/87) ja -asetuksessa (130/93) tarkoitettuna valtion työvirastona.

Yleiset vesialueet ovat vesi- ja ympäristöhallituksen hallinnassa ja hoidossa. Oikeudesta yleisiin vesialueisiin annetun lain (204/66) nojalla vesi- ja ympäristöhallitus käsittelee muun

muassa vuokrasopimuksiin, soranottolupiin ja rajankäyntitoimituksiin liittyviä asioita.

Vesi- ja ympäristöpiirit

Vesi- ja ympäristöhallintoon kuuluvat vesi- ja ympäristöhallituksen lisäksi 13 vesi- ja ympäristöpiiriä, jotka ovat keskusviraston alaisia. Vesi- ja ympäristöpiirien aluejaosta määrätään valtioneuvoston päätöksessä vesi- ja ympäristöpiirien rajoista ja hallintopaikoista (392/87).

Vesi- ja ympäristöpiirien tehtävänä on vesi- ja ympäristöhallinnosta annetun asetuksen 22 §:n mukaan edistää alueillaan vesien käyttöä ja hoitoa, vesien aiheuttamien vahinkojen torjuntaa sekä vesien ja ympäristön suojelua sekä valvoa vesistöjen, vesialueiden ja pohjavesien käyttöä, tilaa ja tilaan vaikuttavaa toimintaa. Piirit suorittavat myös vesien ja ympäristön tutkimusta ja seuraavat vesien ja ympäristön tilaa. Vesi- ja ympäristöpiirit huolehtivat osaltaan hallinnon suunnittelu- ja rakennustehtävistä. Ne valvovat ja ohjaavat öljyvahinkojen torjuntaa, valvovat patorakenteiden ja -laitteiden turvallisuutta ja käyttöä sekä huolehtivat vesi- ja ympäristöhallinnon hallinnassa olevien rakenteiden ja laitteiden kunnossapidosta. Piirit huolehtivat myös vesilain mukaisista katselmus- ja ojitustoimituksista sekä lopputarkastuksista.

Vesi- ja ympäristöhallitus voi määrätä vesi- ja ympäristöpiiriin suorittamaan tehtäviä myös toisen piirin alueella.

Vesi- ja ympäristöhallinnolle kuuluu vesilain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen yleinen valvonta, vesilain tarkoittaman yleisen edun valvonta sekä vesiensuojelua koskevista ennakkotoimenpiteistä annetun asetuksen (283/62) mukaisten ilmoitusten käsittely. Edellä mainitut valvontatehtävät ja ennakkoilmoitusten käsittely on siirretty lähes kokonaan vesi- ja ympäristöpiireille. Ne voivat toimia myös vesioikeudellisten lupien hakijana ja haltijana. Pääosa valtion säännöstelyluvista on jo siirretty piireille.

Vesi- ja ympäristöpiireillä on velvollisuus siirtää vesilaissa tarkoitettu asia keskusviraston käsiteltäväksi, jos asia on laajakantoinen tai periaatteellisesti merkittävä tai jos asian käsittelyssä tarvitaan sellaista erityistä selvitystä, jota vesi- ja ympäristöpiiri ei voi vaikeuksista

saada taikka jos asian vaikutukset ulottuvat oleellisesti myös toisen vesi- ja ympäristöpiiriin alueelle.

Vesi- ja ympäristöpiirit myöntävät yhdyskuntien vesihuolto- ja vesiensuojelutoimenpiteisiin valtion tukea yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annetun lain (56/80) nojalla maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön määrittämien kiintiöiden rajoissa. Piirit hyväksyvät myös näihin tarkoituksiin myönnettävät enintään yhden miljoonan markan suuruiset korkotukilainat. Yli miljoonan markan korkotukilainat hyväksyy asianomainen ministeriö.

Vesi- ja ympäristöhallinnon rakentamisorganisaatiota on kehitetty voimakkaasti taloudellisuuden parantamiseksi. Raskaat maanrakennuskoneet ja niiden korjaustoiminta on keskitetty viiteen rakentavaan piiriin. Muut piirit toimivat rakennuttavana ja voivat teettää työssä joko urakoitsijoilla, yksityisillä koneyrityksillä tai ostamalla palveluja rakentavista piireistä. Vesi- ja ympäristöhallinto on luopunut omasta korjaamatoiminnastaan Valtion Korjaamon aloittaessa toimintansa 1 päivänä heinäkuuta 1994. Kahdessa yksikössä toiminnasta luovutaan viimeistään vuoden 1996 aikana.

2.2. Lääninhallinto

Lääninhallitukset toimivat ympäristönsuojelun sekä kaavoitus- ja rakennustoimen yleisviranomaisina lääneissä.

Lääninhallituslain (1233/87) ja -asetuksen (638/92) mukaan lääninhallitusten yleishallinnollinen johto ja valvonta kuuluu sisäasiainministeriölle. Ympäristöministeriön hallinnonalan tehtävissä lääninhallitukset toimivat ympäristöministeriön alaisina. Ympäristöministeriö tulostuu lääninhallituksia toimialansa tehtävissä. Sen sijaan lääninhallitusten resurssiohjaus kuuluu sisäasiainministeriölle.

Ympäristöasioiden hoidon järjestäminen lääninhallituksissa alkoi 1960-luvun lopussa. Vuonna 1968 kaikkiin lääninhallituksiin perustettiin kaavoitus- ja rakennustoimen tarkastajan virat kaavoituksen ja rakentamisen ohjaustehtäviin. Samalla perustettiin lääninhallituksiin kaavoitus- ja rakennusasiain toimistot. Ympäristönsuojelutehtäviä varten perustettiin vuonna 1973 ympäristönsuojelutarkastajan virat. Vuonna 1982 ympäristönsuojeluasioita varten lääninhallituksiin perustettiin ympäristön-

suojelutoimistot. Samassa yhteydessä kaavoitus-, rakennus- ja asuntoasioita hoitavien toimistojen nimi muutettiin kaavoitus- ja asunto-toimistoksi. Uudenmaan lääninhallituksessa nämä toimistot yhdistettiin ympäristöosastoksi vuonna 1985. Lääninhallitukset siirtyivät vuosina 1991–93 tulostuohjaukseen. Tässä yhteydessä ympäristöasiat koottiin myös muissa lääninhallituksissa omiksi yksiköikseen.

Lääninhallitusten ympäristöyksiköille kuuluu luonnon suojeluun, hoitoon ja käyttöön, jätehuoltoon, ilmansuojeluun, meluntorjuntaan, ympäristölupa-asioihin, maankäyttöön, rakentamiseen sekä rakennettuun ympäristöön ja sen suojeluun liittyviä lainsäädännön täytäntöönpanotehtäviä sekä täytäntöönpanon ohjaus- ja valvontatehtäviä.

Lääninhallituksille kuuluu kuntien ympäristönsuojelun ohjaus ja valvonta kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/86) mukaisesti. Vuoden 1994 alussa voimaan tulleen jätelain nojalla lääninhallitukset ohjaavat ja kehittävät jätelainsäädännössä tarkoitettujen tehtävien hoitamista alueellaan sekä valvovat säännösten noudattamista. Ilmansuojelulain (67/82) nojalla lääninhallitukset ohjaavat ja valvovat lainsäädännön täytäntöönpanoa lääneissä. Meluntorjuntalain (382/87) nojalla lääninhallituksille kuuluu meluntorjunnan ohjaus ja valvonta lääneissä. Vuonna 1992 voimaantullut ympäristölupamenettelylaki (735/91) muutti merkittävästi lääninhallituksen tehtäviä ympäristöasioissa. Ympäristölupamenettelylailla koottiin ilmansuojelulakiin, silloiseen jätelakiin (673/78), terveydenhoitolakiin (469/65) ja eräistä naapurisuhteista annettuun lakiin (26/20) perustuvien lupien, ilmoitusten ja suunnitelmien käsittely yhteen. Samassa yhteydessä lääninhallituksista siirrettiin päätösvaltaa kunnille siten, että lääninhallituksen ratkaistaviksi jätettiin ympäristön kannalta merkittävimpien laitosten ympäristölupahakemukset. Ympäristölupia valvovat lääninhallitukset yhdessä vesi- ja ympäristöpiirien ja kuntien ympäristölupaviranomaisten kanssa.

Lääninhallitusten tehtävänä on luonnonsuojelulain (71/23) nojalla edistää ja valvoa luonnonsuojelua lääneissä. Niille kuuluu muun muassa luonnonsuojeluohjelmien toteuttamiseen liittyviä tehtäviä. Lääninhallitukset päättävät muulle kuin valtion maalle tulevan luonnonsuojelualueen perustamisesta sekä hankkivat alueita valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin.

Ne käsittelevät myös ulkomainoslupahakemuksia.

Rakennuslain (370/58) mukaisesti lääninhallitukset valvovat ja ohjaavat rakennustointia ja kaavoitusta lääneissä. Lääninhallitukset vahvistavat kuntien hyväksymät yleiskaavat sekä asema-, rakennus- ja rantakaavat. Lisäksi ne käsittelevät poikkeuslupia ja päättävät rakennus- ja toimenpidekielloista. Suurten kaupunkiseutujen ja eräiden muiden kaupunkien, joita on yhteensä 16, osalta nämä tehtävät kuuluvat ympäristöministeriölle. Kuntien toimivaltaa kaava- ja poikkeuslupa-asioissa on viime vuosina lisätty merkittävästi. Lääninhallitukset toimivat myös valitusviranomaisina kaava-, poikkeuslupa- ja muissa maankäyttöasioissa. Vuonna 1989 toteutetun lääninoikeusuudistuksen jälkeen ja kuntien toimivallan lisääntyä lääninhallitusten tehtävät valitusasioissa ovat huomattavasti lisääntyneet.

Maa-aineslain (555/81) mukaisissa asioissa lääninhallitukset toimivat vahvistus- ja valitusviranomaisina. Rakennussuojelulain (60/85) nojalla lääninhallitukset tekevät päätökset kulttuurihistoriallista merkitystä omaavien rakennusten suojelusta. Lääninhallitukset päättävät myös rakennussuojeluavustusten jakamisesta. Lisäksi lääninhallitukset hoitavat muinaismuistolain (295/63) mukaisia tehtäviä. Lääninhallituksille on vuoden 1993 alusta alkaen kuulunut ulkomailla asuvien ja ulkomaisten yhteisöjen kiinteistöhankintojen valvontaa koskevan lain (1613/92) mukaiset lupa- ja valvontatehtävät.

Lääninhallituksille kuuluu lakisääteisiä ympäristötehtäviä myös ulkoilulain (606/73), vene liikennelain (151/69), maastoliikennelain (670/91) ja saariston kehityksen edistämisestä annetun lain (494/81) nojalla. Lääninhallitusten ympäristöyksiköt hoitavat tielainsäädäntöön ja yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista annettuun lakiin (982/77) perustuvia ympäristön käyttöön liittyviä tehtäviä. Lääninhallitukset käsittelevät myös erilaisia ympäristösuojeluinvestointeja sekä ilmansuojelun ja jätehuollon kehittämistä koskevia avustusasioita.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskeva laki (468/94) tuli voimaan 1 päivänä syyskuuta 1994. Lain mukaan lääninhallitukset ohjaavat ja valvovat lain täytäntöönpanoa lääneissä. Lääninhallitukset ja vesi- ja ympäristöpiirit toimivat ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen (792/94) nojalla yhteysviranomaisina, joiden tehtävänä on huo-

lehtia arviointimenettelyn järjestämisestä ja siihen liittyvästä tiedottamisesta.

Lääninhallitukset hoitavat myös ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvia tehtäviä. Näitä asioita ovat sosiaali- ja terveysministeriön ohjaukseen kuuluvat terveydensuojelulain (763/94) mukaiset aluehallinnon tehtävät, maa- ja metsätalousministeriön ohjaukseen kuuluvat eläinlääkintähuoltolain (685/90) ja siihen liittyvät eläintautilain (55/80), eläinsuojelulain (91/77), liyahygienialain (511/94), kalahygienialain (330/94) sekä maidontarkastuslain (558/46), vuoden 1995 alusta maitohygienialain (671/94), mukaiset tehtävät sekä kauppa- ja teollisuusministeriön ohjaukseen kuuluvat elintarvikelain (526/41) ja tuoteturvallisuuslain (314/86) mukaiset tehtävät. Nämä tehtävät hoidetaan lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastoissa. Valtioneuvoston 17 päivänä kesäkuuta 1993 tekemässä periaatepäätöksessä todetaan, että ympäristöterveydenhuolto siirretään ympäristöhallinnon aluekeskuksiin sen mukaan kuin erikseen tarkemmin määritellään.

Lääninhallituksille aikaisemmin kuuluneet aluekehitystehtävät liittyvät läheisesti lääninhallitusten alueiden käytön ja ympäristönsuojelun tehtäviin. Alueiden kehittämisestä annetun lain (1135/93) tultua voimaan vuoden 1994 alusta aluekehitystehtävät siirtyivät lääninhallituksista aluekehitysviranomaisille, joihin toimivat maakunnan liitot. Maakunnan liitoille kuuluvat myös lakisääteiset seutukaavoitustehtävät.

Asuntohallinnon uudistamisen toteututtua 1 päivästä joulukuuta 1993 lääninhallituksille ei enää kuulu lakisääteisiä asuntoasioita.

2.3. Voimavarat

Vesi- ja ympäristöhallinto

Vesi- ja ympäristöhallinnon sekä keskusviraston että piirihallinnon määrärahat on budjetoitu valtion talousarviossa ympäristöministeriön pääluokkaan (35.25). Maa- ja metsätalousministeriön pääluokkaan (30.85) on budjetoitu vesivarojen käyttöön ja hoitoon liittyvät menot.

Ympäristöministeriön pääluokassa vesi- ja ympäristöhallinnon käyttöön on vuoden 1994 varsinaisessa talousarviossa sekä ensimmäisessä ja toisessa lisätalousarviossa osoitettu yhteensä 466,5 miljoonaa markkaa. Tästä määrärahasta

on toimintamenojen osuus noin 335,3 miljoonaa markkaa, josta keskusviraston käyttöön on varattu noin 117,7 miljoonaa markkaa, vesi- ja ympäristöpiirien käyttöön noin 204 miljoonaa markkaa ja koko hallinnon yhteiseen käyttöön noin 13,6 miljoonaa markkaa.

Ympäristöministeriön pääluokkaan sisältyy lisäksi vesi- ja ympäristöhallituksen käyttöön yhteensä 131,3 miljoonaa markkaa, josta 10,9 miljoonaa markkaa öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaan, 32,7 miljoonaa markkaa vesistö- ja ympäristönsuojelutöihin, 60 miljoonaa markkaa koskiensuojelulain mukaisiin korvauksiin ja 27,7 miljoonaa markkaa lähinnä avustuksiin, korkotukiin ja korvauksiin.

Maa- ja metsätalousministeriön pääluokassa on vesi- ja ympäristöhallinnon käyttöön osoitettu yhteensä 177,3 miljoonaa markkaa. Tästä määrärahasta 14 miljoonaa markkaa on tarkoitettu vesivarojen käyttöön ja hoitoon liittyviin erillismenoihin, 82,3 miljoonaa markkaa vesistö- ja vesihuoltotöihin, 71 miljoonaa markkaa vesihuoltoon liittyviin korkotukiin ja avustuksiin sekä vesilain mukaisiin korvauksiin ja 10 miljoonaa markkaa peruskuivatusavustuksiin ja -lainoihin.

Vesi- ja ympäristöhallinto käyttää lisäksi työllisyysmäärärahoja kummankin ministeriöiden hallinnonalan töihin.

Vesi- ja ympäristöhallinnossa oli vuoden 1994 alussa kaikkiaan 1 776 henkilöä. Heistä vesi- ja ympäristöpiireissä oli 1 255 ja vesi- ja ympäristöhallituksessa 521. Tämä henkilökunta jakaantui määrärahojen käytön suhteen siten, että toimintamomentilta palkatun henkilökunnan määrä oli vesi- ja ympäristöhallituksessa 434 ja vesi- ja ympäristöpiireissä 960 henkilöä eli yhteensä 1 394 henkilöä. Tämän lisäksi vesi- ja ympäristöhallituksessa on muilla määrärahoilla, lähinnä sen käyttöön osoitetuilla tutkimusmäärärahoilla, ollut palkattuna 87 henkilöä. Vesi- ja ympäristöpiireissä muilla määrärahoilla on palkattu kaikkiaan 291 henkilöä, joista työmäärärahoilla vakituisesti palkattuja oli 246. Muut eli 45 henkilöä oli palkattu joko tutkimusmäärärahoilla tai vesivarojen käytön ja hoidon toimintamäärärahoilla.

Lääninhallitusten ympäristöyksiköt

Lääninhallitusten ympäristöyksiköiden toimintamenoihin on vuonna 1994 varattu yh-

teensä noin 57 miljoonaa markkaa. Määräraha on sisäasiainministeriön pääluokassa lääninhallitusten toimintamenoissa (26.05.21.). Lääninhallitusten toimintamomentilta ympäristöyksiköihin palkatun henkilökunnan määrä on yhteensä 255. Tämän lisäksi ympäristöyksiköihin on ollut palkattuna keskimäärin 10 määräaikaista henkilöä ulkopuolisin varoin.

2.4. Nykytilan arviointi

Ympäristöhallinnossa on päätösvaltaa viime vuosina siirretty keskushallinnosta aluehallintoon ja kuntiin. Keskushallinnossa tehdään kuitenkin vielä useita sellaisia yksittäistapauksia koskevia päätöksiä, jotka tulisi siirtää aluehallintoon.

Ministeriöiden ja keskusviraston välistä työnjakoa on pyritty selkeyttämään tavoitteena kehittää vesi- ja ympäristöhallituksesta monipuolinen ympäristö- ja vesialan asiantuntijalaitos. Toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten vuoksi vesi- ja ympäristöhallituksen toimintaa on viime vuosina suunnattu erityisesti ympäristönsuojelun kansainväliseen yhteistoimintaan ja ympäristöalan tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Voimavaroja on suunnattu myös kemikaali-, jätehuolto- ja torjunta-ainelainsäädännön mukaisiin viranomaistehtäviin sekä luonnonsuojeluun ja luonnon monimuotoisuuteen liittyvään tutkimustoimintaan. Toiminnan painopistealueita ovat olleet pohjavesien käytön ja suojelun edistäminen, ympäristövahinkojen torjunta, ympäristötietojärjestelmien kehittäminen ja ylläpito sekä ympäristötietopalvelu. Toimintaa on suunnattu myös ympäristötalouteen, ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn ja ympäristönsuojelun ohjausjärjestelmien kehittämiseen. Vesistöiden ja säännösteltyjen vesistöjen kokonaisvaikutusten arviointia, suunnittelun ja käytön kehittämistä, hajakuormituksen ja erityisesti maa- ja metsätalouden ympäristöhaittojen vähentämistä on tehostettu.

Ympäristöhallinnon keskushallinto on vesi- ja ympäristöhallinnon osalta kaksiportainen. Vesi- ja ympäristöhallitukselle kuuluu viranomaistehtäviä, joissa sillä on hallinnollinen ohjaussuhde vesi- ja ympäristöpiireihin. Lisäksi keskusvirastolla on eräiden lakien perusteella norminanto-oikeus.

Vesi- ja ympäristöhallinnossa on tehtäviä ja toimivaltaa siirretty aluehallintoon. Vesi- ja

ympäristöpiireillä on kuitenkin velvollisuus siirtää tietyt laajakantoiset tai periaatteellisesti merkittävät asiat keskusviraston käsiteltäviksi. Tämän vuoksi eräitä asioita käsitellään sekä aluehallinnossa että keskushallinnossa.

Ympäristöhallinto on aluetasolla hajanaista. Keskeisiä ympäristötehtäviä aluehallinnossa hoitavat nykyisin 13 vesi- ja ympäristöpiiriä sekä lääninhallitusten 11 ympäristöyksikköä. Vesi- ja ympäristöpiirien ja läänien hallinnolliset rajat eivät ole kaikilta osin yhtenevät. Lääninhallitusten ympäristöyksiköiden ja vesi- ja ympäristöpiirien välinen tehtäväjako on varsin selkeä. Tehtävissä ei juuri ole päällekkäisyyttä. Toiminnanharjoittajien ja tehtävien hoidon yhteensovittamisen kannalta tehtävien ja kaantuminen kahdelle viranomaiselle on koettu ongelmalliseksi. Vesi- ja ympäristöpiirien sekä lääninhallitusten ympäristöyksiköiden toimintatavat ja keinot vaihtelevat.

Aluehallinnon ohjaussuhteet eivät ole selkeitä. Lääninhallitukset ovat hallinnollisesti sisäasiainministeriön alaisia. Ympäristöministeriö tulohajaa lääninhallituksia niille kuuluvissa ympäristötehtävissä, mutta voimavaroja koskeva ohjaus kuuluu sisäasiainministeriölle. Vesi- ja ympäristöpiirejä tulohajaa vesi- ja ympäristöhallitus. Ympäristöministeriöllä ja maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole nykyisin suoraa ohjaussuhdetta vesi- ja ympäristöpiireihin.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on tehostaa ympäristöasioiden hoitoa sekä parantaa keskus- ja aluehallinnon taloudellisuutta ja tuottavuutta. Ympäristöhallinnon toiminnan tavoitteena on edistää kestävä kehitys, luonnonvarojen käytön kestävyttä, luonnon monimuotoisuuden ja toimintakyvyn sekä ympäristön kauneus- ja kulttuuriarvojen säilymistä ja ympäristönsuojelua sekä kehittää ihmisen elinympäristöä ja yhdyskuntarakennetta. Ympäristöhallinnon tehtävänä olisi edelleen myös huolehtia vesivarojen käytöstä ja hoidosta.

Esitys koskee ympäristöministeriön toimialasta ympäristönsuojelun, alue- ja yhdyskuntasuunnittelun, rakennetun ympäristön sekä rakentamisen ohjauksen muodostamaa kokonaisuutta. Se ei koske asuntoasioiden hallintoa,

joka on uudistettu 1 päivästä joulukuuta 1993. Esitys koskee myös maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia vesivarojen käytön ja hoidon tehtäviä, joita nykyisin hoidetaan vesi- ja ympäristöhallinnossa.

Esityksen mukainen ympäristöhallinto käsittää alueelliset ympäristökeskukset sekä ympäristöalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen, Suomen ympäristökeskuksen. Esityksen tavoitteena on ympäristöhallinnon eri yksiköiden välisen työnjaon ja aluehallinnon ohjauksen selkeyttäminen.

Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö vastaavat hallinnonalansa strategisesta suunnittelusta, johtamisesta ja päätöksenteosta sekä toimintapolitiikan luomisesta. Ne huolehtivat säädösvalmistelusta, hallinnonalan tulohajauksesta, johtavat toimialansa kansainvälistä yhteistyötä ja antavat sitovat hallinnolliset normit. Ympäristöhallinnon keskushallinnon kaksipuolaisuus poistuu suurelta osin, kun keskusvirastojärjestelmästä luovutaan. Tällöin toimintojen päällekkäisyys voidaan poistaa, menettelyt yksinkertaistuvat ja kevenevät sekä työnjako selkiintyy.

Vesi- ja ympäristöhallituksesta kehitetään monipuolinen ympäristöalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, jolla ei ole hallinnollista ohjaussuhdetta aluehallintoon. Ympäristöasioiden aluehallintoa vahvistetaan kokoamalla nykyinen hajanainen aluehallinto yhteen perustamalla uudet alueelliset ympäristökeskukset. Näin saadaan kokonaisvaltaisempi ote asioiden hoitoon. Alueellisten ympäristökeskusten asiantuntemus paranee. Alueellisten ympäristökeskusten tehtäviin kuuluu niille lakisääteisesti tai muutoin kuuluvien tehtävien ohella ympäristötietoisuuden edistäminen alueella sekä yhteydenpito kansalaisiin ja muihin yhteistyötahoihin. Tehtäviä ja päätösvaltaa siirretään keskushallinnosta aluehallintoon siten, että yksittäistapauksia koskevat päätökset tehdään alueellisissa ympäristökeskuksissa.

3.2. Keskeiset ehdotukset

Alueelliset ympäristökeskukset

Esityksen mukaan ympäristöasioiden aluehallinto kootaan ympäristöministeriön alaisiin alueellisiin ympäristökeskuksiin yhdistämällä vesi- ja ympäristöpiirit ja lääninhallitusten ympäristöyksiköt. Alueellisia ympäristökeskuksia

ehdotetaan perustettavaksi 13 eli yhtä monta kuin vesi- ja ympäristöpiirejä on nykyisin. Vaasan ja Oulun lääninhallitusten ympäristöyksiköiden tehtävät jakaantuisivat neljän alueellisen ympäristökeskuksen eli Länsi-Suomen, Keski-Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ympäristökeskusten kesken. Esitys 13 alueellisesta ympäristökeskuksesta perustuu aluepoliittisiin, henkilöstöpoliittisiin ja toiminnallistaloudellisiin syihin. Se tukee myös olemassa olevien palvelujen ja työpaikkojen säilymistä alueilla. Lisäksi ehdotus takaa ympäristöhallinnon palvelujen mahdollisimman hyvän saavutettavuuden eri alueilla.

Alueellisten ympäristökeskusten tehtävät muodostuisivat pääosin vesi- ja ympäristöpiirien sekä lääninhallitusten ympäristöyksiköiden nykyisistä tehtävistä. Ne hoitaisivat ympäristönsuojeluun, alueiden käyttöön, luonnonsuojeluun, rakennussuojeluun, rakentamisen ohjaukseen sekä vesivarojen käyttöön ja hoitoon liittyvät aluehallinnossa hoidettavat tehtävät. Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö ohjaisivat alueellisia ympäristökeskuksia omaan toimialaansa kuuluvien tehtävien osalta. Pääösvaltaa yksittäisissä alueellisissa ja paikallisissa hallintoasioissa ehdotetaan siirrettäväksi ministeriöistä ja vesi- ja ympäristöhallituksesta aluehallintoon.

Alueellisten ympäristökeskusten tehtävänä olisi huolehtia alueellisesta ympäristön tutkimuksesta ja seurannasta. Jokaiseen alueelliseen ympäristökeskukseen ei kuitenkaan kehitettäisi yhtä monipuolista tutkimusorganisaatiota. Alueelliset ympäristökeskukset voivat erikoistua valtakunnalliseen tai alueellisia erityistarpeita palvelemaan tutkimukseen tulosohjausmenetelyssä sovitavalla tavalla. Ne osallistuvat valtakunnalliseen ympäristön tilan seurantaan.

Laboratoriopalveluissaan jokainen alueellinen ympäristökeskus vastaa tavanomaisista analyyseistä. Alueellisten ympäristökeskusten laboratoriot voivat myös erikoistua jollekin osa-alueelle ja tarjota valtakunnallisia palveluja. Lisäksi jatketaan eräiden laboratoriodien kehittämistä vaativampia analyysejä tekevinä aluelaboratorioina.

Alueellisten ympäristökeskusten tärkeänä tehtävänä on tuottaa ja jakaa ympäristötietoa sekä lisätä ympäristötietoisuutta alueillaan. Alueellisten ympäristökeskusten tehtäviin kuuluu myös tukea ja edistää ympäristöasioiden hoitoa kunnissa. Ne toimivat kiinteässä yhteistyössä muiden aluehallinnon viranomaisten ja

tahojen kanssa. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat erityisesti lääninhallitukset, Metsähallituksen hoito- ja puistoalueet, maaseutuelinkeinopiirit, tiepiirit, työvoimapiirit, maakunnan liitot, maakuntamuseot sekä metsälautakunnat. Yhteistyötä korkeakoulujen ja muiden tutkimuslaitosten kanssa kehitetään edelleen.

Vesi- ja ympäristöhallinnon omasta rakentamistoiminnasta luovutaan vuoden 1996 loppuun mennessä. Se korvataan urakointimenetelyllä. Rakentamistyöt teetetään pääosin urakoitsijoilla, ja muilta osin käytetään yksityisten koneurakoitsijoiden palveluja. Kehittämistyön tuloksena alueellisten ympäristökeskusten rakennuttamisorganisaatio olisi kevyt, ja se huolehtisi rakennuttamistehtävien lisäksi pienimuotoisista omassa johdossa tehtävistä rakentamis-, kunnossapito- ja ympäristönhoitotehtävistä, teknisistä palvelutehtävistä sekä operatiivisista torjuntatehtävistä, kuten tulvien torjunnasta. Korjaamotoiminta ei siirry alueellisiin ympäristökeskuksiin, koska valtion korjaamotoiminta on keskitetty Valtion Korjaamoon 1 päivästä heinäkuuta 1994 lukien lukuun ottamatta kahta alueellista ympäristökeskusta, joiden korjaamotoiminta jatkuu vuoden 1996 loppuun.

Suomen ympäristökeskus

Vesi- ja ympäristöhallituksesta ehdotetaan kehitettäväksi monipuolinen ympäristöalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Suomen ympäristökeskus, jolla ei ole hallinnollisia ohjaustehtäviä asiantuntijaohjausta lukuunottamatta. Esi-tyksen mukaan Suomen ympäristökeskus on linjahallinnosta erillään oleva ympäristöministeriön alainen tutkimus- ja kehittämiskeskus. Suomen ympäristökeskus hoitaisi myös maa- ja metsätalousministeriön toimialan tehtäviä. Suomen ympäristökeskus avustaisi molempia ministeriöitä niille kuuluvien tehtävien hoidossa. Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö ohjaisivat Suomen ympäristökeskusta oman toimialaansa kuuluvien tehtävien osalta.

Vesi- ja ympäristöhallituksen nykyisin hoimat alueelliset ja paikalliset hallinnolliset tehtävät ehdotetaan siirrettäviksi aluehallintoon. Keskushallinnolle kuuluvat aluehallinnon hallinnolliseen ohjaukseen liittyvät tehtävät sekä norminanto ehdotetaan siirrettäviksi ministeriöihin.

Suomen ympäristökeskus olisi monitieteinen

ympäristöalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, jonka ensisijaisena tehtävänä olisi edistää kestävää kehitystä seuraamalla ja arvioimalla sen toteutumista. Lisäksi sen tehtäviin kuuluisi valtakunnallinen ympäristöntutkimus ja ympäristön tilan seuranta, ympäristö- ja vesiasioihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta, ympäristötietopalvelu ja ympäristötietoisuuden lisääminen. Se edistää myös valtakunnallisesti yhtenäistä ympäristön suojelun tasoa. Suomen ympäristökeskuksen toimiala kattaisi vesien suojeluun, jätehuoltoon, ilmansuojeluun, maaperänsuojeluun sekä päästöjen hallintaan liittyvän tutkimus- ja kehittämistoiminnan. Sen toimialaan kuuluisi lisäksi alueiden käyttöön, rakennettuun ympäristöön ja luonnonsuojeluun liittyviä tutkimus- ja kehittämistehtäviä. Maa- ja metsätalousministeriön toimialalla Suomen ympäristökeskuksen tehtäviin kuuluisi vesivarojen käytön ja hoidon tutkimus- ja kehittämistehtäviä. Suomen ympäristökeskus tuottaisi toimialansa asiantuntijapalveluja ympäristöministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, aluehallinnolle ja muille asiakkaille. Lisäksi Suomen ympäristökeskus tuottaisi hallinnon sisäisiä tukipalveluja sekä keskitetysti toteutettavia koulutuspalveluja koko ympäristöhallinnolle.

Suomen ympäristökeskukseen ehdotetaan siirrettäväksi eräitä kehittämistehtäviä ja rekistereiden ylläpitotehtäviä ympäristöministeriöstä. Mahdollisuuksia siirtää eräitä muita kehittämistehtäviä ympäristöministeriöstä Suomen ympäristökeskukseen selvitetään edelleen. Tehtävien siirtoa on tarkoitus jatkaa.

Suomen ympäristökeskuksen tehtäväksi säädettäisiin lisäksi eräitä valtakunnallisia viranomaistehtäviä, kuten kemikaali- ja torjunta-ainelainsäädännön mukaisia valvontatehtäviä ja jätteiden kansainvälisten siirtojen valvonta. Näihin tehtäviin ei liity hallinnollista ohjausta. Ne ovat luonteeltaan sellaisia, että ne tulee hoitaa keskitetysti, mutta soveltuvat huonosti ministeriöissä hoidettaviksi.

Suomen ympäristökeskukselle ei kuuluisi hallinnollisia ohjaustehtäviä. Aluehallinnon ohjaus kuuluu ministeriöille. Suomen ympäristökeskus vastaisi toimialaansa kuuluvista asiantuntija- ja kehittämistehtävistä. Tarkoituksena on, että Suomen ympäristökeskus hankkimaan asiantuntemuksen ja tiedon perusteella kykenisi asiantuntijan ominaisuudessa määrittelemään muun muassa erilaiset ympäristöä kuormittavat tekijät ja niiden vaikutukset ympäris-

töön. Täten Suomen ympäristökeskus tukisi alueellisten ympäristökeskusten toimintaa ja päätöksentekoa asiantuntemuksellaan. Muita asiantuntijaohjauksen työvälineitä olisivat muun muassa asiantuntijaverkostot, kehittämisryhmät, raportit, arvioinnit, suositukset, erilaiset tietojärjestelmät sekä koulutus- ja asiantuntijapalvelut. Ympäristöministeriön tai maa- ja metsätalousministeriön valtuuttamana Suomen ympäristökeskus voisi antaa aluehallinnolle myös teknisluonteisia ohjeita, mikäli sen vastuulla olevan toiminnan yhtenäisyys tai ministeriöiden asettamien tulostavoitteiden saavuttaminen sitä vaatii.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Ympäristöhallinnon uudistamisen taloudellisia vaikutuksia ja voimavaratarvetta arvioitaessa on otettava huomioon toimintaympäristössä ja tehtävien painotuksessa tapahtuvat muutokset. Ympäristöongelmat ovat muuttumassa entistä laaja-alaisemmiksi ja monimutkaisemmiksi. Ympäristöön kohdistuvat paineet lisäävät ympäristön suojelun tarvetta. Ympäristötekijöiden merkitys tuotantotoiminnassa ja markkinoinnissa on kasvanut. Ympäristönsuojelun merkityksen kasvu lisää painetta viranomaistoimintaan. Samanaikaisesti kuntien ympäristövirkamiesten määrä on vähentynyt.

Kansainvälisten tehtävien määrä lisääntyy koko ympäristöhallinnossa ja erityisesti lähialueyhteistyössä, arktisissa yhteistyössä sekä Yhdistyneiden Kansakuntien ympäristö- ja kehityskonferenssin hyväksymien kestävän kehityksen toimenpideohjelmien toteuttamisessa. Euroopan yhdentyminen lisää tehtäviä keskushallinnossa. Tehtävät lisääntyvät myös aluehallinnossa muun muassa Euroopan yhteisön rakennerahastoista saatavien alueellisten tukien ohjauksessa sekä pakollisten ympäristövaikutusten arviointien asiantuntijatehtävissä.

Alueiden kehittämisestä annetun lain mukaisten aluekehittämishojelmien valmisteluun osallistuminen ja niiden ympäristövaikutusten arviointi lisäävät alueellisten ympäristökeskusten tehtäviä.

Seurannan, tutkimuksen ja kehittämistyön merkitys kasvaa, koska kestävän kehityksen toteutumisen seuranta ja päätöksentekoa sekä Euroopan yhteisöä varten vaaditaan entistä

tarkempia ja kokonaisvaltaisempia tietoja ympäristöstä ja siinä tapahtuvista muutoksista ja niiden syistä ja vaikutuksista.

Maankäytön ohjaustehtävät painottuvat selvästi kuntiin, jos maankäytön ohjauksen uudistus toteutuu. Käsiteltävien yksittäistapausten määrä laskee sekä alueellisissa ympäristökeskuksissa että ympäristöministeriössä, mutta ennaltaohjauksen ja kehittämisen tarve vastaavasti kasvaa.

Vesistötöiden määrä on supistunut ja supistuneen edelleen suurten vesistötöiden valmistuksessa. Työn määrä vesistöjen käytön ja hoidon tehtävissä ei kuitenkaan merkittävästi enää vähene, sillä vanhoja säännöstely- ja muita vesistöhankkeita kehitetään ja velvoitteita tarkistetaan. Kunnossapito- ja perusparannustöiden määrä voi jopa lisääntyä rakenteiden ikääntymisen seurauksena. Valtion vesihuoltotöiden määrä säilynee lähivuosina ennallaan painopisteen siirtyessä kuitenkin yhä enemmän rahoitustukitoimintaan.

Esityksen mukaisten alueellisten ympäristökeskusten perustamisesta aiheutuu vuonna 1995 arviolta noin 4–5 miljoonan markan kertaluonteiset menot. Ne aiheutuvat yksiköiden toimitilajärjestelyistä, muuttokustannuksista ja atk-järjestelyistä. Vesi- ja ympäristöpiirien ja lääninhallitusten ympäristöyksiköiden yhdistämisestä aiheutuu hallinnonalalla jonkin verran tehtävien hoidon järjeistämistä johtuvaa säästöä, koska alueellisten ympäristökeskusten henkilöstö- ja taloushallintotehtävät hoidetaan vesi- ja ympäristöpiirien nykyisellä henkilöstöllä.

Jäljempänä jaksossa 4.3. tarkemmin selvitetävän ympäristöhallinnon henkilöstön määrän kehittymistä vuosina 1995–2000 koskevan suunnitelman toteutumisen arvioidaan vähentävän ympäristöhallinnon toimintamomenteilta palkattua henkilökuntaa vuoteen 2000 mennessä noin 130 henkilötyövuotta eli keskimäärin 22 henkilötyövuotta vuosittain. Vesi- ja ympäristöhallinnon omasta rakentamistoiminnasta luovutaan vuoden 1996 loppuun mennessä ja se korvataan urakointimennettelyllä. Vesi- ja ympäristöhallinto on pääosin luopunut omasta korjaamatoiminnasta heinäkuun 1994 alusta. Rakennuttamistoiminnan taloudellisuutta arvioidaan voitavan parantaa noin 1,5 prosenttia vuosittain.

Lakkaavista tai vähenevistä tehtävistä vapautuva henkilöstö tarvitaan ympäristöhallinnon uusiin tehtäviin. Uudelleen sijoittaminen

edellyttää määrärahoja henkilökunnan uudelleen kouluttamiseen. Nämä näkökohdat huomioon ottaen voidaan todeta, että hallinnon uudistuksesta lyhyellä aikavälillä mahdollisesti saatavat säästöt kuluvat alueellisten ympäristökeskusten toiminnan aloittamisesta aiheutuviin kertaluonteisiin menoihin ja henkilökunnan uudelleen koulutukseen. Sen sijaan pidemmällä aikavälillä henkilöstön vähentämissuunnitelman toteuttaminen merkitsee henkilöstömenojen vähentymistä noin 3 miljoonaa markkaa vuosittain.

4.2. Organisaatiovaikutukset

Alueellisia ympäristökeskuksia perustetaan 13. Ympäristöhallinnon aluehallinnon rajat ehdotetaan mukautettavaksi maakunnalliseen jaotukseen siten, että yksi tai useampi maakunta muodostaisi alueellisen ympäristökeskuksen toimialueen. Maakuntajaosta ehdotetaan poikettavaksi kuitenkin Keski-Pohjanmaan osalta siten, että Keski-Pohjanmaan ympäristökeskuksen alueeseen kuuluisivat Keski-Pohjanmaan maakunnan lisäksi nykyisen Kokkolan vesi- ja ympäristöpiirin Oulun läänin puoleiset kunnat. Lisäksi on ollut esillä Päijät-Hämeen maakuntaan kuuluvien Heinolan, Heinolan maalaiskunnan, Hartolan ja Sysmän kuntien jääminen Etelä-Savon alueellisen ympäristökeskuksen toimialueeseen. Nämä kunnat kuuluvat nykyisin Mikkelin lääniin.

Länsi-Suomen ympäristökeskuksen toimialueeseen siirtyisi seitsemän kuntaa nykyiseltä Kokkolan vesi- ja ympäristöpiirin alueelta. Alueellisten ympäristökeskusten alueet poikkeaisivat nykyisten vesi- ja ympäristöpiirien sekä läänien alueista myös Etelä-Suomessa. Lounais-Suomen ympäristökeskuksen alue käsittäisi Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakunnat. Lounais-Suomen ympäristökeskukseen siirtyisi 10 kuntaa nykyisestä Tampereen vesi- ja ympäristöpiiristä. Hämeen ympäristökeskuksen alueeseen siirtyisi 23 kuntaa nykyisestä Helsingin vesi- ja ympäristöpiiristä. Hämeen ympäristökeskuksen toimialue kattaisi Pirkanmaan, Hämeen ja Päijät-Hämeen maakunnat. Uudenmaan ympäristökeskuksen toimialue käsittäisi Uudenmaan maakunnan.

Ahvenanmaan maakunnassa vesi- ja ympäristöpiirin ja lääninhallituksen ympäristöyksikölle kuuluvat tehtävät hoitaa maakuntahallitus omien maakuntalakien mukaisesti. Näin

ollen tämä esitys ei vaikuta Ahvenanmaan ympäristöhallinnon järjestämiseen.

4.3. Henkilöstövaikutukset

Ympäristöhallinnon henkilöstö- ja muut voimavarat on tarkoitettu kohdentaa eri yksiköiden kesken tehtävien mukaisesti. Henkilöstöpoliittisena tavoitteena on, ettei henkilöstöä irtisanoeta, vaan henkilöstön vähentäminen sopeutetaan luonnolliseen poistumaan. Henkilöstön siirtoja yksiköistä toiseen edistetään. Siirrot paikkakunnalta toiselle toteutetaan vapaaehtoisuuden pohjalta.

Myös alueellisten ympäristökeskusten toimialueiden rajojen muuttamisesta seuraa tarve tarkistaa niiden keskinäistä henkilöstö- ja muiden voimavarojen jakoa. Uudistuksen toteuttamisvaiheessa eli vuosina 1995—97 aluehallinnon tehtävät pyritään hoitamaan vesi- ja ympäristöpiirien ja lääninhallitusten ympäristöyksiköiden nykyisellä henkilökunnalla sekä lääninhallituksista ja keskushallinnosta siirtyvillä henkilöillä. Rakentamisorganisaation kehittämisen johdosta on näistä tehtävistä vapautuvaa henkilöstöä tarkoitus uudelleen kouluttaa ja siirtää heidät alueellisten ympäristökeskusten ympäristönsuojelu- ja ympäristönhoitotehtäviin.

Alueellisten ympäristökeskusten ja Suomen ympäristökeskuksen henkilöstötarve määräytyisi tehtävien mukaan. Vesi- ja ympäristöhallinnon ja lääninhallitusten ympäristöyksiköiden virka- ja työsopimussuhteinen henkilöstö siirtyisi alueellisten ympäristökeskusten ja Suomen ympäristökeskuksen henkilöstöksi. Vastaavasti siirtyisivät vesi- ja ympäristöhallinnon ja lääninhallitusten ympäristöyksiköiden virat alueellisten ympäristökeskusten ja Suomen ympäristökeskuksen viroiksi lukuunottamatta vesi- ja ympäristöhallituksen pääjohtajan virkaa (S 32), joka lakkaisi 1 päivästä maaliskuuta 1995 lukien. Suomen ympäristökeskukseen ehdotetaan perustettavaksi pääjohtajan virka (S 32) 1 päivästä maaliskuuta 1995 lukien. Kuhunkin alueelliseen ympäristökeskukseen perustettaisiin 1 päivästä maaliskuuta 1995 uutena ympäristökeskuksen johtajan virka (S 29). Suomen ympäristökeskuksen pääjohtaja ja alueellisten ympäristökeskusten johtajat tekisivät tarvittavat virkajärjestelyt ja nimikkeiden muutokset uusien yksiköiden toiminnan käynnistyttyä.

Vesi- ja ympäristöhallituksesta ehdotetaan

siirrettäviksi tehtäviä aluehallintoon ja ministeriöihin. Aluehallintoon ehdotettujen tehtäväsiirtojen arvioidaan merkitsevän noin 30 henkilötövuoden siirtämistä keskushallinnosta alueellisiin ympäristökeskuksiin vuosina 1995—97 ja tämän jälkeen 5—7 henkilötövuotta vuosittain vuoteen 2000 mennessä. Vesi- ja ympäristöhallituksesta ympäristöministeriöön siirtyviin tehtäviin arvioidaan tarvittavan noin 20 henkilötövuotta vuosina 1994—95. Maa- ja metsätalousministeriöön siirtyviin tehtäviin arvioidaan tarvittavan vuosina 1994—95 vesi- ja ympäristöhallituksesta noin 5 henkilötövuotta. Hallinnon uudistamisesta aiheutuu lisäksi noin 5 henkilötövuoden vähennys vesi- ja ympäristöhallituksessa.

Ympäristöhallinnon henkilöstön määrän kehittymisestä vuosina 1995—2000 on laadittu suunnitelma, joka on käsitelty hallinnon kehittämisen ministerivaliokunnassa 17 toukokuuta 1994. Suunnitelma on kaksivaiheinen siten, että vuoden 1997 loppuun ulottuvan siirtymäkauden aikana voitaisiin toteuttaa hallinnon uudistamisesta johtuvat henkilöstöjärjestelyt. Toiminnan järjeistämistä ja tehostumisesta johtuvat muutokset voitaisiin toteuttaa vuoteen 2000 mennessä. Tehdyn suunnitelman mukaisesti ympäristöhallinnon toimintamenomenteilta ja rakentamismäärärahoihin palkatun henkilöstön määrää voidaan vuoteen 2000 mennessä vähentää enintään 10,6 prosenttia eli 226 henkilötövuotta.

Toimintamenomenteilta palkattua henkilökuntaa arvioidaan vähennettävän vuoteen 2000 mennessä noin 130 henkilötövuotta. Rakentamis- ja korjaamotoiminnan kehittämisen tuloksena työmäärärahoilla palkattua henkilöstöä voidaan vuoteen 2000 mennessä vähentää noin 100 henkilötövuotta.

Alueellisissa ympäristökeskuksissa tulisi säilyttää lisääntyvässä urakoinnissa tarvittava rakentamisen asiantuntemus. Myös operatiivisissa tehtävissä tarvitaan omia työnjohtajia ja ammattityöntekijöitä. Pienet rakentamis- ja ympäristönhoitotyöt on taloudellisesti toteutettava omalla työnjohdolla ja ammattihenkilöstöllä, koska nämä työt vaativat erityisosaamista. Tällaisia töitä ovat muun muassa lintuvesien ja koskien kunnostukset, jätehuoltotyöt, uittoväylien entistäminen, patojen kunnostukset ja muut kunnostukset. Työntekijäkuntaa arvioidaan tarvittavan näihin tehtäviin alle 100 henkilöä. Valtion Korjaamon perustaminen 1 päivästä heinäkuuta 1994 merkitsee sitä, että vesi-

ja ympäristöhallinto joutuu uudelleen kouluttamaan ja -sijoittamaan korjaamojen 23 työntekijää.

4.4. Ympäristövaikutukset ja vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan

Ympäristöhallinnon uudistamisen keskeisenä tavoitteena on parantaa edellytyksiä ympäristöpolitiikan sisällöllisten tavoitteiden toteuttamiselle. Uuden ympäristöhallinnon tehtävänä olisi edistää kestävästä kehitystä, luonnonvarojen käytön kestävyyttä, luonnon monimuotoisuuden ja toimintakyvyn sekä ympäristön kauheus- ja kulttuuriarvojen säilymistä ja ympäristönsuojelua, kehittää ihmisen elinympäristöä ja yhdyskuntarakennetta sekä huolehtia vesivarojen käytöstä ja hoidosta. Hallinnon uudistamisella parannetaan mahdollisuuksia ympäristöpoliittisten tavoitteiden toteuttamiseen selkeyttämällä työnjakoa ja ohjaussuhteita ministeriöiden, Suomen ympäristökeskuksen ja alueellisten ympäristökeskusten välillä.

Uudistuvalla ympäristöhallinnolla voidaan tehostaa tiedon tuottamista kestävästä kehityksestä, ympäristönsuojelusta, alueiden ja luonnonvarojen käytöstä sekä ympäristön tilasta ja eri toimintojen ympäristövaikutuksista hallintoa, elinkeinoelämää ja kansalaisia varten.

Ympäristöhallinto voi myös tukea ja parantaa kansalaisten tasavertaisia vaikutusmahdollisuuksia elinympäristöönsä ja sitä koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon. Esitys tukee tältä osin samaan suuntaan vaikuttavia ympäristölainsäädännön kehittämishankkeita, jotka koskevat esimerkiksi ympäristövaikutusten arviointia ja kansalaisten osallistumismahdollisuuksien parantamista alueiden käytön suunnittelussa.

Alueellisten ympäristökeskusten toimipaikkoja on tarkoitus perustaa siten, että kaikissa maakunnissa olisi saatavilla alueellisten ympäristökeskusten palveluja. Tällä tavoin pyritään lisäämään palvelujen saatavuutta ja edistämään alueiden välistä tasa-arvoa.

5. Asian valmistelu

Ympäristöhallinnon uudistamista varten ympäristöministeriö asetti 28 päivänä heinäkuuta 1993 projektin, johon kuuluivat johtoryhmä, 13 aluetyöryhmää ja kuusi selvitysmiestä. Selvitys-

miesten apuna toimi eri tehtäväalueita selvittäneitä työryhmiä. Esityksen perusteena olevat selvitykset ovat valmistuneet tämän projektin puitteissa. Niitä valmisteltaessa on kuultu eri viranomaisten ja järjestöjen edustajia. Alueellisten ympäristökeskusten aluejaosta on saatu valtion aluejakoneuvottelukunnan lausunto. Neuvottelukunta puolsi 13 alueellisen ympäristökeskuksen perustamista. Hallituksen esitysluonnos on käsitelty projektin johtoryhmässä. Esityksen viimeistely on tehty virkatyönä ympäristöministeriössä. Ympäristöministeriö järjesti 24 päivänä toukokuuta 1994 kuulemistilaisuuden ministeriöiden, keskeisten järjestöjen sekä henkilöstöjärjestöjen edustajille esitysehdotuksesta. Lisäksi esitysehdotuksesta on pyydetty alueellisten työryhmien sekä lääninhallitusten lausunnot. Kuulemistilaisuuteen osallistuneet ja muut lausunnonantajat pitivät ympäristöhallinnon uudistamista oikeasuuntaisena ja katsoivat, että päätökset uudistuksen toteuttamisesta tulisi tehdä mahdollisimman pian. Kuulemistilaisuudessa ja sen jälkeen annetut lausunnot on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon esitystä valmisteltaessa.

Esityksen valmistelun yhteydessä on valtion yhteistoimintalain mukaisesti neuvoteltu ympäristöhallinnon henkilöstön edustajien kanssa.

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Maankäytön ohjausjärjestelmää koskevat rakennuslain säännökset on tarkoitus uudistaa ympäristöhallinnon uudistamisen ohella. Uudistus vaikuttaisi valtion ja kuntien väliseen tehtäväjakoön maankäytön suunnittelussa ja muuttaisi olennaisesti ympäristöhallinnon keskus- ja aluehallinnon tehtäviä.

Euroopan talousalueesta tehty sopimus (ETA-sopimus) ja Suomen mahdollinen liittyminen Euroopan unioniin eivät suoranaisesti vaikuta ympäristöhallinnon kansalliseen järjestämiseen. Sen sijaan ympäristöhallinnon tehtävät sekä keskus- että aluehallinnossa lisääntyvät.

ETA-sopimukseen sisältyvät jo lähes kaikki Euroopan yhteisön ympäristösäännökset ja tutkimusohjelma. ETA-sopimuksen vuoksi joudutaan tarkistamaan ja muuttamaan muun muassa vedenhankintaan, vesiensuojeluun ja jätehuoltoon liittyviä tarkkailukäytäntöjä ja -ohjelmia sekä laatimaan uusia ohjelmia ja suunnit-

telmia. ETA-sopimuksen voimaansaattamiseen liittyen ympäristöministeriö on asettanut työryhmän selvittämään ympäristölaboratorioille asetettavia vaatimuksia, laboratorioiden tarkastusjärjestelmää sekä ympäristöhallinnon omaa laboratorioverkkoa ja sen kehittämistä. Työryhmän määräaika on 31 päivä toukokuuta 1995.

Euroopan unionin mahdollinen jäsenyys läisi asiantuntijatehtäviä. Ympäristönsuojelun eri alueilla tehtäviä lisäävät muun muassa direktiivien voimaansaattaminen, toimeenpanon järjestäminen, valvonta ja raportointi, lupien tarkastukset, päästöjen valvonta, tarkkailu ja raportointi sekä vienti- ja tuonti-ilmoitukset. Lisäksi Euroopan unionin jäsenyys tuo sovellettavaksi luonnonsuojeluun, maatalouteen ja rakennerrahastoihin liittyvät Euroopan yhteisön säädökset.

Ympäristöhallinnon asiantuntijoiden työpanosta tarvitaan uusien ympäristödirektiivien valmistelussa ja sitä edeltävässä selvitys- ja kehittämistyössä. Direktiivien täytäntöönpanon raportointi edellyttää koko maata koskevien tietojen ja tilastojen pohjalta laadittavia selvityksiä.

Alueellisten ympäristökeskusten tehtävät lisääntyvät maatalouden ympäristötukien valmistelussa. Alueelliset ympäristökeskukset osallistuvat lisäksi rakennerrahastojen tuella rahoitettavien ohjelmien ja suunnitelmien valmisteluun ja toimeenpanoon sekä toimivat ympäristövaikutusten arvioinnin asiantuntijoina.

Suomi osallistuu myös 1 päivänä heinäkuuta 1994 toimintansa aloittaneen Euroopan ympäristökeskuksen toimintaan. Keskuksen tiedonkeruun hallinnoinnista vastaa kunkin maan ympäristötietokeskus. Suomen ympäristökeskuksesta tulee Euroopan ympäristökeskuksen kansallinen yhteysviranomaisena. Lisäksi se mahdollisesti saa hoitaakseen Itämeren alueen ympäristötietoyksikön tehtävät.

Opetusministeriön asettama työryhmä on tehnyt esityksen arkeologisen kulttuuriperinnön suojelusta annettavaksi lainsäädännöksi (Lex archaeologica -työryhmä, OPM:n työryhmien muistiot 1994:7). Siinä esitetään, että muinaismuistohallintoa koskeva päätöksenteko siirrettäisiin lääninhallituksista alueellisiin ympäristökeskuksiin. Lisäksi työryhmä esittää maakunta-arkeologin viran perustamista kuhunkin maakuntamuseoon. Lakiehdotuksen valmistelua jatketaan virkatyönä opetusministeriössä.

Ympäristöhallinnon uudistamisen johdosta tehtävät muutokset eräiden vesirakennustehtävien hoitamisesta annettuun lakiin (426/70) on tarkoitus toteuttaa maa- ja metsätalousministeriössä valmisteltavana olevan lainmuutoksen yhteydessä. Valtion osanotosta eräiden maa- ja vesirakennustöiden kustannuksiin annetun lain (433/63) muuttaminen on myös vireillä. Oikeudesta hankkia maa- ja metsätalousmaata annettua lakia (391/78) on myös tarkoitus muuttaa. Näitä lakeja muutettaessa otetaan huomioon ympäristöhallinnon uudistamisesta aiheutuvat muutokset.

Liikenneministeriön asettamassa työryhmässä valmistellaan muutoksia yleisistä teistä annettuun lakiin (243/54). Tässä yhteydessä otetaan huomioon myös ympäristöhallinnon uudistamisesta johtuvat muutokset.

Ympäristölupajärjestelmän kehittämistä selvittää ympäristöministeriön asettama toimikunta. Toimikunnan tulee tehdä ehdotus Euroopan yhteisössä valmisteltavana olevan yhteisestä ympäristön pilaantumisen ehkäisy- ja valvontajärjestelmää koskevan direktiivin täytäntöönpanosta Suomessa sekä selvittää vesilain mukaisten lupa-asioiden, erityisesti pilaa- mislupien, käsittelyä hallinnollisessa menettelyssä ja käsittelyn yhdistämistä ympäristölupa- asioiden käsittelyyn. Toimikunnan tulee saada työnsä valmiiksi 28 päivään helmikuuta 1995 mennessä.

Ympäristöministeriön asettama toimikunta on selvittänyt myös Euroopan yhteisön säännösten sekä Suomen nykyisten päästövähennysohjelmien perusteella ilmansuojelulainsäädännön uudistamista. Toimikunnan määräaika päättyi 31 päivänä elokuuta 1994.

Oikeusministeriö on asettanut toimikunnan selvittämään vesituomioistuinten muuttamista ympäristötuomioistuimiksi, niiden toimialaa ja suhdetta muihin viranomaisiin siten, että ympäristötuomioistuimet voisivat mahdollisimman laaja-alaisesti toimia muutoksenhakuasteena ympäristöä koskevissa lupa-asioissa. Toimikunnan tulee myös tehdä ehdotus viranomaisesta, jonka tehtävänä olisi ensimmäisenä asteena käsitellä vesilain mukaisia hakemusasioita. Toimikunnan tulee saada työnsä valmiiksi 28 päivään helmikuuta 1995 mennessä.

Vuoden 1995 talousarvioesityksen mukaan öljy- ja ympäristövahinkojen torjuntatehtävät on tarkoitus siirtää 1.3.1995 lukien ympäristöministeriön hallinnonalalta sisäasiainministeriön hallinnonalalle. Siirtoon liittyviä ongelmia

ja järjestelyjä on selvittänyt ympäristöministeriön ja sisäasiainministeriön yhteinen työryhmä. Siirtoon liittyvät esitykset annetaan Eduskunnalle erikseen.

Valtion vuoden 1995 talousarvioesityksen

yleisperusteluiden mukaan sosiaali- ja terveysministeriön johdolla valmistellaan kemikaalien tuotevalvontaan liittyvien tehtävien kokoamista perustettavaan kemikaalivirastoon. Päätökset asiasta tehdään vuoden 1995 aikana.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki ympäristöhallinnosta

1 §. *Ympäristöhallinnon yleiset tehtävät.* Ympäristöhallinnolle kuuluu tämän esityksen mukaan ilmansuojelua, jätehuoltoa, vesiensuojelua, meluntorjuntaa ja muuta ympäristönsuojelua, alueiden käytön suunnittelua, rakennettua ympäristöä sekä rakentamisen ohjausta koskevien asioiden hoito valtion alue- ja keskushallinnossa. Edellä mainitut tehtävät kuuluvat nykyisin aluehallinnossa vesi- ja ympäristöpiireille ja lääninhallitusten ympäristöyksiköille sekä keskushallinnossa ympäristöministeriön ohella vesi- ja ympäristöhallitukselle. Ympäristöhallinto huolehtisi myös vesivarojen käyttöön ja hoitoon liittyvistä tehtävistä. Nämä tehtävät kuuluvat nykyisin aluehallinnossa vesi- ja ympäristöpiireille ja keskushallinnossa maa- ja metsätalousministeriön ohella vesi- ja ympäristöhallitukselle.

Ympäristöhallinnon toiminta-ajatus eli säännös ympäristöhallinnon yleisistä tehtävistä ehdotetaan otettavaksi lain 1 §:ään. Alueellisten ympäristökeskusten ja Suomen ympäristökeskuksen toiminnan tärkein tavoite olisi edistää kestävä kehitystä ja luonnonvarojen käytön kestävyyttä. Tämä merkitsee sitä, että ympäristöhallinnon tulee toiminnassaan edistää sellaista yhteiskunnallista kehitystä, joka ei ylitä luonnon uusiutumiskykyä. Lisäksi sen tulee toiminnassaan edistää ympäristönsuojelua, luonnon monimuotoisuuden ja toimintakyvyn sekä ympäristön kauneus- ja kulttuuriarvojen säilymistä. Myös ihmisen elinympäristön ja yhdyskuntarakenteen kehittämisellä on keskeinen asema ympäristöhallinnon toiminnassa. Lisäksi ympäristöhallinto huolehtisi edelleen vesivarojen käytöstä ja hoidosta. Ympäristöhallinnon toiminnan tavoitteena on, että kaikessa

yhteiskuntapolitiisissa päätöksenteossa tulevat ympäristökysymykset huomioonotetuiksi.

2 §. *Ympäristöhallinnon organisaatio.* Lakiehdotuksen mukaan ympäristöministeriön alaisen ympäristöhallinnon muodostaisivat alueelliset ympäristökeskukset ja Suomen ympäristökeskus. Alueelliset ympäristökeskukset muodostettaisiin yhdistämällä vesi- ja ympäristöpiirit sekä lääninhallitusten ympäristöyksiköt. Vesi- ja ympäristöhallituksesta ehdotetaan muodostettavaksi ympäristöalan tutkimus- ja kehittämiss keskus, Suomen ympäristökeskus.

Alueelliset ympäristökeskukset ja Suomen ympäristökeskus hoitaisivat myös maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia vesivarojen käytön ja hoidon tehtäviä. Ympäristöhallinto olisi tältä osin ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön yhteistä hallintoa.

Ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön välinen tehtäväjako pysyisi nykyisellään.

Tulosohjaus olisi ministeriöiden ohjauksen pääasiallinen muoto. Ympäristöministeriö sekä maa- ja metsätalousministeriö tulosohtaisivat alueellisia ympäristökeskuksia ja Suomen ympäristökeskusta oman toimialansa osalta. Ennen tulosneuvottelujen käymistä ministeriöt yhdessä sopisivat yhteisistä tavoitteista ja voimavarojen jaosta toimintamenojen osalta. Tulosohteluista laadittaisiin molempien ministeriöiden yhteinen tulosohjausasiakirja. Lisäksi ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö vastaisivat alueellisten ympäristökeskusten ja Suomen ympäristökeskuksen muusta ohjauksesta toimialaansa kuuluvien asioiden osalta.

3 §. *Alueelliset ympäristökeskukset.* Aluehallintoon kuuluvat tehtävät hoidettaisiin 13 alueellisessa ympäristökeskuksessa.

Ympäristöhallinnon aluehallinnon rajat eh-

dotetaan mukauttaviksi maakunnalliseen jatukseen siten, että yksi tai useampi maakunta muodostaisi alueellisen ympäristökeskuksen toimialueen. Maakuntajaosta ehdotetaan poikettavaksi Keski-Pohjanmaan osalta. Hallituksen esityksen liitteenä on kartta alueellisten ympäristökeskusten toimialueiden suunnitelluista rajoista. Hallinnon kehittämisen ministerioliokunta on 14 päivänä tammikuuta 1994 ja 17 päivänä toukokuuta 1994 puoltanut ympäristöministeriön esitystä ympäristöhallinnon aluehallinnon aluejaosta.

Valtioneuvosto määräisi alueellisten ympäristökeskusten toimialueiden rajat. Ympäristöministeriö päättäisi alueellisten ympäristökeskusten toimipaikoista.

Ympäristöhallintoon kuuluu eräitä sellaisia tehtäviä, joiden hoitamista ei ole tarkoituksenmukaista hajauttaa jokaiseen alueelliseen ympäristökeskukseen. Ympäristöministeriö tai maa- ja metsätalousministeriö voisi näissä tapauksissa määrätä alueellisen ympäristökeskuksen hoitamaan tehtäviä myös oman toimialueensa ulkopuolella. Tällaisia asioita ovat muun muassa tiettyä erityisosaamista vaativat tehtävät, kuten aluelaboratoriotehtävät sekä useiden alueellisten ympäristökeskusten toimialueille ulottuvia vesistöjä koskevat asiat. Alueellisten ympäristökeskusten toimialueiden rajat poikkeavat läänien ja vesi- ja ympäristöpiirien rajoista. Siirtymävaiheessa saattaa olla tarkoituksenmukaista, että ministeriöt määrisivät alueellisen ympäristökeskuksen hoitamaan loppuun aikaisempien säännösten mukaan toimivaltaisen vesi- ja ympäristöpiirin aloittamat tehtävät.

4 §. *Alueellisen ympäristökeskuksen tehtävät.* Alueelliset ympäristökeskukset hoitaisivat lääninhallitusten ympäristöyksiköiden ja vesi- ja ympäristöpiirien nykyiset tehtävät. Lisäksi alueellisille ympäristökeskuksille ehdotetaan siirrettäväksi vesi- ja ympäristöhallituksesta alueatasolla hoidettavat yksittäistapauksia koskevat hallintopäätökset.

Lääninhallitusten ympäristöyksiköille nykyisin kuuluvat tehtävät ehdotetaan sellaisinaan siirrettäviksi alueellisille ympäristökeskuksille. Ne huolehtisivat näin ollen hoidettaviksi säädettyistä ja määrätyistä ilmansuojelua, jätehuoltoa, vesiensuojelua, meluntorjuntaa ja muuta ympäristönsuojelua, alueiden käyttöä, luonnonsuojelua, kulttuuriympäristönhoitoa, muinaisjäännösten suojelua ja rakentamisen ohjausta koskevista tehtävistä.

Ympäristönsuojelua koskevan erityislainsäädännön nojalla alueelliset ympäristökeskukset ohjaisivat ja valvoisivat ilmansuojelun, jätehuollon ja meluntorjunnan toteutumista alueellaan. Lisäksi ne käsitelisivät niille kuuluvat ympäristöluvut ja valvoisivat niitä. Alueellisille ympäristökeskuksille kuuluisi myös luonnonsuojelun edistäminen alueellaan, muulle kuin valtion maalle tulevien luonnonsuojelualueiden perustaminen sekä alueiden hankkiminen valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin.

Maa-aineslain mukaisissa asioissa alueelliset ympäristökeskukset toimisivat vahvistus- ja valitusviranomaisina. Ne hoitaisivat myös lääninhallituksille rakennuslain nojalla kuuluvat kaava- ja poikkeuslupa-asiat sekä päättäisivät rakennus- ja toimenpidekielloista. Alueelliset ympäristökeskukset toimisivat myös valitusviranomaisina kaava- ja poikkeuslupa-asioissa. Maankäytön ohjausjärjestelmän uudistaminen vaikuttaa toteutuessaan alueellisten ympäristökeskusten tehtäviin kaava- ja poikkeuslupa-asioissa.

Alueelliset ympäristökeskukset tekisivät myös päätökset kulttuurihistoriallista merkitystä omaavien rakennusten suojelusta sekä jakaisivat rakennussuojeluavustukset. Niille siirtyisivät myös muinaisjäännösten suojelutehtävät. Myös ulkomailla asuvien ja ulkomaisten yhteisöjen kiinteistöhankintojen lupa- ja valvontaa-asiat kuuluisivat alueellisille ympäristökeskuksille. Edellä mainittujen tehtävien lisäksi alueelliset ympäristökeskukset hoitaisivat muutkin lääninhallitusten ympäristöyksiköille säädetty ja määrätty tehtävät. Tehtävämuutoksista johtuvat lakien muutosehdotukset sisältyvät tähän hallituksen esitykseen.

Alueellisille ympäristökeskuksille siirtyisivät vesi- ja ympäristöpiirien nykyiset lakisäätteiset tehtävät. Tämän lisäksi niille ehdotetaan siirrettäväksi tehtäviä vesi- ja ympäristöhallituksesta. Näitä ovat muun muassa vesilain mukainen yleisen edun valvonta sekä vesilain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen yleinen valvonta, vesiensuojelua koskevista ennakko-toimenpiteistä annetun asetuksen mukaiset ilmoitukset siltä osin kuin niistä on vielä käsitelty vesi- ja ympäristöhallituksessa, toimitusinsinöörin tai selvityshenkilön määräämistä koskevan esityksen tekeminen vesioikeudelle, huomattavaa vaaraa onnettomuuden sattuessa aiheuttavien niin sanottujen P-patojen turvallisuustarkkailuohjelmien vahvistaminen, vaaran torjumiseksi tarvittavan poikke-

usjuoksutusluvan hakeminen vesioikeudelta, vesioikeudellisen luvan hakijan ja haltijan tehtävät, sekä valtion vesihuoltotyösopimuksen tekeminen. Näiden tehtävien hoidon järjestämistä koskevat lakien muutosesitykset sisältyvät myös hallituksen esitykseen.

Vesi- ja ympäristöhallituksen vastuulla olevat valtion vesistöiden ja säännöstelyjen vesioikeudelliset luvat ja sopimukset sekä niihin perustuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät maa- ja metsätalousministeriölle. Ympäristöhallintoa koskevan lain tultua voimaan maa- ja metsätalousministeriö voi siirtää vaikutuksiltaan usean alueellisen ympäristökeskuksen toimialueelle ulottuvien säännöstelyjen luvat sellaisille alueellisille ympäristökeskuksille, jotka voivat vastata niistä vesistökokonaisuuksina. Ministeriö voi myös määrätä alueelliset ympäristökeskukset ja Suomen ympäristökeskuksen huolehtimaan rajavesistöjen käyttöön liittyvistä käytännön tehtävistä.

Edellä mainittujen erityislainsäädäntöön perustuvien tehtävien lisäksi alueellisille ympäristökeskuksille kuuluisi lakiehdotuksen 4 §:n 2 momentissa mainitut tehtävät. Alueellisten ympäristökeskusten tehtävänä olisi edistää ympäristönsuojelua ja valvoa yleistä etua alueellisissa ympäristö- ja vesiasioissa, huolehtia alueellisesta ympäristöntutkimuksesta ja seurannasta, osallistua valtakunnalliseen seurantaan, tuottaa ja jakaa tietoa ja siten parantaa alueen ympäristötietoisuutta. Ympäristönsuojelun kannalta valtakunnallisia vaikutuksia omaavissa tai periaatteellisesti erittäin laajakantoisissa erityistapauksissa, joissa niihin liittyvien erityispiirteiden johdosta tarvitaan laajaa valtakunnallista asiantuntemusta ja kannanottoa, yleisen edun valvonnasta päättäisi ministeriö.

Alueellisten ympäristökeskusten tehtävänä olisi ehkäistä ja torjua ympäristövahinkoja ja -haittoja sekä edistää ympäristön- ja maisemanhoitoa, ympäristön kunnostusta ja mahdollisuuksia virkistäytyä luonnossa. Lisäksi niiden tehtävänä olisi edistää kulttuuriympäristön ja -perinnön vaalimista.

Alueellisten ympäristökeskusten tehtävänä olisi huolehtia vesiensuojelusta ja edistää sitä. Lisäksi ne edistäisivät vesihuoltoa, huolehtisivat vesistöjen käyttö- ja hoitotoiminnasta ja tulvasuojelusta. Ne huolehtisivat myös valtion vesioikeudellisista luvista ja niihin liittyvistä velvoitteista sekä yksityisoikeudellisista sopimuksista.

Lääninhallitusten tehtäviin on kuulunut kun-

tien ympäristöasioiden hoidon ohjaus ja valvonta. Valtion ja kuntien välistä suhdetta kehitetään entistä enemmän yhteistyöhön perustuvaksi valvonta- ja alaisuussuhteen sijaan. Ympäristöhallintolakiin ehdotetaan tämän mukaisesti otettavaksi säännös, että alueellisten ympäristökeskusten tehtävänä olisi tukea ja edistää ympäristöasioiden hoitoa kunnissa. Kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annettua lakia ehdotetaan myös muutettavaksi siten, että alueelliset ympäristökeskukset edistäisivät ja tukisivat kuntien ympäristönsuojelua siten kuin ympäristönsuojelun erityislainsäädännössä ja ympäristöhallintolaissa säädettäisiin.

Alueelliset ympäristökeskukset osallistuisivat myös tehtäviinsä liittyvään kansainväliseen yhteistyöhön. Niillä tulee olemaan tärkeä tehtävä lähialueyhteistyössä, arktisessa yhteistyössä ja Euroopan yhteisön rakennerahastoista saatavien alueellisten tukien avulla toteutettavien ohjelmien ja suunnitelmien valmistelussa ja toimeenpanossa sekä niiden ympäristövaikutusten arvioinnin asiantuntijoina.

Pääosa ympäristöhallinnon päätöksistä tehtäisiin aluehallinnossa. Tämän mukaisesti alueellisten ympäristökeskusten tehtäviin kuuluisi myös edustaa valtiota, valvoa valtion etua ja oikeutta sekä kantaa ja vastata tuomioistuin- ja muissa viranomaisissa niissä asioissa, jotka kuuluvat niiden toimivaltaan, ellei toisin ole säädetty. Eräiden asioiden osalta valtion edustamista ei ole tarkoituksenmukaista hajauttaa aluehallintoon niiden vaatiman erityisasiantuntemuksen tai määräaikaisuuden vuoksi. Näissä tapauksissa asiat säädettäisiin ministeriöiden hoidettaviksi. Suomen ympäristökeskus edustaisi edelleen valtiota koskiensuojelulain mukaisissa korvaustoimituksissa. Kesken korvaustoimitusten vireilläoloa ei ole tarkoituksenmukaista vaihtaa valtion edustajaa. Nämä tehtävät loppuvat muutaman vuoden sisällä.

Ympäristöhallinto siirtyy omasta rakentamistoiminnasta rakennuttamiseen. Rakennustyöt teetetään urakalla siten, että rakennuskohde toteutetaan urakoitsijoiden ja yksityisten koneyritysten palveluja hyväksikäyttäen. Alueelliset ympäristökeskukset tarvitsevat kuitenkin rakennuttamisorganisaation, joka huolehtisi sekä ympäristöministeriön että maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan kuuluvista omassa johdossa toteutettavista pienistä rakentamis-, ympäristöhoito- ja kunnossapitotoista,

muista teknisistä palvelutehtävistä sekä operatiivisista torjuntatehtävistä.

Alueelliset ympäristökeskukset voisivat tuottaa ministeriöiden sekä viranomaisten ja laitosten toimeksiannosta teknisiä palveluja, kuten suunnittelu- ja rakennuttamispalveluja. Tällaisia toimeksiantotehtäviä voisivat olla muun muassa nykyisin vesi- ja ympäristöpiirien hoitamien kalataloudelliset kunnostustehtävät ja kalanviljelylaitosten suunnittelu- ja rakennuttamistehtävät sekä turvetuotantoalueiden kuntoonpanoon liittyvät tehtävät.

Alueellisille ympäristökeskuksille kuuluisi myös työllisyyden hoitoon liittyviä tehtäviä. Ne tekisivät työllisyystöitä koskevat ehdotukset kummallekin ministeriölle. Ministeriöt päättäisivät, mitkä uudet hankkeet sisällytetään työministeriölle toimitettavaan työllisyystyöohjelmaehdotukseen. Lisäksi alueelliset ympäristökeskukset tekevät ministeriöille valtion talousarvioon sisältyviä jakamattomia työmäärärahoja koskevat hanke-esitykset. Alueelliset ympäristökeskukset huolehtisivat myös muista niille säädetyistä ja ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön määräämistä tehtävistä.

5 §. *Yhteistyö muiden viranomaisten kanssa.* Alueellisten ympäristökeskusten tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat aluehallinnossa toimivat muut viranomaiset, erityisesti lääninhallitukset ja Metsähallituksen hoito- ja puistoalueet. Muita yhteistyökumppaneita ovat maaseutuelinkeinopiirit, tiepiirit, työvoimapiirit, työsuojelupiirit, kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan aluehallinnon yksiköt sekä maakuntamuseot. Alueellisten ympäristökeskusten yhteistyö ja tiedonvaihto muiden aluetasolla toimivien viranomaisten ja muiden tahojen kanssa on erittäin tärkeää, jotta alueelliset ympäristökeskukset voisivat riittävästi vaikuttaa ympäristöasioiden huomioonottamiseksi muiden aluehallinnon yksiköiden toiminnassa. Yhteistyön varmistamiseksi ehdotetaan sitä koskeva säännös otettavaksi lakiin.

Aluekehitysviranomaiset ovat myös tärkeitä alueellisten ympäristökeskusten yhteistyökumppaneita. Alueelliset ympäristökeskukset osallistuvat muun muassa aluekehitysohjelmien valmisteluun ja toteuttamiseen sekä toimivat ympäristövaikutusten arvioinnin asiantuntijaviranomaisena. EU:n rakennerahastoista saatavan tuen edellytyksenä on, että alueellisiin suunnitelmiin ja ohjelmiin sisällytetään arvio ympäristövaikutuksista. Lisäksi edellytetään, että ympäristöviranomaiset otetaan mukaan

suunnitelmiin kuuluvan toiminnan valmisteluun ja täytäntöönpanoon, jotta ympäristönäkökohdat tulisivat riittävästi huomioon otetuiksi niissä. Lakiehdotuksen 5 §:ään ehdotetaan otettavaksi säännös alueellisten ympäristökeskusten osallistumisesta alueiden kehittämisestä annetun lain mukaisesti alueiden kehittämistoimintaan.

6 §. *Suomen ympäristökeskus ja sen tehtävät.* Suomen ympäristökeskus olisi ympäristöministeriön alainen ympäristöalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, joka toimisi linjahallinnosta erillään. Sillä ei olisi hallinnollisia ohjaustehtäviä asiantuntijaohjausta lukuunottamatta. Suomen ympäristökeskus tukisi asiantuntemuksellaan ministeriöiden ja alueellisten ympäristökeskusten toimintaa ja päätöksentekoa. Suomen ympäristökeskuksen toimiala kattaisi tässä lakiehdotuksessa tarkoitettun tehtäväkentän. Suomen ympäristökeskukselle kuuluisi myös maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia vesivarojen käytön ja hoidon asiantuntija-, tutkimus- ja kehittämistehtäviä.

Suomen ympäristökeskuksen ensisijaisena tehtävänä olisi edistää kestävästä kehityksestä ja luonnonvarojen käytön kestävyyttä seuraamalla ja arvioimalla niiden toteutumista sekä tekemällä niitä koskevia toimenpideehdotuksia ja aloitteita. Suomen ympäristökeskuksen tehtävänä olisi myös harjoittaa kestävästä kehityksestä ja luonnonvarojen käytön kestävyyttä edistävää tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Se tuottaisi toimialaansa koskevaa asiantuntemusta ja tietoa sekä ministeriöiden että alueellisten ympäristökeskusten käyttöön. Nämä hallinnon sisäiset asiantuntijapalvelut tuotetaan maksuttomina. Lisäksi Suomen ympäristökeskus tuottaisi asiantuntijapalveluja muille tahoille.

Suomen ympäristökeskuksen tehtäviin kuuluisi ympäristön tilan ja kuormituksen sekä alueiden käytön ja vesivarojen valtakunnallinen seuranta ja arviointi. Lisäksi sen tehtäväkenttään kuuluisi tutkia ympäristössä tapahtuvia muutoksia ja niiden syitä sekä haitallisten muutosten ehkäisemistä ja korjaamista.

Valtakunnallisten seurantatietojen perusteella Suomen ympäristökeskuksella on tiedot valtakunnallisesta ympäristön tilasta sekä tehdyistä ratkaisuista ja niiden vaikutuksista. Tämän asiantuntemukseen perustuen ehdotetaan, että Suomen ympäristökeskuksen tehtäviin kuuluisi myös edistää valtakunnallisesti yhtenäistä ympäristönsuojelun tasoa. Tämä tehtävä ei sisälttäisi hallinnollista päätöksentekoa, joka sään-

nösten mukaan kuuluisi alueellisille ympäristökeskuksille. Hankkimansa tiedon ja asiantuntemuksen perusteella Suomen ympäristökeskus edistäisi valtakunnallisesti yhtenäistä ympäristönsuojelun tasoa avustamalla alueellisia ympäristökeskuksia niiden päätöksenteossa ilmoittamalla kannanottonsa eri ratkaisuvaihtoehtojen ympäristövaikutuksista. Tällä tavoin voitaisiin taata asianosaisille yhtenäinen käsittely valtakunnan eri osissa.

Suomen ympäristökeskus toimisi monipuolisena tutkimus- ja kehittämiskeskuksena. Myös alueiden käyttöön ja rakennettuun ympäristöön liittyvissä kysymyksissä Suomen ympäristökeskuksen osaamista on tarkoitus kehittää. Ympäristönsuojelua sekä vesivarojen käyttöä ja hoitoa tukevien mallien ja menettelytapojen kehittäminen, arviointi ja soveltaminen kuuluisi Suomen ympäristökeskuksen tehtäviin. Suomen ympäristökeskuksen tehtävänä olisi myös seurata ympäristötekniikan kehitystä ja osallistua sitä koskevaan kehittämistyöhön muiden yhteistyötahojen, muun muassa Teknologian kehittämiskeskuksen, kanssa.

Suomen ympäristökeskukselle kuuluisi vesivarojen käytön ja hoidon asiantuntija- ja kehittämistehtäviä, kuten vesistöjen ja pohjavesien käyttöön ja hoitoon sekä vesihuoltoon liittyviä kehittämistehtäviä. Teknisissä palvelutehtävissä Suomen ympäristökeskus keskittyi lähinnä tuotannon taloudellisuuden ja laadun kehittämiseen, sitä tukevien järjestelmien ylläpitämiseen sekä asiantuntijapalvelujen tuottamiseen.

Suomen ympäristökeskuksen yhtenä keskeisenä tehtävänä olisi ympäristötietopalvelu sekä ympäristötietoisuuden lisääminen. Suomen ympäristökeskus tuottaisi lisäksi ympäristöalan koulutus- ja tietopalveluja koko ympäristöhallinnolle. Se ylläpitäisi ja kehittäisi ympäristöalan tietojärjestelmiä. Suomen ympäristökeskuksen yhteydessä toimivasta ympäristötietokeskuksesta tulee Euroopan ympäristöviraston kansallinen yhteysviranomainen. Lisäksi se hoitaisi muita kansainvälisiä tietokeskustehtäviä.

Monipuolisena ympäristöalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksena, Suomen ympäristökeskus osallistuisi myös tehtäviinsä liittyvään kansainväliseen yhteistyöhön. Suomen ympäristökeskus osallistuisi kansainväliseen tutkimus- ja kehittämis-yhteistyöhön asiantuntijana. ETA-sopimuksen ja muiden kansainvälisten sopimusten, mahdollisen Euroopan unionin jäsenyyden ja lähialueyhteistyön edellyttämät asi-

antuntijatehtävät soveltuisivat hyvin sen tehtäviin. Lisäksi se voisi hoitaa erikseen säädettyjä ja määrättyjä erityistehtäviä, kuten raportointiin, suunnitelmien valmisteluun ja tilastointiin liittyviä tehtäviä. Suomen ympäristökeskus avustaisi ministeriöitä ja alueellisia ympäristökeskuksia muidenkin kansainvälisten tehtävien hoidossa.

Suomen ympäristökeskus tuottaisi koko ympäristöhallinnolle sisäisiä tukipalveluja, kuten taloushallintopalveluja sekä julkaisu- ja tiedotustoiminnan teknisiä tukipalveluja. Lisäksi Suomen ympäristökeskus hoitaisi muut sille säädettyt ja määrättyt sekä ministeriöiden sille antamat tehtävät.

Suomen ympäristökeskus hoitaisi edellä mainittujen tehtävien lisäksi eräitä valtakunnallisia viranomaistehtäviä, joihin ei liity hallinnollista ohjausta. Luonteeltaan nämä tehtävät edellyttävät asioiden keskitettyä hoitamista keskushallinnossa eikä niitä voida siirtää aluehallintoon tai ministeriöihin. Lisäksi näiden tehtävien hoito edellyttää erityistä asiantuntemusta. Näitä jo nykyisin vesi- ja ympäristöhallituksessa hoidettavia tehtäviä olisivat kemikaali- ja torjunta-ainelainsäädännön mukaiset valvontatehtävät, jätelain mukaiset jätteiden kansainvälisten siirtojen valvonta, valtion edunvalvonta koskiensuojelulain mukaisissa korvaustoimintissa, rajavesistöjen käyttötoiminnan suunnittelu ja ohjaus yhteistyössä alueellisten ympäristökeskusten kanssa sekä patoturvallisuutta koskevien asiantuntijalausuntojen antaminen alueellisille ympäristökeskuksille.

Ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen välistä tehtäväjakoa on tarkoitus edelleen selvittää ja kehittää. Kiinteistötietorekisterijärjestelmän suunnitelmaosan ylläpitäminen ja kehittäminen osana rakennetun ympäristön seurantajärjestelmää ehdotetaan siirrettäväksi ympäristöministeriöstä Suomen ympäristökeskukseen. Lisäksi Suomen ympäristökeskukseen ehdotetaan siirrettäväksi villieläimistön ja -kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen (SopS 45/76) liitteissä I-III mainittuihin lajeihin kuuluvien eläinten ja kasvien maahantuontia ja maastavientiä koskevien lupien ja todistusten antaminen. Tätä koskeva luonnon-suojelulain 16 a §:n muutosehdotus sisältyy hallituksen esitykseen.

7 §. *Suomen ympäristökeskuksen johtokunta.* Suomen ympäristökeskukseen ehdotetaan asetettavaksi johtokunta. Tarkemmat säännökset

johtokunnan tehtävistä, kokoonpanosta ja asettamisesta ehdotetaan otettaviksi asetukseen. Tarkoituksena on, että valtioneuvosto asettaisi johtokunnan määrääjäksi. Johtokuntaan kuuluisi Suomen ympäristökeskuksen pääjohtajan lisäksi enintään kuusi muuta henkilöä. Johtokuntaan kuuluisivat ainakin aluehallinnon edustajat sekä Suomen ympäristökeskuksen henkilöstön keskuudestaan ehdottama henkilö. Lisäksi johtokuntaan kuuluisivat tärkeimpien yhteistyötahojen edustajat. Johtokunnan tehtävä olisi lähinnä neuvoa-antava.

Sen sijaan alueellisiin ympäristökeskuksiin ei asetettaisi johtokuntaa. Alueellisten ympäristökeskusten tulisi toimia kiinteässä yhteistyössä aluehallinnon muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa.

8 §. *Suoritteiden maksullisuus.* Valtion maksuperustelain (150/92) 8 §:n nojalla asianomainen ministeriö päättää hallinnonalan yksiköiden suoritteiden maksullisuudesta ja julkisoikeudellisten maksujen suuruudesta. Ympäristöministeriö päättäisi alueellisten ympäristökeskusten ja Suomen ympäristökeskuksen suoritteiden maksullisuudesta ja julkisoikeudellisten maksujen suuruudesta. Lakiin ehdotetaan otettavaksi viittaus valtion maksuperustelakiin.

1.2. Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta

2 §. Pykälässä säädetään valtion aluehallinnon suhteesta kuntiin ympäristönsuojelutehtävissä. Alueellisten ympäristökeskusten tehtävät suhteessa kuntiin painottuisivat kuntien toiminnan tukemiseen ja edistämiseen, mistä säädetäisiin tarkemmin ympäristönsuojelun erityislainsäädännössä kuten ilmansuojelulaissa, jäte-laissa, meluntorjuntalaissa ja luonnonsuojelulaissa sekä ympäristöhallintolaissa.

1.3. Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä

16—18 §. Lääninhallituksen sijasta lain 16 §:n 2 momentin mukainen ohjaus ja valvonta, 17 §:n 1 momentin mukainen valitusoikeus sekä 18 §:n mukainen pakkokeino-oikeus kuuluvat alueelliselle ympäristöviranomaiselle toimialueellaan.

1.4. Ympäristölupamenettelylaki

5, 7, 11 ja 14 §. Lääninhallituksen sijasta

laissa tarkoitettuna ympäristölupaviranomaisena toimisi kunnan ympäristölupaviranomaisen lisäksi alueellinen ympäristökeskus. Pykälä ehdotetaan muutettaviksi siten, että lääninhallituksen sijasta säädetäisiin alueellisesta ympäristökeskuksesta.

Lisäksi ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana 11 §:n 1 momentista maininta siitä, että ympäristöministeriö määrää tarvittaessa lääninhallituksen ja vesi- ja ympäristöpiirin työnjaosta ja yhteistyöstä valvonnassa.

1.5. Jätelaki

3, 17, 21, 24, 35, 37, 41, 49, 50, 58, 59, 66, 74, 77 sekä 78 §. Lääninhallituksen tehtävät jätelain mukaisena toimivaltaisena viranomaisena ehdotetaan siirrettäväksi alueelliselle ympäristökeskukselle. Tästä syystä ehdotetaan, että lääninhallitusta koskevat säännökset muutettaisiin koskemaan alueellista ympäristökeskusta.

Lain 37 §:n 2 momentin säännös lääninhallituksen ja vesi- ja ympäristöpiirin tehtävistä ympäristölupan valvonnassa, josta säädetään ympäristölupamenettelylaissa, ehdotetaan jätettäväksi pois laista, koska lääninhallitusten ja vesi- ja ympäristöpiirien tilalle ehdotetaan perustettavaksi alueelliset ympäristökeskukset ja kyseinen säännös ehdotetaan poistettavaksi myös ympäristölupamenettelylaista.

36 ja 45 §. Vesi- ja ympäristöhallituksen tehtävät jätteen kansainvälistä siirtoa koskevana valvontaviranomaisena ehdotetaan siirrettäväksi Suomen ympäristökeskukselle. Tästä syystä ehdotetaan, että vesi- ja ympäristöhallitusta koskevat säännökset muutettaisiin koskemaan Suomen ympäristökeskusta.

40 ja 75 §. Lääninhallituksen tehtävät jätelain mukaisena toimivaltaisena viranomaisena ehdotetaan siirrettäväksi alueelliselle ympäristökeskukselle. Alueellisten ympäristökeskusten alueiden rajat poikkeavat eräiltä osin läänien rajoista. Tästä syystä ehdotetaan, että läänin jätesuunnitelmaa koskevat säännökset muutettaisiin koskemaan alueellista jätesuunnitelmaa.

1.6. Meluntorjuntalaki

28 a §. Lääninhallituksen tehtävät meluntorjuntalain mukaisena toimivaltaisena viranomaisena ehdotetaan siirrettäväksi alueelliselle ym-

päristökeskukselle. Tästä syystä ehdotetaan lakiin otettavaksi yleissäännös, jolla lääninhallitusta koskevat säännökset muutetaan koskemaan alueellista ympäristökeskusta.

1.7. Ilmansuojelulaki

33 a §. Lääninhallituksen tehtävät ilmansuojelulain mukaisena toimivaltaisena viranomaisena ehdotetaan siirrettäväksi alueelliselle ympäristökeskukselle. Tästä syystä ehdotetaan lakiin otettavaksi yleissäännös, jolla lääninhallitusta koskevat säännökset muutetaan koskemaan alueellista ympäristökeskusta.

1.8. Luonnonsuojelulaki

16 a §. Villieläimistön ja -kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen (CITES) mukaiset luvat, jotka nykyisin antaa ympäristöministeriö, ehdotetaan siirrettäväksi Suomen ympäristökeskukselle. Ehdotus perustuu siihen, että yksittäisiä lupa-asioita ei vastedes käsiteltäisi ministeriössä. Kun lupa-asiat on kuitenkin asian luonteesta johtuen käsiteltävä keskitetysti, ehdotetaan, että lupaviranomaisena olisi vastedes Suomen ympäristökeskus.

25 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi yleissäännös kaikkien lääninhallituksille luonnonsuojelulaissa lueteltujen tehtävien siirtämisestä alueellisille ympäristökeskuksille. Muutettava pykälä on nykymuodossaan käynyt tarpeettomaksi oikeudenkäymiskaareen tehdyn muutoksen johdosta.

1.9. Muinaismuistolaki

25 a §. Lääninhallitukselle kuuluvat muinaismuistolaissa säädetty tehtävät tulisivat pykälän mukaan vastedes kuulumaan alueelliselle ympäristökeskukselle.

1.10. Ulkoilulaki

31 a §. Lääninhallitusta ja lääniä koskevat ulkoilulain säännökset koskisivat pykälän mukaan vastedes alueellista ympäristökeskusta ja sen toimialuetta.

1.11. Maastoliikennelaki

29 a §. Lääninhallitukselle maastoliikenne-

laissa säädetty tehtävät kuuluisivat pykälän mukaan vastedes alueelliselle ympäristökeskukselle.

1.12. Rakennuslaki

137 d §. Lääninhallitukselle rakennuslain mukaan kuuluvat tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi yleissäännöksellä alueelliselle ympäristökeskukselle.

1.13. Maa-aineslaki

24 a §. Lääninhallitukselle ja vesipiirin vesitoimistolle maa-aineslaissa säädetty tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi yleissäännöksellä alueelliselle ympäristökeskukselle.

1.14. Rakennussuojelulaki

26 a §. Lääninhallitukselle rakennussuojelulaissa säädetty tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi yleissäännöksellä alueelliselle ympäristökeskukselle.

1.15. Laki ulkomailla asuvien ja ulkomaisten yhteisöjen kiinteistönhankintojen valvonnasta

18 a §. Lääninhallitukselle kuuluvat ulkomailla asuvien ja ulkomaisten yhteisöjen kiinteistönhankintojen valvontatehtävät ehdotetaan siirrettäväksi yleissäännöksellä alueelliselle ympäristökeskukselle.

1.16. Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta

16 §. Pykälässä säädetty uhkasakkomenettely ehdotetaan siirrettäväksi lääninhallitukselta alueellisen ympäristökeskuksen tehtäväksi.

1.17. Laki yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista

17 §. Pykälän 1 momentin nojalla lääninhallitus voi käyttää yleistä vesi- ja viemärilaitosta kohtaan uhkasakkoa tai teettämisuuhkaa määrätessään oikaistavaksi sen, mitä oikeudetto-

masti on tehty tai laiminlyöty. Tämä toimivalta ehdotetaan siirrettäväksi alueelliselle ympäristökeskukselle.

1.18. Laki ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtiontakauksista ja vientitakuista

3 ja 4 §. Vesi- ja ympäristöhallitukselle ja lääninhallitukselle kuuluvat lausunnonanto- ja valvontatehtävät ehdotetaan siirrettäviksi alueelliselle ympäristökeskukselle. Tästä syystä ehdotetaan, että laissa vesi- ja ympäristöhallitusta ja lääninhallitusta koskevat säännökset muutettaisiin koskemaan alueellista ympäristökeskusta.

1.19. Laki Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta

2 §. Säännöksen nojalla vesi- ja ympäristöhallituksen on korvattava juoksutussäännön toimeenpanosta mahdollisesti aiheutuva vahinko, haitta ja muu edunmenetykset. Tämä korvausvastuu ehdotetaan siirrettäväksi maa- ja metsätalousministeriölle.

3 §. Vesi- ja ympäristöhallitus on velvollinen tarkkailemaan juoksutusten vaikutuksia Saimaan norpan elinoloihin sekä kalastoon ja kalastukseen. Tämä tarkkailuvelvollisuus ehdotetaan siirrettäväksi maa- ja metsätalousministeriölle, joka voisi määrätä Vuoksen vesistön käyttö- ja hoitotehtävistä vastaavan alueellisen ympäristökeskuksen huolehtimaan juoksutusten vaikutusten tarkkailemisesta yhteistyössä muiden vesistöalueella sijaitsevien alueellisten ympäristökeskusten ja Suomen ympäristökeskuksen kanssa. Suomen ympäristökeskus huolehtisi maa- ja metsätalousministeriön valtuutuksella rajavesistöjen käyttötoiminnan suunnittelusta ja ohjauksesta yhteistoiminnassa alueellisten ympäristökeskusten kanssa.

4 §. Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen voimaansaattamisesta ja sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain voimaantulosta annetun asetuksen (1332/91) nojalla sopimus on tullut voimaan 9 päivästä lokakuuta 1991 niin kuin siitä on sovittu. Pykälän 1 momentissa

oleva velvollisuus juoksutussäännön julkisesta tiedoksi saattamisesta on menettänyt merkityksensä. Siksi se on aiheellista poistaa. Pykälän 2 momentissa säädetty velvollisuus tiedottaa normaalista poikkeavista juoksutuksista ehdotetaan siirrettäväksi maa- ja metsätalousministeriölle, joka voisi määrätä alueellisen ympäristökeskuksen huolehtimaan tiedottamisesta yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa.

1.20. Vesilaki

1 luvun 30 §, 5 luvun 91 ja 93 §, 8 luvun 10 b §, 12 luvun 16 ja 17 §, 16 luvun 11 a ja 24 §, 19 luvun 1, 4, 5 a, 9 ja 10 §, 20 luvun 8 § sekä 21 luvun 8 a, 11 ja 12 §. Vesi- ja ympäristöpiirin tehtävät vesilain mukaisena yleisenä valvontaviranomaisena ehdotetaan siirrettäväksi alueelliselle ympäristökeskukselle. Tästä syystä ehdotetaan, että edellä mainitut vesi- ja ympäristöpiiriä koskevat säännökset koskisivat alueellista ympäristökeskusta.

5 luvun 30 §, 10 luvun 27 §, 16 luvun 25 §, 17 luvun 11 §, 18 luvun 1 § sekä 21 luvun 11 ja 12 §. Vesilain nojalla vesi- ja ympäristöhallitukselle tai vesi- ja ympäristöhallinnolle nykyisin kuuluvat tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi alueellisille ympäristökeskuksille. Tästä syystä ehdotetaan, että edellä mainitut vesi- ja ympäristöhallituksen toimivaltaa koskevat säännökset muutettaisiin koskemaan alueellista ympäristökeskusta, koska perustettavalla Suomen ympäristökeskuksella ei olisi vesilakiin perustuvia yleisen edun valvontatehtäviä.

10 luvun 24 d § ja 12 luvun 20 §. Vesi- ja ympäristöhallinnosta annetussa laissa säädetty vesi- ja ympäristöhallitukselle asetettu velvollisuus tehdä ehdotuksia Euroopan talousalueesta tehdyssä sopimuksessa edellytetyiksi vedenhankintaa ja vesiensuojelua koskeviksi suunnitelmiksi ja ohjelmiksi sekä huolehtia sanotussa sopimuksessa edellytetyjen vedenhankintaa koskevien luokittelujen, tilastojen, tiedostojen ja muiden selvitysten laatimisesta ja raportoinnista sopimuksessa edellytetyllä tavalla, on tarkoitus siirtää Suomen ympäristökeskukselle ja samalla siirtää säännös vesi- ja ympäristöhallintolaista vesilakiin. Valtioneuvoston 19 päivänä toukokuuta 1994 tekemän päätöksen (366/94) mukaan ympäristöministeriö vahvistaa sanotut suunnitelmat ja ohjelmat. Tätä koskeva säännös ehdotetaan otettavaksi vesilakiin. Samalla ehdotetaan, että valtioneuvoston päätök-

sellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä suunnitelman tai ohjelman edellyttämästä kuulemismenettelystä tai niiden vahvistamisesta.

10 luvun 27 §. Vesi- ja ympäristöhallituksen ja vesi- ja ympäristöpiirien tehtävät vesilain mukaisena yleisenä valvontaviranomaisena ehdotetaan siirrettäväksi alueellisille ympäristökeskuksille. Tästä syystä ehdotetaan, että edellä mainittu vesi- ja ympäristöhallintoa koskeva säännös muutettaisiin koskemaan alueellista ympäristökeskusta.

12 luvun 19 §. Vesilain 12 luvun 19 §:ssä tarkoitetun hakemuksen tekeminen vesioikeudelle poikkeuksellisista luonnonoloista tai muusta ylivoimaisesta tapahtumasta johtuvan vaaran poistamiseksi tai vahinkojen vähentämiseksi välttämättömien väliaikaisten toimenpiteiden määräämiseksi ehdotetaan siirrettäväksi vesi- ja ympäristöhallitukselta alueellisten ympäristökeskusten tehtäväksi. Ympäristökeskukset voisivat hakea näitä määräyksiä saatuaan tähän maa- ja metsätalousministeriön suostumuksen. Pykälässä tarkoitettuja, yleensä tulvista aiheutuvia poikkeustilanteita syntyy alueellisesti harvoin, mutta koko valtakunnassa lähes joka vuosi. Toimenpiteet joudutaan valmistelemaan erittäin kiireellisesti ja samanaikaisesti ratkaisemaan sekä vesioikeudelliseen lupamenettelyyn että valtion korvausvelvollisuuteen liittyvät kysymykset. Jotta näiden asioiden käsittely ei ainakaan hidastuisi nykyisestä, ehdotetaan, että suostumuksen antaminen väliaikaisten määräysten hakemiseen siirretään valtioneuvostolta maa- ja metsätalousministeriölle.

16 luvun 28 a §. Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö voisivat antaa toimialallaan yleisen edun valvontaa koskevia ohjeita alueellisille ympäristökeskuksille. Ohjeiden antaminen koskisi yleisen edun valvontaa vesioikeudessa ja kuuluisi kummallekin ministeriölle omalla toimialallaan.

21 luvun 1 §. Vesilain mukaisen yleisen valvontaviranomaisen tehtävät ehdotetaan siirrettäviksi alueellisille ympäristökeskuksille. Tästä syystä ehdotetaan, että mainittu vesi- ja ympäristöhallituksen ja vesi- ja ympäristöpiirien toimivaltaa koskeva säännös muutettaisiin koskemaan alueellisia ympäristökeskuksia siten tarkennettuna, että yleisellä valvonnalla tarkoitettaisiin laillisuusvalvontaa. Ympäristöministeriöllä olisi oikeus tarvittaessa antaa laillisuusvalvontaa koskevia ohjeita.

1.21. Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta

8 §. Seudullisesti merkittävien lunastushankkeiden yhteydessä olisi varattava tilaisuus lausunnon antamiseen lääninhallituksen sijasta alueelliselle ympäristökeskukselle, jolle muun muassa lääninhallituksen rakennuslain mukaiset maankäytön suunnitteluun liittyvät tehtävät esitetään siirrettäväksi. Myös ympäristön kannalta merkittävässä lunastushankkeissa olisi alueelliselle ympäristökeskukselle varattava tilaisuus lausunnon antamiseen.

1.22. Terveysuojelulaki

18 §. *Vesilaitosilmoitus.* Vesilaitoksen sekä pakattuna myytävää talousvettä toimittavan laitoksen vedenottoa paikasta ja veden käsittelytavasta on tehtävä ilmoitus kunnan terveysuojelulautakunnalle kolme kuukautta ennen toimiin ryhtymistä. Vesi- ja ympäristöpiirin sijasta olisi alueelliselle ympäristökeskukselle varattava tilaisuus antaa ilmoituksen johdosta lausunto.

25 §. *Jätteitä koskevat yleiset määräykset.* Kunnan terveysuojeluviranomaisella on oikeus tarvittaessa antaa terveyshaittojen synnyn ehkäisemiseksi tarpeellisia määräyksiä sairaalajätteen käsittelystä, jätevesien desinfioimisesta sekä vesikäymälän rakentamisesta ja käytöstä, jollei sitä ole liitetty yhteiseen viemäriin. Kunnan terveysuojeluviranomaisen tulee kuulla asiassa kunnan ympäristönsuojeluviranomaista sekä tarvittaessa alueellista ympäristökeskusta, jolle vesi- ja ympäristöpiirin tehtävät siirtyisivät.

1.23. Kemikaalilaki

5 §. *Valvontaviranomaiset keskushallinnossa.* Vesi- ja ympäristöhallitukselle kuuluvat tehtävät kemikaalivalvonnassa ehdotetaan hoidettavaksi Suomen ympäristökeskuksessa. Suomen ympäristökeskukselle kuuluisi kemikaalilainsäädännön yleisvalvonta kemikaalien aiheuttamien ympäristöhaittojen ehkäisemisen ja torjunnan osalta. Näiden tehtävien hoito ei vaadi hallinnollista ohjaussuhdetta alaishallintoon. Lisäksi Suomen ympäristökeskuksen toimenkuvaan soveltuisi kemikaalivalvonnan kehittäminen toimialallaan.

6 §. *Alueelliset valvontaviranomaiset.* Kuntien toiminnan ohjaus ja valvonta ehdotetaan jaettavaksi lääninhallitusten ja alueellisten ympäristökeskusten kesken kummankin toimialan mukaisesti.

18 a, 25, 26, 27, 28, 29, 42, 43, 45, 55 ja 66 §. Pykälissä olevat vesi- ja ympäristöhallitusta koskevat säännökset ehdotetaan muutettaviksi koskemaan Suomen ympäristökeskusta.

1.24. Torjunta-ainelaki

5 b §. Pykälässä säädetään lausunnon antamisesta kunnalle torjunta-aineen lentolevityksestä tehdyn hakemuksen johdosta. Lääninhallituksen sijasta lausunnon antaisi alueellinen ympäristökeskus.

1.25. Laki saariston kehityksen edistämisestä

12 §. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälässä tarkoitettun ympäristöhoitoavustuksen myöntämisestä päättäisi lääninhallituksen sijasta alueellinen ympäristökeskus.

1.26. Patoturvallisuuslaki

7 §. Pykälän 1 momentin nojalla padon turvallisuustarkkailuohjelman tai sen muutoksen hyväksymisestä päättää nykyisin vesi- ja ympäristöhallitus tai, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, vesi- ja ympäristöpiiri. Hyväksymisestä päättäminen ehdotetaan siirrettäväksi alueelliselle ympäristökeskukselle sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Tarkoituksena on muuttaa patoturvallisuusasetusta (574/84) siten, että erityisen suurta turvallisuusriskiä edustavan niin sanotun P-padon turvallisuustarkkailuohjelmasta alueellinen ympäristökeskus veloitetaan hankkimaan Suomen ympäristökeskuksen asiantuntijalausunto.

Säännöksen 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että tarkkailuohjelman laatimista koskevien ohjeiden antaminen siirtyy vesi- ja ympäristöhallitukselta maa- ja metsätalousministeriölle ja että vapautuksen myöntäminen tarkkailuvelvollisuudesta siirtyy vesi- ja ympäristöhallitukselta alueelliselle ympäristökeskukselle.

9 §. Padon rakennuttajan, omistajan tai hal-

tijan velvoittaminen vahingonvaaraselvityksen hankkimiseen tai laatimiseen on säännöksen 1 momentin nojalla nykyisin vesi- ja ympäristöhallituksen määräysvallassa. Tämä toimivalta ehdotetaan siirrettäväksi alueelliselle ympäristökeskukselle, jolle olisi myös toimitettava selvityksen tulokset vesi- ja ympäristöhallituksen sijasta.

Säännöksen 3 momentin nojalla ohjeiden antaminen vahingonvaaraselvityksen laatimisesta ja 2 momentissa tarkoitettua pelastustoimeen liittyvästä selvitysten ja toimenpidesuunnitelmien laatimisesta kuuluu nykyisin vesi- ja ympäristöhallitukselle. Tehtävä ehdotetaan siirrettäväksi maa- ja metsätalousministeriölle. Tarkoituksena on muuttaa patoturvallisuusasetusta siten, että alueellisen ympäristökeskuksen tulee hankkia vahingonvaaraselvityksestä asiantuntijalausunto Suomen ympäristökeskukselta, jonka tulee tarkastella patojen vahingonvaarariskejä koko vesistössä aluehallinnon rajoista riippumatta.

10 §. Patoturvallisuuslain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonta kuuluu pelastustointa lukuun ottamatta nykyisin vesi- ja ympäristöhallitukselle ja sen alaiselle piirihallinnolle. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi niin, että lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonta pelastustointa lukuun ottamatta siirtyy alueellisille ympäristökeskuksille sekä ylin valvonta ja ohjaus maa- ja metsätalousministeriölle.

11 §. Vesi- ja ympäristöhallitus ja sen alainen piirihallinto ehdotetaan pykälän 2 momentissa korvattavaksi alueellisella ympäristökeskuksella, jolla lääninhallituksen ja poliisiviranomaisen ohella on oikeus ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin padosta tai sen käytöstä johtuvan vaaran poistamiseksi.

16 §. Koska kyseinen siirtymäajan säännös on menettänyt merkityksensä, se ehdotetaan kumottavaksi.

1.27. Veneliikennelaki

3 a ja 3 b §. Lääninhallitukselle veneliikennelain mukaan kuuluvat tehtävät ehdotetaan siirrettäviksi alueelliselle ympäristökeskukselle.

1.28. Laki yksityisistä teistä

3 §. Pykälässä tarkoitettu tienpitovelvollisuus-

den selvittäminen ja siihen liittyvä uhkasakkomenettely ehdotetaan siirrettäväksi alueellisen ympäristökeskuksen tehtäväksi.

44 §. Yksitystien rakentamisen tai siirtämisen vuoksi pidettävistä yksityistietoimituksista olisi tiedotettava lääninhallituksen sijasta alueelliselle ympäristökeskukselle, jolle muun muassa ympäristön tilan seurantaan ja maankäytön suunnitteluun liittyvät lääninhallituksen tehtävät esitetään siirrettäviksi.

1.29. Laki yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta

3 §. Pykälän nykyisen 3 momentin nojalla voidaan asetuksella antaa vesi- ja ympäristöhallitukselle valta antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä siitä, mitkä ovat sellaisia asetuksessa tarkoitettuja laitteita ja rakennelmia, joita varten vesihuoltoavustusta voidaan myöntää. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä myönnetään suoraan asianomaiselle ministeriölle oikeus kyseisten asetusta tarkentavien määräysten antamiseen.

7 §. Vesihuoltoavustuksen myöntäminen ehdotetaan säännöksen 1 momentissa siirrettäväksi vesi- ja ympäristöpiiriltä alueelliselle ympäristökeskukselle.

9 §. Säännös koskee tilanteita, joissa vesihuoltoavustus on määrättävä maksettavaksi takaisin. Tehtävä ehdotetaan siirrettäväksi vesi- ja ympäristöhallitukselta alueellisille ympäristökeskuksille.

1.30. Laki poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta

4 ja 5 §. Säännösten muutokset aiheutuvat siitä, että poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaamisen hoitavat jo nyt maatilahallituksen tehtäviä jatkava maa- ja metsätalousministeriö ja maatalouslautakunnan tehtäviä jatkavat kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiset. Asiantuntija-apua antavaksi viranomaiseksi vesi- ja ympäristöpiirin sijaan tulee alueellinen ympäristökeskus.

1.31. Laki oikeudesta yleisiin vesialueisiin

4 §. Yleiset vesialueet ovat olleet kyseisen säännöksen 1 momentin nojalla alun perin tie-

ja vesirakennushallituksen hallinnassa ja hoidossa, jollei valtioneuvosto jonkin niihin kuuluvan alueen osalta ole toisin määrännyt. Yleisten vesialueiden hallinta ja hoito siirtyi vesihallinnosta annetulla lailla (18/70) vesihallitukselle sekä vesi- ja ympäristöhallinnosta annetulla lailla vesi- ja ympäristöhallitukselle.

Yleisten vesialueiden hallinta ja hoito on tarkoituksenmukaista hoitaa edelleen keskiteysti. Siksi tehtävä ehdotetaan siirrettäväksi Metsähallitukselle, joka on keskeisin valtion kiinteän omaisuuden ja vesialueiden haltija ja hoitaja. Koska yleisten vesialueiden hallintaa ja hoitoa koskevasta pääsäännöstä on jo nyt poikettu luonnonsuojelulain 16 d §:n 3 momentin tarkoittamilla asetuksilla, säännökseen tulisi tehdä se varaus, että jonkin yleisiin vesialueisiin kuuluvan alueen osalta voidaan säätää tai valtioneuvoston päätöksellä määrätä toisin.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi viittaus kalastuslakiin, jossa säädetään yleisten vesialueiden hallinnasta ja hoidosta kalastusta koskevien asioiden osalta.

1.32. Laki ajoneuvojen siirtämisestä ja romuajoneuvojen hävittämisestä

17 §. Pykälässä säädetään lääninhallituksen velvollisuudesta valvoa romuajoneuvojen siirtämistä ja hävittämistä. Tehtävä perustuu erityisesti ympäristönäkökohtiin. Säännöksen soveltamisella on myös yhtymänäkökohdat jätelain roskaamissäännöksiin. Tästä syystä tehtävä ehdotetaan siirrettäväksi alueelliselle ympäristökeskukselle.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset ympäristöhallinnosta annettavan lain täytäntöönpanosta ehdotetaan annettavaksi asetuksella. Tarkoituksena on antaa erilliset asetukset alueellisista ympäristökeskuksista ja Suomen ympäristökeskuksesta. Asetusluonnokset ovat esityksen liitteinä. Alueellisia ympäristökeskuksia koskevaan asetukseen otettaisiin säännökset alueellisten ympäristökeskusten henkilöstöstä, virkojen kelpoisuusehdoista ja täyttämisestä, asioiden ratkaisemisesta ja työjärjestyksestä. Ylin päätösvalta alueellisissa ympäristökeskuksissa kuuluisi alueellisen ympäristökeskuksen johtajalle.

Alueellisen ympäristökeskuksen organisaatiota ja työjärjestystä laadittaessa kiinnitetään erityistä huomiota lakisäästeiden lupa-asoiden ja muiden näihin rinnastettavien viranomaistehtävien päätöksenteon järjestämiseen siten, että varmistetaan näiden asioiden riippumaton käsittely ja ratkaiseminen muihin alueelliselle ympäristökeskukselle kuuluviin tehtäviin nähden. Näiden viranomaistehtävien hoito voidaan järjestää omaan yksikköön, jolloin vältetään keskenään ristiriitaisten asioiden kuulumista samojen henkilöiden hoidettaviksi. Alueellisia ympäristökeskuksia koskevaan asetukseen on tarkoitus ottaa mainittujen viranomaistehtävien hoidon järjestämistä koskeva säännös.

Alueellisten ympäristökeskusten organisaatiosta, tulosaluejaosta ja vastualueista otettaisiin määräykset alueellisen ympäristökeskuksen työjärjestykseen, jonka alueellisen ympäristökeskuksen johtaja vahvistaisi. Tehtävien hoito on tarkoitus järjestää siten, että se mahdollistaa ministeriöiden toimivan tulohajauksen ja selkeät vastuusuhteet kummankin ministeriön tehtävissä.

Suomen ympäristökeskusta koskevaan asetukseen otettaisiin lisäksi johtokuntaa, sen kokoonpanoa ja tehtäviä koskevat säännökset.

3. Voimaantulo

3.1. Voimaantulosäännökset

Lait ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

Ympäristöhallinnosta annettavalla lailla kumottaisiin vesi- ja ympäristöhallinnosta annettu laki siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, jolloin samalla kumoutuvat lain nojalla annetut säännökset.

Ennen ympäristöhallintolain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin, kuten alueellisten ympäristökeskusten johtajien virkojen ja Suomen ympäristökeskuksen pääjohtajan viran täyttämiseen, virkojen ja henkilöstön sijoittamiseen alueellisiin ympäristökeskuksiin ja Suomen ympäristökeskukseen. Tavoitteena on, että alueelliset ympäristökeskukset ja Suomen ympäristökeskus aloittaisivat työnsä mahdollisimman toimintakykyisinä.

3.2. Tehtäviä koskevat siirtymäsäännökset

Ympäristöhallinnosta annettavan lain tulles-

sa voimaan siirtyisivät vesi- ja ympäristöhallinnossa ja lääninhallituksissa vireillä olevat alueellisten ympäristökeskusten toimivaltaan lain mukaan kuuluvat asiat asianomaisen alueellisen ympäristökeskuksen käsiteltäviksi. Vastaavasti siirtyisivät vesi- ja ympäristöhallituksessa vireillä olevat asiat, jotka kuuluvat Suomen ympäristökeskuksen tehtäviin, Suomen ympäristökeskuksessa käsiteltäviksi. Ne vesi- ja ympäristöhallituksessa vireillä olevat asiat, jotka eivät kuuluisi alueellisten ympäristökeskusten tai Suomen ympäristökeskuksen käsiteltäviin, siirtyisivät ympäristöministeriön tai maa- ja metsätalousministeriön käsiteltäviksi ministeriöiden toimialajaon mukaisesti.

Vesi- ja ympäristöpiirin vastuulla olevat valtion vesioikeudelliset luvat sekä niihin ja yksityisoikeudellisiin sopimuksiin perustuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyisivät alueellisille ympäristökeskuksille. Vastaavasti vesi- ja ympäristöhallituksen vastuulla olevat luvat ja sopimuksiin perustuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyisivät maa- ja metsätalousministeriölle. Ministeriö voisi edelleen siirtää niitä alueellisille ympäristökeskuksille ja hyödynsaajille.

Yleisten vesialueiden hallinta ja hoito ehdotetaan siirrettäväksi Metsähallitukselle. Vesi- ja ympäristöhallinnon vastuulla nykyisin olevat yleisiin vesialueisiin liittyvät sopimukset sekä niihin perustuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyisivät Metsähallitukselle.

Mitä muutoin on säädetty tai määrätty alueellisten ympäristökeskusten toimialaan kuuluvissa asioissa lääninhallituksen tai vesi- ja ympäristöpiirin tehtäväksi, koskisi ympäristöhallinnosta annettavan lain voimaantultua alueellista ympäristökeskusta, jollei toisin ole säädetty tai määrätty. Vastaavasti mitä muutoin on säädetty tai määrätty Suomen ympäristökeskuksen toimialaan kuuluvissa asioissa vesi- ja ympäristöhallituksen tehtäväksi, koskisi Suomen ympäristökeskusta, jollei toisin säädetty tai määrätä.

3.3. Henkilöstöä koskevat siirtymäsäännökset

Ympäristöhallinnosta annettavan lain voimaantullessa vesi- ja ympäristöhallinnon ja lääninhallitusten ympäristöyksiköiden virka- ja työsuhteinen henkilöstö siirtyisi alueellisten ympäristökeskusten ja Suomen ympäristökeskuksen henkilöstöksi. Myös vesi- ja ympäristöhallinnon ja lääninhallitusten ympäris-

töyksiköiden virat siirtyisivät ilman eri toimenpiteitä alueellisten ympäristökeskusten tai Suomen ympäristökeskuksen viroiksi lukuunottamatta vesi- ja ympäristöhallituksen pääjohtajan virkaa, joka lakkautettaisiin. Suomen ympäristökeskukseen perustettaisiin pääjohtajan virka. Tässä yhteydessä näiden virkojen siirtoon ei tarvittaisi virkamiehen suostumusta. Ympäristöministeriö päättäisi henkilöstön sijoittamisesta alueellisiin ympäristökeskuksiin ja Suomen ympäristökeskukseen kuultuaan maa- ja metsätalousministeriötä.

Ympäristöhallinnon uudistuksen yhteydessä ei henkilökuntaa irtisanottaisi, vaan henkilöstön määrän vähentäminen toteutettaisiin luonnollista poistumaa hyväksikäyttäen. Henkilöstösiirrot on tarkoitus toteuttaa vapaaehtoisuuden pohjalta.

Lääninhallinnon kehittämiseen liittyen sisäasianministeriölle ehdotetaan annettavaksi oi-

keus siirtää lääninhallituksen muu kuin ympäristöyksikön virka ja siihen tarvittavat määrärahat alueellisen ympäristökeskuksen käytettäväksi. Siirto edellyttäisi asianomaisen virkamiehen suostumusta ja ympäristöministeriön hyväksymistä. Tällä tavoin voitaisiin edistää alueellisissa ympäristökeskuksissa tarvittavien lisävoimavarojen saantia lääninhallituksista. Henkilöstövoimavaroja uudelleen kohdennettaessa sisäasianministeriön tulisi noudattaa valtion virkamieslain (750/94) 5 §:n ja valtion talousarviosta annetun lain (423/88) 7 a §:n mukaista menettelyä. Henkilöstövoimavarojen uudelleenkohdentamismenettelyllä ei saa aiheuttaa määrärahojen ylitys- ja muuta lisätarvetta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki ympäristöhallinnosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Ympäristöhallinnon yleiset tehtävät

Ympäristöhallinto edistää kestävästä kehityksestä, luonnonvarojen käytön kestävyttä ja ympäristönsuojelua, luonnon monimuotoisuuden ja toimintakyvyn sekä ympäristön kauneus- ja kulttuuriarvojen säilymistä, kehittää ihmisen elinympäristöä ja yhdyskuntarakennetta sekä huolehtii vesivarojen käytöstä ja hoidosta.

2 §

Ympäristöhallinnon organisaatio

Ympäristöhallintoon kuuluvat alueelliset ympäristökeskukset ja Suomen ympäristökeskus.

Alueelliset ympäristökeskukset ja Suomen ympäristökeskus ovat ympäristöministeriön alaisia. Ne hoitavat myös maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia vesivarojen käytön ja hoidon tehtäviä.

Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö ohjaavat alueellisia ympäristökeskuksia ja Suomen ympäristökeskusta toimialaansa kuuluvissa asioissa.

3 §

Alueelliset ympäristökeskukset

Ympäristöhallinnon tehtäviä aluehallinnossa hoitavat alueelliset ympäristökeskukset. Alueellisten ympäristökeskusten toimialueiden rajat määrää valtioneuvosto ja toimipaikat ympäristöministeriö.

Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö voivat määrätä alueellisen ympäristökeskuksen hoitamaan tehtäviä myös 1 momentissa tarkoitetun toimialueensa ulkopuolella.

4 §

Alueellisen ympäristökeskuksen tehtävät

Alueellinen ympäristökeskus huolehtii toimialueellaan sille säädetystä tai määrätyistä ympäristönsuojelua, alueiden käyttöä, luonnon-

suojelua, kulttuuriympäristön hoitoa, rakentamisen ohjausta sekä vesivarojen käyttöä ja hoitoa koskevista tehtävistä.

Lisäksi alueellinen ympäristökeskus toimialallaan erityisesti:

- 1) edistää ympäristönsuojelua;
- 2) valvoo yleistä etua alueellisissa ympäristö- ja vesiasioissa;
- 3) huolehtii ympäristöntutkimuksesta ja -seurannasta;
- 4) tuottaa ja jakaa tietoa sekä parantaa ympäristötietoisuutta;
- 5) ehkäisee ja torjuu ympäristövahinkoja ja -haittoja;
- 6) edistää ympäristön- ja maisemanhoitoa, ympäristön kunnostusta sekä mahdollisuuksia virkistäytyä luonnossa;
- 7) edistää kulttuuriympäristön hoitoa ja kulttuuriperinnön vaalimista;
- 8) edistää vesihuoltoa sekä huolehtii vesistön käyttö- ja hoitotoiminnasta ja tulvasuojelusta;
- 9) huolehtii valtion vesioikeudellisista luvista ja yksityisoikeudellisista sopimuksista;
- 10) tukee ja edistää ympäristöhallinnon tehtävien hoitoa kunnissa;
- 11) osallistuu tehtäviinsä liittyvään kansainväliseen yhteistyöhön;
- 12) edustaa valtiota, valvoo valtion etua ja oikeutta sekä kantaa ja vastaa tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa, jollei toisin säädetä tai määrätä; sekä
- 13) huolehtii ympäristönhoito-, vesihuolto- ja vesistötöiden toteuttamisesta.

Alueellinen ympäristökeskus hoitaa lisäksi muut sille säädetty tehtävät sekä ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön määräämät tehtävät.

5 §

Yhteistyö muiden viranomaisten kanssa

Alueellisen ympäristökeskuksen tulee toimia yhteistyössä lääninhallituksen ja aluehallinnon muiden viranomaisten kanssa.

Alueellinen ympäristökeskus osallistuu aluei-

den kehittämisestä annetun lain (1135/93) mukaisesti alueiden kehittämistoimintaan.

6 §

Suomen ympäristökeskus ja sen tehtävät

Suomen ympäristökeskus on ympäristöalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, joka edistää kestävästä kehitystä toimialallaan seuraamalla ja arvioimalla sen toteutumista sekä tekemällä asiaa koskevia aloitteita ja esityksiä. Suomen ympäristökeskus harjoittaa kestävästä kehitystä tukevaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan Suomen ympäristökeskus erityisesti:

1) seuraa ja arvioi ympäristön tilaa ja kuormitusta sekä alueiden käyttöä ja vesivaroja;

2) tutkii ympäristössä tapahtuvia muutoksia ja niiden syitä sekä haitallisten muutosten ehkäisemistä ja korjaamista;

3) edistää valtakunnallisesti yhtenäistä ympäristönsuojelun tasoa;

4) kehittää, arvioi ja soveltaa ympäristön suojelua sekä vesivarojen käyttöä ja hoitoa tukevia malleja ja menettelytapoja;

5) seuraa ympäristötekniikan kehitystä ja osallistuu alan kehitysohjelmiin;

6) tuottaa asiantuntijapalveluja ympäristöministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, alueellisille ympäristökeskuksille sekä muille tahoille;

7) ylläpitää ja kehittää toimialansa tietojärjestelmiä;

8) edistää ympäristötietoisuutta sekä tuottaa toimialansa koulutus- ja tietopalveluja; sekä

9) osallistuu tehtäviinsä liittyvään kansainväliseen yhteistyöhön.

Suomen ympäristökeskus hoitaa lisäksi muut sille säädetyt ja määrätyt tehtävät sekä ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön antamat tehtävät.

7 §

Suomen ympäristökeskuksen johtokunta

Suomen ympäristökeskuksella on johtokunta, jonka tehtävistä, kokoonpanosta ja asettamisesta säädetään asetuksella.

8 §

Suoritteiden maksullisuus

Alueellisten ympäristökeskusten ja Suomen

ympäristökeskuksen suoritteiden maksullisuudesta ja maksujen suuruudesta on voimassa, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/92) säädetään.

9 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

10 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

Tällä lailla kumotaan vesi- ja ympäristöhallinnosta 17 päivänä tammikuuta 1986 annettu laki (24/86) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

11 §

Tehtäviä koskevat siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tullessa siirtyvät ne vesi- ja ympäristöhallinnossa ja lääninhallituksissa vireillä olevat asiat, jotka lain mukaan kuuluvat alueellisten ympäristökeskusten tehtäviin, asianomaisen alueellisen ympäristökeskuksen käsiteltäviksi ja ne vesi- ja ympäristöhallituksessa vireillä olevat asiat, jotka lain mukaan kuuluvat Suomen ympäristökeskuksen tehtäviin, Suomen ympäristökeskuksen käsiteltäviksi. Ne vesi- ja ympäristöhallituksessa vireillä olevat asiat, jotka eivät kuulu alueellisten ympäristökeskusten tai Suomen ympäristökeskuksen tehtäviin, siirtyvät ympäristöministeriön tai maa- ja metsätalousministeriön käsiteltäviksi sen mukaan kumman ministeriön toimialaan asia kuuluu.

Vesi- ja ympäristöpiirien vastuulla olevat valtion vesioikeudelliset luvat sekä niihin ja yksityisoikeudellisiin sopimuksiin perustuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain voimaan tultua alueellisille ympäristökeskuksille sekä vesi- ja ympäristöhallituksen vastuulla olevat vastaavat luvat sekä oikeudet ja velvollisuudet maa- ja metsätalousministeriölle, joka voi edelleen siirtää niitä alueellisille ympäristökeskuksille tai hyödynsaajille.

Vesi- ja ympäristöhallinnon vastuulla olevat yleisiin vesialueisiin liittyvät sopimukset sekä

niihin perustuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain voimaantullessa Metsähallitukselle.

Mitä muutoin on säädetty tai määrätty alueellisen ympäristökeskuksen toimialaan kuuluvissa asioissa lääninhallituksen ja vesi- ja ympäristöpiirin tehtävistä tai Suomen ympäristökeskuksen toimialaan kuuluvissa asioissa vesi- ja ympäristöhallituksen tehtävistä, koskee tämän lain tultua voimaan vastaavasti alueellista ympäristökeskusta tai Suomen ympäristökeskusta, jollei tästä laista muuta johdu taikka toisin säädetä tai määrätä.

12 §

Henkilöstöä koskevat siirtymäsäännökset

Vesi- ja ympäristöhallinnon sekä lääninhallitusten ympäristöyksiköiden virka- ja työsuhteinen henkilöstö, lukuunottamatta vesi- ja ympäristöhallituksen pääjohtajaa, siirtyy tämän lain tullessa voimaan alueellisten ympäristökeskusten ja Suomen ympäristökeskuksen henkilöstöksi.

Vesi- ja ympäristöhallinnon sekä lääninhallitusten ympäristöyksiköiden virat siirtyvät tämän lain voimaan tullessa alueellisten ympäristökeskusten tai Suomen ympäristökeskuksen viroiksi. Tällöin näiden virkojen siirtymiseen ei tarvita virkamiehen suostumusta. Vesi- ja ympäristöhallituksen pääjohtajan virka lakkaa ja virkasuhde päättyy tämän lain tullessa voimaan.

Ympäristöministeriö päättää henkilöstön sijoittamisesta alueellisiin ympäristökeskuksiin ja Suomen ympäristökeskukseen maa- ja metsätalousministeriötä kuultuaan.

Sisäasiainministeriö voi virkamiehen suostumuksella ja sovittuaan asiasta ympäristöministeriön kanssa siirtää lääninhallituksen muun viran, valtion talousarviossa eriteltäviä virkoja lukuunottamatta, samoin kuin tarvittavat määrärahat alueellisen ympäristökeskuksen käytettäväksi. Sisäasiainministeriön tulee henkilöstövoimavaroja uudelleen kohdentaessaan muutoin noudattaa, mitä valtion virkamieslain (750/94) 5 §:ssä ja valtion talousarviosta annetun lain (428/88) 7 a §:ssä (307/92) ja niiden nojalla on säädetty.

2.

Laki

kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta 24 päivänä tammikuuta 1986 annetun lain (64/86) 2 § seuraavasti:

2 §

Alueellisen ympäristökeskuksen tehtävät

Alueellinen ympäristökeskus edistää ja tukee kuntien ympäristönsuojelua toimialueellaan siten kuin ympäristönsuojelun erityislainsäädän-

nössä ja ympäristöhallinnosta annetussa laissa (/) tarkemmin säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

3.

Laki**ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 10 päivänä kesäkuuta 1994 annetun lain (468/94) 16 §:n 2 momentti, 17 §:n 1 momentti ja 18 § seuraavasti:

16 §

*Ohjaus, valvonta
ja seuranta*

Alueelliset ympäristökeskukset ohjaavat ja valvovat tämän lain täytäntöönpanoa toimialueellaan.

17 §

*Valitusoikeus arvioinnin puuttumisen
perusteella*

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta on erikseen säädetty, alueellisella ympäristökeskuksella on oikeus valittaa 4 §:ssä tarkoitettua hanketta koskevasta muun lain mukaisen lupasian ratkaisusta tai hankkeen toteuttamisen kannalta muusta olennaisesta päätöksestä sillä

perusteella, että tässä laissa tarkoitettua ympäristövaikutusten arviointia ei ole suoritettu.

18 §

Pakkokeinot

Jos 4 §:n mukaisen hankkeen toteuttaminen ei edellytä 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua lupaa tai päätöstä ja hankkeen toteuttamiseen ryhdytään ennen tässä laissa edellytettyä ympäristövaikutusten arviointia, alueellinen ympäristökeskus voi sakon uhalla määrätä hankkeen toteuttamisen keskeytettäväksi siihen saakka, kunnes arviointimenettely on suoritettu. Uhkasakosta on voimassa, mitä uhkasakolaissa (1113/90) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

4.

Laki**ympäristölupamenettelylain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä huhtikuuta 1991 annetun ympäristölupamenettelylain (735/91) 5 ja 7 §, 11 §:n 1 momentti ja 14 §:n 1 momentti seuraavasti:

5 §

Lupaviranomaiset

Tässä laissa tarkoitettuja ympäristölupaviranomaisia ovat alueellinen ympäristökeskus sekä kunnan määräämä lautakunta, jäljempänä *kunnan ympäristölupaviranomainen*. Kunnat voivat hoitaa ympäristölupaviranomaisen teh-

tävät myös yhteistoiminnassa. Tällöin asianomaista viranomaista pidetään kyseisten kuntien ympäristölupaviranomaisena.

Alueellisen ympäristökeskuksen ratkaistavaksi säädetään asetuksella sellaisten laitosten ympäristölupa-asiat, joiden merkittävät vaikutukset ympäristöön ilmeisesti kohdistuvat laitoksen sijaintikuntaa laajemmalle alueelle tai

joiden ratkaiseminen alueellisessa ympäristökeskuksessa on muusta perustellusta syystä tärkeää. Muut lupa-asiat ratkaisee laitoksen sijaintikunnan ympäristölupaviranomainen. Kunnan ympäristölupaviranomainen voi kuitenkin yksittäistapauksessa siirtää päätösvaltaansa kuuluvan lupa-asian alueellisen ympäristökeskuksen ratkaistavaksi, jos asia vaatii sellaista erityistä selvitystä, jota ei kunnan lupaviranomaisen käsittelyssä voida saada.

7 §

Lausunnot

Lupaviranomaisen on viivytyksettä pyydettävä lupaharkinnan kannalta tarpeelliset lausunnot. Alueellisen ympäristökeskuksen on pyydettävä lausunto sekä siltä kunnalta, jonka alueelle laitos on tarkoitus sijoittaa, että niiltä kunnilta, joiden alueeseen laitoksen merkittävät vaikutukset ilmeisesti kohdistuvat. Lausunto on pyydettävä tarvittaessa myös asianomaiselta lääninhallitukselta.

11 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen sään-

nösten ja määräysten noudattamista valvovat alueelliset ympäristökeskukset sekä kunnan ympäristölupaviranomainen.

14 §

Valitus

Tämän lain nojalla annetusta kunnan ympäristölupaviranomaisen päätöksestä saa valittaa lääninoikeuteen. Lääninoikeuden päätös on, jollei valitusta jätetä tutkittavaksi ottamatta, annettava julkipanon jälkeen, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon silloin, kun se on annettu. Tieto päätöksestä on lisäksi julkaistava laitoksen sijaintikunnassa ja sellaisessa kunnassa, jossa laitoksen toiminnalla saattaa olla merkitystä ympäristönsuojelun kannalta, siten kuin kunnallislain 144 §:n 1 momentissa säädetään. Lääninoikeuden samoin kuin alueellisen ympäristökeskuksen päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

5.

Laki

jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 3 päivänä joulukuuta 1993 annetun jätelain (1072/93) 3 §:n 1 momentin 12 kohta, 17 §:n 2 momentti, 21 §:n 2 ja 3 momentti, 24 ja 35 §, 36 §:n 2 momentti, 37 §, 40 §:n otsikko ja 1 momentti, 41 ja 45 §, 49 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 50 §, 58 §:n 1 momentti, 59 §:n 1 momentti, 65 §, 66 §:n 4 momentti, 74 §:n 4 kohta, 75 §:n 2 kohta, 77 §:n 2 momentti sekä 78 §:n 4 momentti seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

12) *valvontaviranomaisella* alueellista ympäristökeskusta ja ympäristönsuojelulautakuntaa sekä muutakin viranomaisista siltä osin kuin sille

on annettu tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä valvontatehtäviä.

17 §

Kunnalliset jätehuoltomääräykset

Määräykset on annettava yleisesti tiedoksi

siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Määräykset on toimitettava lisäksi tiedoksi alueelliselle ympäristökeskukselle.

21 §

Roskaantuneen alueen puhdistamisesta määrääminen

Jos roskaajaa ei saada selville tai tavoiteta tai jos roskaaja laiminlyö puhdistamisvelvollisuutensa eikä kysymys ole 20 §:n 2 momentissa tarkoitetusta alueesta, ympäristönsuojelulautakunta voi määrätä alueen haltijan puhdistamaan roskaantuneen alueen, edellyttäen ettei puhdistamisvelvollisuutta ole pidettävä kohtuuttomana. Jos kysymys on kunnan hallinnassa olevasta alueesta, alueellinen ympäristökeskus voi määrätä kunnan puhdistamaan roskaantuneen alueen.

Jos 2 momentissa tarkoitettu roskaantuneen alueen muu haltija kuin kunta laiminlyö puhdistamisvelvollisuutensa tai jos puhdistamisvelvollisuutta on pidettävä kohtuuttomana, alueellinen ympäristökeskus voi määrätä kunnan puhdistamaan alueen.

24 §

Saastuneen alueen puhdistamisesta määrääminen

Alueellinen ympäristökeskus voi 23 §:n mukaisesti määrätä, että saastumisen aiheuttajan tai saastuneen alueen haltijan taikka kunnan on selvittävä alueen puhdistamistarve ja puhdistettava alue, sekä antaa tämän toteuttamiseksi tarpeellisia määräyksiä ja ohjeita.

35 §

Valtion osallistuminen jätehuoltotyöhön

Jos ympäristössä olevasta jätteestä tai muusta käytöstä poistetusta esineestä tai aineesta aiheutuu 19 §:ssä tai 22 §:n 1 momentissa tarkoitettu vaara, haitta tai muu seuraus ja tämän ehkäisemiseksi tai poistamiseksi tarpeellisesta työstä tai toimenpiteestä on aiheutunut tai voi aiheutua kunnan jätehuollolle kohtuuttomiksi katsottavat kustannukset, alueellinen ympäristökeskus voi, sovittuaan siitä asianomaisen kunnan kanssa, jätehuoltotyönä valtion talousarvion rajoissa tehdä tai teettää työn tai toi-

menpiteen taikka osallistua muutoin edellä tarkoitettuihin kustannuksiin.

36 §

Keskushallinnon viranomaiset

Suomen ympäristökeskus valvoo jätteen maahantuontia ja maastavientiä sekä siirtoa Suomen alueen kautta (*jätteen kansainvälinen siirto*) koskevien tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

37 §

Alueellinen viranomainen

Alueellinen ympäristökeskus ohjaa ja kehittää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista alueellaan sekä valvoo näiden säännösten ja määräysten noudattamista.

40 §

Valtakunnallinen ja alueellinen jätesuunnitelma

Tässä laissa ja sen nojalla säädettyjen ja määrättyjen tehtävien hoitamiseksi ja kehittämiseksi on ympäristöministeriön ja alueellisen ympäristökeskuksen laadittava jätteitä ja jätehuoltoa koskeva suunnitelma (*valtakunnallinen ja alueellinen jätesuunnitelma*).

41 §

Kunnan tehtävät jätesuunnitelmia laadittaessa

Kunnan on annettava alueelliselle ympäristökeskukselle ja sen edelleen ympäristöministeriölle jätesuunnitelman laadintaa varten tarpeelliset tiedot kunnassa syntyvistä jätteistä, jätehuollon järjestämisestä ja valvonnasta sekä niitä koskevista kehittämistavoitteista.

45 §

Jätteen kansainvälisen siirron hyväksyminen

Ympäristöministeriön päätöksellään määrää kansainvälisesti valvottavaa jätettä (*kansainvälisesti valvottava jäte*) ei saa tuoda maahan, viedä maasta tai siirtää Suomen alueen kautta, jollei siitä ole tehty ilmoitusta Suomen

ympäristökeskukselle siten kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

Suomen ympäristökeskuksen on tehtävä ilmoituksen johdosta päätös, jossa se voi asettaa ehtoja jätteen kansainväliselle siirrolle sen varmistamiseksi, että jätteen kansainvälinen siirto on järjestetty tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten edellyttämällä tavalla ja että siirto on vaarallisten jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskevan Baselin yleissopimuksen (SopS 45/92) tai sen salliman muun järjestelyn mukainen.

Suomen ympäristökeskuksen on kiellettävä jätteen kansainvälinen siirto, jos se ei täytä 2 momentissa säädettyjä vaatimuksia tai jos se on ristiriidassa valtakunnallisen jätesuunnitelman kanssa.

Suomen ympäristökeskus voi antaa ohjeita jätteen kansainvälistä siirtoa koskevien säännösten ja määräysten soveltamisesta.

49 §

Toiminnan ilmoittaminen jätetiedostoon

Alueelliselle ympäristökeskukselle on tehtävä 70 §:ssä tarkoitettuun jätetiedostoon merkitsemistä varten ilmoitus:

Jos ilmoituksen tarkoittamassa toiminnassa tapahtuu olennainen muutos tai toiminta lopetetaan, on siitä viivytystä ilmoitettava alueelliselle ympäristökeskukselle.

50 §

Alueellisen ympäristökeskuksen määräykset ilmoituksen johdosta

Alueellinen ympäristökeskus voi tarvittaessa antaa jätehuollon järjestämiseksi määräyksiä siitä, mihin toimiin ilmoituksen tekijän on ryhdyttävä tai mitä muutoin on noudatettava, jos ilmoituksen tekijän toiminnan perusteella tai muusta syystä on perusteltua aihetta epäillä, ettei toiminta täytä tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

58 §

Ulkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka

Alueellinen ympäristökeskus tai ympäristönsuojelulautakunta voi tehostaa tämän lain tai

sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen perusteella antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai että toiminta keskeytetään tai kielletään.

59 §

Asian vireille saattaminen

Haittaa kärsivällä henkilöllä on oikeus saattaa tämän lain 21 ja 24 §:ssä sekä 57 §:n 1 momentissa tarkoitettua kieltoa, määräystä, uhkasakkoa taikka teettämis- tai keskeyttämisuhkaa koskeva asia vireille ympäristönsuojelulautakunnassa tai alueellisessa ympäristökeskuksessa, jos vireillepanon tarkoituksena on ympäristön pilaantumisen, roskaantumisen tai maaperän saastumisen ehkäiseminen taikka pilaantuneen, roskaantuneen tai saastuneen alueen puhdistaminen.

65 §

Teettämisuhan kohteena olevan irtaimen omaisuuden myynti

Jos irtaimen omaisuuden kohdistuva teettämisuhka on määrätty täytäntöönpantavaksi ja omaisuudella on rahallista arvoa, ympäristönsuojelulautakunnalla ja alueellisella ympäristökeskuksella on oikeus toimittaa tällainen omaisuus hyödynnettäväksi tai myydä se teettämisestä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi. Mahdollinen ylijäämä on palautettava omistajalle.

66 §

Muutoksenhaku

Alueellisen ympäristökeskuksen tai ympäristönsuojelulautakunnan 58 §:n 1 momentin nojalla tekemästä uhkasakon sekä teettämis-, keskeyttämis- tai kieltämisuhan asettamista koskevasta päätöksestä ei saa erikseen valittaa.

74 §

Tarkemmat säännökset

Asetuksella voidaan säätää:

4) ympäristöhallinnon tehtävistä tämän lain

ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten täytäntöönpanemiseksi;

75 §

Ympäristöministeriön valtuudet

Ympäristöministeriö voi:

2) antaa määräyksiä 7 luvussa tarkoitetun alueellisen jätesuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja suunnitelmaa varten toimitettavista tiedoista sekä toimista, jotka ovat tarpeen jätesuunnitelman vastaisten jätteen siirtojen estämiseksi;

77 §

Aikaisempien säännösten soveltaminen

Roskaantumiseen ja maaperän saastumiseen, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa, sekä kaatopaikkaan ja muuhun jätteen käsittelypaikkaan, jonka toiminta on päättynyt ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Saastuneen alueen puhdistamisesta

määrää kuitenkin alueellinen ympäristökeskus. Edellä tarkoitettuihin säännöksiin perustuvien velvollisuuksien noudattamiseksi annettavista määräyksistä on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä tämän lain 57, 58 ja 66 §:ssä säädetään. Rikokseen sovellettavasta laista säädetään rikoslain voimaanpanemisesta annetun asetuksen 3 §:ssä.

78 §

Siirtymäsäännökset

Jätehuoltosuunnitelmaa tai ongelmajätteiden käsittelylupaa voidaan hakemuksesta tai viranomaisen aloitteesta muuttaa noudattaen soveltuvin osin tämän lain 46 ja 47 §:n säännöksiä. Toimivalta jätehuoltosuunnitelmaa koskevassa asiassa kuuluu alueelliselle ympäristökeskukselle, jos lääninhallitus on hyväksynyt asianomaisen suunnitelman, ja muussa tapauksessa kunnan ympäristölupaviranomaiselle. Toimivalta ongelmajätteiden käsittelylupaa koskevassa asiassa kuuluu alueelliselle ympäristökeskukselle.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

6.

Laki

meluntorjuntalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 3 päivänä huhtikuuta 1987 annettuun meluntorjuntalakiin (382/87) uusi 28 a § seuraavasti:

9 luku

Erinäisiä säännöksiä

28 a §

Säännösten soveltaminen alueelliseen ympäristökeskukseen

Mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään tai

määrätään lääninhallituksesta ja läänistä, koskee alueellista ympäristökeskusta ja sen toimialuetta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

7.

Laki ilmansuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 25 päivänä tammikuuta 1982 annettuun ilmansuojelulakiin (67/82) uusi 33 a § seuraavasti:

8 luku

Erinäisiä säännöksiä

33 a §

Mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään lääninhallituksesta ja läänistä, kos-

kee vastaavasti alueellista ympäristökeskusta ja sen toimialuetta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

8.

Laki luonnonsuojelulain 16 a ja 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 23 päivänä helmikuuta 1923 annetun luonnonsuojelulain (71/23) 16 a §:n 1 momentti ja 25 §, näistä 16 a §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 12 päivänä huhtikuuta 1991 annetussa laissa (672/91), seuraavasti:

16 a §

Villieläimistön ja -kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen (SopS 45/76) liitteissä I-III mainittuihin lajeihin kuuluvien eläinten ja kasvien sekä niiden helposti tunnistettavien osien ja johdannaisien maahantuontia ja maastavientiä varten tarvittavat luvat ja todistukset antaa Suomen ympäristökeskus sopimuksessa mainituin perustein. Edellytyksenä maahantuonnille on, että asianomaisen vientimaan viranomainen on antanut sopimuksessa tarkoitetun luvan tai todistuksen.

25 §

Mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään lääninhallituksesta ja läänistä, koskee alueellista ympäristökeskusta ja sen toimialuetta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

9.

Laki**muinaismuistolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 17 päivänä kesäkuuta 1963 annettuun muinaismuistolakiin (295/63) uusi 25 a § seuraavasti:

25 a §

Mitä tässä laissa säädetään lääninhallitukselta, koskee alueellista ympäristökeskusta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

10.

Laki**ulkoilulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 13 päivänä heinäkuuta 1973 annettuun ulkoilulakiin (606/73) uusi 32 a § seuraavasti:

32 a §

Mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään lääninhallituksesta ja läänistä, koskee alueellista ympäristökeskusta ja sen toimialuetta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

11.

Laki**maastoliikennelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 12 päivänä huhtikuuta 1991 annettuun maastoliikennelakiin (670/91) uusi 29 a § seuraavasti:

29 a §

Mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään lääninhallituksesta ja läänistä, koskee alueellista ympäristökeskusta ja sen toimialuetta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

12.

Laki**rakennuslain 137 d §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 16 päivänä elokuuta 1958 annetun rakennuslain (370/58) 137 d §:ään, sellaisena kuin se on 21 päivänä heinäkuuta 1977 annetussa laissa (580/77), uusi 2 momentti seuraavasti:

137 d §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

Mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään lääninhallituksesta ja läänistä, koskee alueellista ympäristökeskusta ja sen toimialuetta.

13.

Laki**maa-aineslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 24 päivänä heinäkuuta 1981 annettuun maa-aineslakiin (555/81) uusi 24 a § seuraavasti:

24 a §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

Mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään lääninhallituksesta ja vesipiirin vesitoimistosta, koskee alueellista ympäristökeskusta.

14.

Laki**rakennussuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 18 päivänä tammikuuta 1985 annettuun rakennussuojelulakiin (60/85) uusi 26 a § seuraavasti:

5 luku

Erinäisiä säännöksiä

kee alueellista ympäristökeskusta ja sen toimialuetta.

26 a §

Mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään lääninhallituksesta ja läänistä, kos-

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

15.

Laki

ulkomailla asuvien ja ulkomaisten yhteisöjen kiinteistönhankintojen valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään ulkomailla asuvien ja ulkomaisten yhteisöjen kiinteistönhankintojen valvonnasta 30 päivänä joulukuuta 1992 annettuun lakiin (1613/92) uusi 18 a § seuraavasti:

18 a §

Mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään lääninhallituksesta ja läänistä, koskee alueellista ympäristökeskusta ja sen toimialuetta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

16.

Laki

kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta 31 päivänä elokuuta 1978 annetun lain (669/78) 16 §:n 4 momentti seuraavasti:

16 §

Jollei kunta täytä sille muutoin kuin tontin-omistajana kuuluvaa kadun ja muiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitovelvolli-

suutta, alueellinen ympäristökeskus voi velvoittaa kunnan siihen uhkasakolla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

17.

Laki

yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista 23 päivänä joulukuuta 1977 annetun lain (982/77) 17 §:n 1 momentti seuraavasti:

17 §

Jos yleinen vesi- ja viemärilaitos laiminlyö noudattaa sen toimintaa koskevia säännöksiä ja määräyksiä, voi alueellinen ympäristökeskus sikon uhalla tai sen uhalla, että tekemättä jätetty työ suoritetaan yleisen vesi- ja viemärilaitoksen kustannuksella, määrätä oikaistavak-

si sen, mitä oikeudettomasti on tehty tai laiminlyöty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

18.

Laki

ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtiontakauksista ja vientitakuista annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtiontakauksista ja vientitakuista 13 päivänä heinäkuuta 1973 annetun lain (609/73) 3 § ja 4 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat 5 päivänä huhtikuuta 1991 annetussa laissa (636/91), seuraavasti:

3 §

Ennen valtiontakauksen myöntämistä kotimaiselle ympäristönsuojeluinvestoinnille Valtiontakaukeskuksen on hankittava alueellisen ympäristökeskuksen lausunto investoinnin tarkoituksenmukaisuudesta ja tehokkuudesta ympäristönsuojelun ja jätteiden hyödyntämisen kannalta. Suomen ympäristön tilaa merkittävästi parantavien ulkomaisten ympäristönsuojeluinvestointien osalta lausunto investoinnin tarkoituksenmukaisuudesta ja tehokkuudesta on hankittava ympäristöministeriöltä ja kauppa- ja teollisuusministeriöltä sekä lausunto in-

vestoinnin tarkoituksenmukaisuudesta ulkoasiainministeriöltä.

4 §

Alueellisen ympäristökeskuksen asiana on valvoa kotimaisten ympäristönsuojeluinvestointien toteutusta. Ympäristöministeriön tehtävänä on valvoa ulkomaisten ympäristönsuojeluinvestointien toteutusta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

19.

Laki

Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta 27 päivänä marraskuuta 1991 annetun lain (1331/91) 2 §:n 1 momentti sekä 3 § ja 4 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentti ja 3 § 25 päivänä maaliskuuta 1994 annetussa laissa (220/94), seuraavasti:

2 §

Maa- ja metsätalousministeriön on korvattava sopimuksen täytäntöönpanosta Suomen alueella mahdollisesti aiheutuva vahinko, haitta ja muu edunmenetys noudattaen, mitä vesilain 12 luvun 19 §:n 2 momentissa säädetään.

voidaan saattaa vesioikeuden käsiteltäväksi noudattaen, mitä vesilaissa säädetään hake-
musasiasta.

4 §

Juoksutuksen hoitajien on pidettävä kirjaa normaalista poikkeavien juoksutusten alkamis- ja päättymisajankohdista. Edellä 3 §:ssä tarkoitettua alueellisen ympäristökeskuksen on tiedotettava niistä noudattaen soveltuvin osin vesilain 16 luvun 25 §:n säännöksiä.

3 §

Maa- ja metsätalousministeriön määräämän alueellisen ympäristökeskuksen on tarkkailtava juoksutuksen aikana sen vaikutuksia Saimaan norpan elinoloihin sekä kalastoon ja kalastukseen maa- ja metsätalousministeriön hyväksymällä tavalla. Tarkkailua koskeva erimielisyys

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

20.

Laki

vesilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain

(264/61) 1 luvun 30 §:n 1 momentti, 5 luvun 30 §:n 3 momentti, 91 §:n 1 ja 2 momentti ja 93 §:n 1 momentti, 8 luvun 10 b §:n 1 ja 2 momentti, 10 luvun 24 d § ja 27 §:n 2 ja 4 momentti, 12 luvun 16 §, 17 §:n 2 momentti ja 19 §:n 1 momentti, 16 luvun 11 a §:n 2 momentti, 24 §:n 3 momentti ja 25 §:n 4 momentti, 17 luvun 11 §, 18 luvun 1 §:n 1 ja 3 momentti, 19 luvun 1 §:n 1 momentti, 4 §, 5 a §:n 3 momentti, 9 §:n 2 momentti ja 10 §, 20 luvun 8 §:n 2 momentti sekä 21 luvun 1 §:n 1 momentti, 8 a §:n 2 momentti, 11 §:n 1 momentin 1 kohta ja 12 §.

sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 30 §:n 1 momentti, 10 luvun 27 §:n 2 ja 4 momentti, 19 luvun 5 a §:n 3 momentti, 20 luvun 8 §:n 2 momentti ja 21 luvun 8 a §:n 2 momentti 27 päivänä heinäkuuta 1992 annetussa laissa (646/92), 5 luvun 30 §:n 3 momentti 29 päivänä heinäkuuta 1976 annetussa laissa (649/76), 5 luvun 91 §:n 1 ja 2 momentti ja 93 §:n 1 momentti 18 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1434/92), 8 luvun 10 b §:n 1 ja 2 momentti, 16 luvun 11 a §:n 2 momentti ja 24 §:n 3 momentti sekä 18 luvun 1 §:n 1 momentti 28 päivänä kesäkuuta 1994 annetussa laissa (553/94), 10 luvun 24 d § 8 päivänä tammikuuta 1993 annetussa laissa (87/93), 12 luvun 16 § muutettuna mainitulla 28 päivänä kesäkuuta 1994 annetulla lailla ja 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetulla lailla (467/87), 12 luvun 17 §:n 2 momentti ja 17 luvun 11 § viimeksi mainitussa laissa, 12 luvun 19 §:n 1 momentti 6 päivänä elokuuta 1982 annetussa laissa (605/82) sekä 19 luvun 4 §, 9 §:n 2 momentti ja 10 § 5 päivänä huhtikuuta 1991 annetussa laissa (629/91), 16 luvun 25 §:n 4 momentti 26 päivänä marraskuuta 1993 annetussa laissa (1015/93), 18 luvun 1 §:n 3 momentti ja 21 luvun 1 §:n 1 momentti 2 päivänä huhtikuuta 1990 annetussa laissa (308/90), 19 luvun 1 §:n 1 momentti 26 päivänä kesäkuuta 1970 annetussa laissa (427/70) sekä 21 luvun 11 §:n 1 momentin 1 kohta ja 12 § 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (468/87), sekä

lisätään 12 lukuun uusi 20 § ja 16 lukuun uusi 28 a § seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

30 §

Jokaisella, joka kärsii lietteestä, matalikosta tai muusta niihin verrattavasta vesistön käyttöä koskevasta haitasta, on oikeus ilman lupaa toisenkin vesialueella suorittaa sen poistamiseksi tarpeellinen vesistön tilan ja käyttömahdollisuuksien parantamista koskeva toimenpide, jos siitä ei aiheudu tämän luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta eikä työn suorittamisesta johdu vesialueen omistajalle huomattavaa haittaa. Työn aloittamisesta ja suorittamisesta on, mikäli toimenpide ei ole merkitykseltään vähäinen, ennakolta ilmoitettava vesialueen omistajalle tai, vesialueen kuullessa järjestäytymättömän yhteisalueen osakkaille, kalastuskunnalle sekä, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, alueelliselle ympäristökeskukselle tai ympäristönsuojelulautakunnalle.

5 luku

Puutavaran uitto

30 §

Kun uitto vesistössä tai sen osassa lakkaa, tulee tämän luvun 62 §:ssä tarkoitetun toimitusajan, tai jos sellaista ei ole asetettu, alueellisen ympäristökeskuksen ryhtyä toimenpiteisiin sellaisten laitteiden ja rakennelmien poistamiseksi tai muuttamiseksi, jotka voivat olla vaaraksi tai haitaksi vesistöä käytettäessä. Jos toimenpiteestä ei aiheudu 1 luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta, voidaan toimenpiteeseen ryhtyä jo ennen uittoasiamiehen muuttamista tai kumoamista.

91 §

Uittajan on määrättävä jokaiseen kuntaan, jonka alueella uittoa toimitetaan, uittoasiamies, jonka tulee uiton aikana olla yleisön helposti tavattavissa. Uittoasiamiehen nimi ja osoite sekä niissä tapahtuneet muutokset on ilmoitett-

tava ympäristönsuojelulautakunnalle ja asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle sekä lisäksi paikallispoliisille.

Jollei 1 momentin säännöstä ole noudatettu, on paikallispoliisin sen vaatimuksesta, jota asia koskee, määrättävä sopiva henkilö uuttoasiamieheksi sekä annettava siitä tieto uittajalle, ympäristönsuojelulautakunnalle ja alueelliselle ympäristökeskukselle. Uuttoasiamieheksi määrätyllä on oikeus saada tehtävästään uittajalta kohtuullinen palkkio. Jos palkkiosta syntyy erimielisyyttä, voidaan asia saattaa kanteella vesioikeuden käsiteltäväksi.

93 §

Ennen kuin puutavara lasketaan vesistöön, tulee siinä olla helposti havaittava omistajan uittomerkki, josta on annettu tieto niille alueellisille ympäristökeskuksille, ympäristönsuojelulautakunnille ja paikallispoliisille, joiden toimialueella uittoa toimitetaan. Jos puutavaraa uutetaan nipuissa, vastaava uittomerkki tulee olla nipussa ennen sen vesistöön laskeamista.

8 luku

Vesistön säännöstely

10 b §

Jos tämän lain nojalla tai aikaisemmin voimassa olleiden säännösten nojalla annettuun lupaan perustuvasta säännöstelystä aiheutuu vesiympäristön ja sen käytön kannalta huomattavia haitallisia vaikutuksia eikä päätökseen ole sovellettava 10 a §:ää, asianomaisen alueellisen ympäristökeskuksen tulee riittävässä yhteistyössä luvan haltijan, säännöstelystä hyötyä saavien, vaikutusalueen kuntien ja muiden asianomaisten viranomaisten kanssa selvittää mahdollisuudet vähentää säännöstelyn haitallisia vaikutuksia. Alueellisen ympäristökeskuksen tulee tarvittaessa kuulla muitakin asianosaistahoja.

Kun 1 momentissa tarkoitettu selvitys on tehty, alueellinen ympäristökeskus, kalatalousviranomainen tai kunta voi, jollei 1 momentissa tarkoitettuja vaikutuksia voida muutoin riittävästi vähentää, hakea vesioikeudessa lupaehtojen tarkistamista tai uusien määräysten asettamista.

10 luku

Jätevedet ja muut vesistöä pilaavat aineet

24 d §

Sen estämättä, mitä 24, 24 a tai 24 b §:ssä säädetään, on 24 §:ssä tarkoitettun luvan edellytyksiä tutkittaessa ja lupamääräyksiä asetettaessa otettava huomioon tämän lain 12 luvun 20 §:ssä tarkoitettu vahvistettu suunnitelma tai ohjelma, jos tätä edellytetään sellaisessa EY:n direktiivissä, johon viitataan Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liitteessä XX.

27 §

Vesiensuojelumaksu suoritetaan alueelliselle ympäristökeskukselle ja se on käytettävä valtiolle vesiensuojelusta, erityisesti sitä varten suoritettavasta tutkimustyöstä johtuviin menoihin.

Vesiensuojelumaksu voidaan määrätä alueellisen ympäristökeskuksen vaatimuksesta. Vaatimus on, jollei sitä ole tehty lupaa pyydettyessä, käsiteltävä hakemusasiانا. Olosuhteiden olennaisesti muuttuessa voidaan maksun suuruutta alueellisen ympäristökeskuksen tai maksun velvollisen hakemuksesta muuttaa tai maksu kokonaan poistaa.

12 luku

Erinäisiä säännöksiä

16 §

Toimenpiteestä, joka tarkoittaa vesistön järjestelyä tai säännöstelyä taikka maankamaran aineiden ottamista vesistön pohjasta, on, sen mukaan kuin siitä asetuksella säädetään, ennakolta tehtävä ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle. Ilmoituksen tekeminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos toimenpiteeseen haetaan vesioikeuden lupa.

17 §

Ennen 1 momentissa tarkoitettua räjäyttämistä siitä on ilmoitettava asianomaiselle poliisiviranomaiselle ja alueelliselle ympäristökeskukselle.

19 §

Milloin poikkeuksellisista luonnonoloista tai muusta ylivoimaisesta tapahtumasta johtuu ve-

den tulva taikka muu sellainen vesistön tai sen vesiolojen muutos, joka voi aiheuttaa yleistä vaaraa ihmisen hengelle tai terveydelle taikka suurta vahinkoa yksityiselle tai yleiselle edulle, vesioikeus voi alueellisen ympäristökeskuksen hakemuksesta ja tämän lain 1 luvun säännösten sekä mahdollisten lupapäätösten estämättä määrätä suoritettaviksi vaaran poistamiseksi tai vahinkojen vähentämiseksi välttämättömiä väliaikaisia toimenpiteitä (*vaarantorjuntatointi*). Alueellinen ympäristökeskus saa tehdä edellä tarkoitetun hakemuksen saatuaan siihen maa- ja metsätalousministeriön suostumuksen.

20 §

Ympäristöministeriö vahvistaa, hankittuaan asiassa asianomaisten viranomaisten ja yhteisöjen lausunnot, Suomen ympäristökeskuksen laatimat ehdotukset Euroopan talousalueesta tehdyssä sopimuksessa edellytetyiksi vedenhankintaa ja vesiensuojelua koskeviksi suunnitelmiksi ja ohjelmiksi. Suomen ympäristökeskuksen tulee huolehtia sanotussa sopimuksessa edellytetyjen vedenhankintaa ja vesiensuojelua koskevien luokittelujen, tilastojen, tiedostojen ja muiden selvitysten laatimisesta ja raportoinnista sopimuksessa edellytetyllä tavalla.

Valtioneuvoston päätöksellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettua suunnitelman tai ohjelman edellyttämästä kuulemismenettelystä sekä suunnitelman tai ohjelman vahvistamisesta.

16 luku

Vesiasioiden käsittely vesioikeudessa

11 a §

Vesioikeuden on ilmoitettava asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle asian määrittämisestä selvitysmenettelyyn. Selvitysmenettelyn suorittaa alueellisen ympäristökeskuksen määräämä ympäristöhallinnon palveluksessa oleva virkamies tai työsuhteinen henkilö, jolla on asiantuntemusta selvittävän osakysymyksen alalta. Työsopimussuhteisesta henkilöstä on voimassa, mitä tässä laissa säädetään tai sen nojalla määrätään vastaavaan tehtävään määrätystä virkamiehestä. Alueellisen ympäristökeskuksen on ilmoitettava määräyksestä vesioikeudelle.

24 §

Edellä 2 momentissa tarkoitettussa lupapäätöksessä hakija on, jollei hakijana ole valtio, kunta tai kuntayhtymä, velvoitettava asettamaan ennen luvassa tarkoitettuun toimenpiteeseen ryhtymistä tai, jos siihen on jo ryhdytty, vesioikeuden määräämisessä ajassa pankkitakaus tai muu hyväksyttävä vakuus toiminnasta aiheutuvista edunmenetysten korvaamisesta. Vakuus asetetaan lääninhallitukselle. Alueellisen ympäristökeskuksen tulee, jollei vesioikeus erityisestä syystä toisin määrää, valvoa korvauksensaajatahon etuja vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskevissa asioissa. Vakuuden määrää on tarvittaessa tarkistettava, kunnes korvausasia on tullut ratkaistuksi tai sen mukaan kuin korvauksia on maksettu tai muun säännöksen nojalla talletettu. Vesioikeuden tulee vapauttaa vakuus, kun korvausvelvollisuus on tullut täytetyksi tai kun korvausta koskeva päätös on saanut lainvoiman eikä toimintaa sitä ennen ole aloitettu. Jos korvaukset määrätään maksettaviksi toistuvaiserin, vakuus kuitenkin vapautetaan, kun korvauksen määräämistä koskeva päätös saa lainvoiman, jos kaikki siihen mennessä eräänntyneet maksuerät on maksettu tai muun säännöksen nojalla talletettu. Vakuuden vapauttamista koskevaan vesioikeuden päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

25 §

Päätöksestä on annettava kappale hakijalle ja niille muille asianosaisille, jotka ovat sitä pyytäneet. Jäljennös päätöksestä on lähetettävä alueelliselle ympäristökeskukselle, asianomaisille ympäristönsuojelulautakunnille ja niille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto, sekä Suomen ympäristökeskukselle ja asianomaisiin kuntiin pidettäväksi yleisesti nähtävänä. Päätöksen nähtäväksi asettamisesta vesioikeuden on ilmoitettava näissä kunnissa julkisella kuulutuksella, jossa myös on mainittava, milloin muutoksenhakemista varten säädetty aika päättyy. Jäljennös kuulutuksesta on tiedossa olevalla postiosoitteella lähetettävä tämän luvun 8 §:ssä tarkoitetuille asianosaisille ja viranomaisille sekä muistutuksen tehneille ja sellaisille asianosaisille, joiden

osalta vesioikeus on poikennut katselmuskirjasta.

28 a §

Siltä osin kuin tämän luvun 28 §:n 1 momentin mukainen yleisen edun valvonta kuuluu alueellisille ympäristökeskuksille, voivat ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö tarvittaessa antaa toimialallaan niille yleisen edun valvontaa koskevia ohjeita.

17 luku

Muutoksenhaku

11 §

Vesiylioikeuden on lähetettävä kappale vesiasiansa antamaansa päätöstä tai tuomiota taikka jäljennös siitä vesioikeudelle, asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle, asianomaisille ympäristönsuojelulautakunnille sekä niille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto, ja Suomen ympäristökeskukselle.

Korkeimman hallinto-oikeuden ja korkeimman oikeuden on lähetettävä kappale vesiasiansa antamaansa päätöstä tai tuomiota taikka jäljennös siitä vesioikeudelle, asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle ja Suomen ympäristökeskukselle.

18 luku

Katselmustoimitus ja lopputarkastus

1 §

Jos vesioikeus 16 luvun 5 tai 13 a §:n nojalla määrää pidettäväksi katselmustoimituksen, sen on ilmoitettava siitä alueelliselle ympäristökeskukselle. Vesioikeuden on määrättävä alueellisen ympäristökeskuksen ehdotuksesta katselmustoimitusta varten toimitusinsinööri, joka toimii toimitusmiesten puheenjohtajana. Vesioikeus voi alueellisen ympäristökeskuksen, toimitusinsinöörin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä ylimääräiseksi toimitusmieheksi erityisen alan asiantuntijan, jos sitä on pidettävä katselmustoimituksen suorittamisen kannalta tarpeellisenä.

Alueellinen ympäristökeskus voi toimitusinsinöörin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä jonkun erityisen alan asiantuntemusta omaa-

van henkilön avustamaan toimitusinsinööriä hänen tehtävissään. Vesioikeus voi alueellisen ympäristökeskuksen, toimitusinsinöörin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä tarvittaessa erityisen alan asiantuntijan avustamaan toimituksessa. Vesioikeus voi myös tarvittaessa määrätä sihteerinsä avustamaan toimitusmiehiä oikeudellisten kysymysten selvittelyssä.

19 luku

Ojitustoimitus

1 §

Ojitustoimitusta on haettava kirjallisesti asianomaiselta alueelliselta ympäristökeskukselta. Alueellisen ympäristökeskuksen on annettava alaiselleen insinöörille tai, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, muulle asiantunnevalle henkilölle määräys ojitustoimituksen pitämiseen. Jos ojitustoimituksessa on kysymys yksinomaan metsämaan tai muun alueen ohella laajan metsäalueen ojitamisesta, voi Metsähallitus alueellisen ympäristökeskuksen pyynnöstä osoittaa tällaisen henkilön taikka määrätä toimitukseen asiantuntijaksi metsänhoitajan tai muun metsätalouteen perehtyneen henkilön.

4 §

Ojitustoimituksessa on, milloin siinä on laadittava ojitussuunnitelma, pidettävä alkukokous. Alkukokoukseen toimitusinsinöörin on kutsuttava ne, joiden oikeutta tai etua ojitusasia saattaa koskea. Jos ojitustoimitus pidetään 6 luvun 10 §:n 1 tai 2 kohdassa mainitusta syystä taikka se koskee laajahkoa aluetta, toimitusinsinöörin on varattava alueelliselle ympäristökeskukselle, maaseutuelinkeinopiirille kalatalousviranomaisena ja ympäristönsuojelulautakunnalle tilaisuus esittää kokouksessa mielipiteensä asiasta. Kokous on pidettävä ojitettavan alueen läheisyydessä ja sitä voidaan jatkaa eri paikoissa ja eri päivinä.

5 a §

Jos ojitussuunnitelmaa, jonka perusteella 1 momentissa tarkoitettu tilusjärjestely on suoritettu, ojitustoimituksessa muutetaan tai se jätetään vahvistamatta taikka toimituksen päätöstä muutoksenhaun johdosta muutetaan tai se kumotaan, on alueellisen ympäristökeskuk-

sen ilmoitettava asiasta tätä koskevan päätöksen tultua lainvoimaiseksi maanmittaustoimistolle, jonka on tarvittaessa annettava määräys uuden tilusjärjestelytoimituksen suorittamiseksi. Toimituksessa, joka on suoritettava kiireellisenä, kiinteistöjaotus saatetaan vastaamaan muutettua ojitussuunnitelmaa tai, jos ojitussuunnitelma on kumottu, palautetaan kiinteistöjaotus mahdollisuuksien mukaan entiselleen noudattaen soveltuvien osin, mitä vesistöohjelmien johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetussa laissa säädetään. Mitä tässä momentissa säädetään, on vastaavasti voimassa, jos vahvistettu ojitussuunnitelma, jonka perusteella on suoritettu 1 momentissa tarkoitettu tilusjärjestely, 6 luvun 11 §:n 5 momentin nojalla raukeaa.

9 §

Päätöksestä, johon on liitettävä valitusosoitus, on 30 päivän kuluessa loppukokouksesta tai toimituskokouksesta, jollei vesioikeus erityisistä syistä pidennä tätä aikaa, annettava kappale hakijalle ja muulle sitä pyytäneelle asianosaiselle. Tällainen kappale on myös lähetettävä ympäristönsuojelulautakunnalle, alueelliselle ympäristökeskukselle ja maaseutuelinkeinopirille. Päätösten antamisesta on samalla tiedotettava kunnan ilmoitustaululla.

10 §

Muutosta ojitustoimituksessa tehtyyn päätökseen saa se, jonka oikeutta ja etua asia koskee, sekä alueellinen ympäristökeskus ja maaseutuelinkeinopiiri kalatalousviranomaisena hakea valittamalla päätöksestä vesioikeuteen. Valituskirjelmä ja valituksen alainen päätös on toimitettava vesioikeuteen viimeistään 30 päivänä siitä, sanottua päivää mukaan lukematta, kun päätöksen antamisesta on kunnan ilmoitustaululla tämän luvun 9 §:n 2 momentin mukaisesti tiedotettu.

20 luku

Ympäristönsuojelulautakunta

8 §

Jos lautakunta on havainnut, ettei voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä ole noudatettu, sen on, mikäli sen antamaa kehotusta ei noudateta, ryhdyttävä asian laadun mukaan 21

luvun 2 ja 3 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin. Jos laiminlyönti tai rikkomus vaatii erityistä selvitystä, lautakunta voi kuitenkin ilmoittaa asiasta alueelliselle ympäristökeskukselle.

21 luku

Erityisiä määräyksiä

1 §

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen yleinen valvonta (*laillisuusvalvonta*) kuuluu alueellisille ympäristökeskuksille. Ympäristöministeriö voi tarvittaessa antaa alueellisille ympäristökeskuksille laillisuusvalvontaa koskevia ohjeita.

8 a §

Jos lupa, jonka perusteella on suoritettu vesistöohjelmien johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain mukainen tilusjärjestely, 2 luvun 12 §:n nojalla raukeaa, on alueellisen ympäristökeskuksen ilmoitettava asiasta maanmittaustoimistolle, jonka tulee määrätä asiassa suoritettavaksi uusi tilusjärjestely. Toimituksesta on vastaavasti voimassa, mitä 19 luvun 5 a §:n 3 momentissa säädetään.

11 §

Milloin hakemusasiansa pidetään katselmustoimitus, on hakijan suoritettava, jollei 2 momentista muuta johdu,

1) toimitusinsinöörin, valtion palveluksessa olevan asiantuntijan, avustamaan määrätyn vesioikeuden sihteerin, 18 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua alueellisen ympäristökeskuksen määräämän toimitusinsinöörin avustajan sekä toimitusinsinöörille kuuluvia tehtäviä suorittavien muiden henkilöiden matkakustannukset sen mukaan kuin valtion palveluksessa olevien henkilöiden matkakustannusten korvaamisesta säädetään taikka virkaehtosopimuksella tai muutoin määrätään;

12 §

Vesioikeustuomari voi tämän luvun 9 §:ssä tarkoitettua tapauksessa ja toimitusinsinööri niissä tapauksissa, joita tarkoitetaan tämän luvun 10 §:n 1 momentissa ja 11 §:n 1 momentissa, vaatia sanottujen lainkohtien mukaisia

kustannuksia varten suoritettavaksi ennakkomaksun uhalla, että asian käsittelyä ei jatketa ennen kuin maksu on suoritettu tai hyväksytty vakuus sen maksamisesta asetettu. Toimitusinsinöörin vaatimukseen perustuva ennakkomaksu on suoritettava asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut kustannukset saadaan periä vesioikeustuomarin tai vastaavasti toimitusinsinöörin laatiman laskelman perusteella niin kuin tämän luvun 7 §:ssä sää-

detään, lukuun ottamatta toimituskirjojen lunastuksia, joiden osalta on noudatettava niistä erikseen voimassa olevia säännöksiä. Toimitusinsinöörin laskelmaan perustuvat valtiolle suoritettavat kustannukset, myös vesioikeuden tämän luvun 11 §:n 2 ja 3 momentin nojalla määräämät, perii asianomainen alueellinen ympäristökeskus.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

21.

Laki

kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 29 päivänä 1977 annetun lain (603/77) 8 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (1110/82) seuraavasti:

8 §

Asianomaiselle kunnalle sekä, jos hankkeella on seudullista merkitystä, maakunnan liitolle ja alueelliselle ympäristökeskukselle on varattava 1 momentissa tarkoitettu tilaisuus. Alueelliselle

ympäristökeskukselle on varattava vastaava tilaisuus myös, jos hankkeella on ympäristönsuojelun kannalta huomattava merkitys.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

22.

Laki

terveydensuojelulain 18 ja 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä elokuuta 1994 annetun terveydensuojelulain (763/94) 18 §:n 3 momentti ja 25 § seuraavasti:

18 §

Vesilaitosilmoitus

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on varattava asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle tilaisuus lausunnon antamiseen ilmoituksen johdosta.

25 §

Jätteitä koskevat yleiset määräykset

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi kunnan ympäristönsuojeluviranomaista ja tarvittaessa asianomaista alueellista ympäristökeskusta kuultuaan antaa terveyshaittojen synnyn ehkäisemiseksi tarpeelliset määräykset sairaalajätteen käsittelystä, jätevesien desinfioimisesta

sekä vesikäymälän rakentamisesta ja käytöstä, jollei sitä ole liitetty yhteiseen viemäriin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

23.

Laki

kemikaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä elokuuta 1989 annetun kemikaalilain (744/89) 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentti, 18 a §, 25 §:n 1 momentti, 26 §, 27 §:n 2 momentti, 28 §, 29 §:n 1 momentti, 42 §:n 1 ja 2 momentti, 43 §:n 2 momentti, 45 §:n 2 ja 3 momentti, 55 §:n 2 momentti ja 66 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 1 momentti ja 55 §:n 2 momentti 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa (766/92), 43 §:n 2 momentti ja 45 §:n 2 ja 3 momentti 18 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1412/92), sekä 18 a § ja 42 §:n 1 ja 2 momentti 2 päivänä elokuuta 1994 annetussa laissa (720/94), seuraavasti:

5 §

Valvontaviranomaiset keskushallinnossa

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen yleisvalvonta ja kemikaalivalvonnan kehittäminen kuuluvat kemikaalien aiheuttamien ympäristöhaittojen ehkäisemisen ja torjunnan osalta Suomen ympäristökeskukselle.

6 §

Alueelliset valvontaviranomaiset

Lääninhallitus ja alueellinen ympäristökeskus ohjaavat ja valvovat, kumpikin toimialallaan, kuntien toimintaa tämän lain säännösten noudattamisessa.

18 a §

Olemassa olevat aineet

Valmistajan ja maahantuojan tulee toimittaa tietoja olemassa olevista aineista sen mukaan kuin siitä säädetään olemassa olevien aineiden vaarojen arvioinnista ja valvonnasta annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) n:o 793/93. Neuvoston asetuksen 13 artiklassa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset Suomessa ovat Suomen ympäristökeskus ja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö. Tarkemmat säännökset viranomaisten tehtävistä ja yhteistyöstä annetaan asetuksella.

25 §

Hyväksyttämisvelvollisuus

Valmistajan tai maahantuojan on hankittava Suomen ympäristökeskuksen hyväksyminen kemikaalille (*ennakkohyväksyminen*), joka on tarkoitettu käytettäväksi:

1) puutavaran käsittelyyn suojaamaan sitä haitallisten eliöiden aiheuttamalta pilaantumiselta tai tuholta (*puunsuojakemikaali*); taikka

2) jäähdytys- ja kiertovesijärjestelmässä ehkäisemään haitallisten pieneliöiden kasvun aiheuttamaa limoittumista ja tukkeutumista tai selluloosamassan ja puupitoisen massan suojaamiseen haitallisten eliöiden aiheuttamalta pilaantumiselta ja tuholta (*limantorjuntakemikaali*).

26 §

Ilmoitusvelvollisuus

Jos puunsuojakemikaali on tarkoitettu käytettäväksi maalin tavoin, sitä saa valmistaa ja tuoda maahan ilman ennakkohyväksymistä. Tällaisen puunsuojakemikaalin valmistajan tai maahantuojan on tehtävä ilmoitus Suomen ympäristökeskukselle 45 vuorokautta ennen kuin kemikaali luovutetaan myyntiin tai otetaan käyttöön.

Suojauskemikaalia saa valmistaa ja luovuttaa ilman ennakkohyväksymistä, jos se on tarkoitettu yksinomaan maasta vietäväksi. Tällaisen suojauskemikaalin valmistuksesta on ilmoitettava Suomen ympäristökeskukselle.

Vastaavasti saa ilman ennakkohyväksymistä tehdä suojauskemikaalilla kokeita sen ominaisuuksien, vaikutusten ja käyttökelpoisuuden selvittämiseksi. Tällaisista kokeista on ilmoitettava Suomen ympäristökeskukselle, jollei kyseessä ole laboratoriokoe tai muu vastaava vähäinen koe.

27 §

Ennakkohyväksymisen edellytykset

Hyväksyessään suojauskemikaalin Suomen ympäristökeskus vahvistaa sen käyttötarkoituksen ja käyttöohjeet. Hyväksymispäätökseen voidaan liittää tarpeellisia ehtoja ja ohjeita. Hyväksymispäätös voidaan antaa määräajaksi.

28 §

Ennakkohyväksymisen peruuttaminen

Suomen ympäristökeskus voi peruuttaa ennakkohyväksymisen tai muuttaa sen ehtoja, jos hyväksymispäätöksen jälkeen osoittautuu, että suojauskemikaali ei enää täytä 27 §:n 1 momentin mukaisia hyväksymisen edellytyksiä tai hyväksymispäätökseen liitettyjä ehtoja.

29 §

Ilmoituksen käsittely

Suomen ympäristökeskus voi 26 §:n 1 tai 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksen saatuaan antaa terveys- ja ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi tarvittavia määräyksiä ja ohjeita suojauskemikaalista.

42 §

Ilmoitusmenettely

Sen, joka vie maasta tässä laissa tarkoitettua kemikaalia, on annettava tietoja ilmoitettavasta kemikaalista sen mukaan kuin siitä säädetään tiettyjen vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) n:o 2455/92. Neuvoston asetuksen 3 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa on Suomen ympäristökeskus. Ympäristöministeriö antaa tarvittaessa tarkemat määräykset edellä mainitun neuvoston asetuksen ja sen nojalla annettujen Euroopan yhteisöjen säännösten täytäntöönpanosta.

Joka luovuttaa maasta vietäväksi kemikaalia,

josta ei ole annettava tietoja 1 momentin mukaisesti ja jonka käsittelystä on luovuttu terveyden tai ympäristön suojelemiseksi taikka jonka käsittely on kielletty tai sitä on tiukasti säännelty, on velvollinen ilmoittamaan kemikaalin viennistä Suomen ympäristökeskukselle. Asetuksella säädetään, mitä kemikaaleja ilmoitusmenettely koskee.

43 §

Kemikaalin käsittelyn kieltäminen

Jos 1 momentissa tarkoitetun haitan torjuminen edellyttää pikaisia toimenpiteitä, sosiaali- ja terveysministeriö voi terveyshaittojen ja Suomen ympäristökeskus ympäristöhaittojen osalta tilapäisesti määrätä tarvittavista kielloista, rajoituksista ja muista edellä 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä. Asia on tällöin viivytystä saatettava valtioneuvoston päätettäväksi.

45 §

Valvontaviranomaisen kiellot ja rajoitukset

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sosiaali- ja terveysministeriö voi terveyshaittojen ehkäisemiseksi sekä Suomen ympäristökeskus ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi määrätä kemikaalin markkinoille luovuttamisen kieltämisestä, palautusmenettelystä, aiheutuneesta vaarasta ilmoittamisesta tai määrätä, että kemikaali tehdään asianmukaisesti vaaratomaksi.

Jos kemikaalilain paikallinen valvontaviranomainen pitää välttämättömänä 1 momentin mukaisessa tapauksessa, että on ryhdyttävä 2 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin, on valvontaviranomaisen tehtävä siitä aloite terveyshaittojen osalta sosiaali- ja terveysministeriölle ja ympäristöhaittojen osalta Suomen ympäristökeskukselle.

55 §

Muutoksenhaku

Sosiaali- ja terveysministeriön tai Suomen ympäristökeskuksen määräämästä 43 §:n 2 momentissa tarkoitettua tilapäisestä kiellosta tai rajoituksesta ei saa valittaa. Valvontaviran-

omaisen 51 §:n nojalla tekemästä uhkasakon asettamista koskevasta päätöksestä ei saa erikseen valittaa.

66 §

Suojauskemikaalin ennakkohyväksyminen

Myrkkylain nojalla puutavaran suojausmyrkyksi julistettua kemikaalia saa edelleen luovuttaa ja käyttää ilman ennakkohyväksymistä

tai 26 §:n 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta. Tällaisista puutavaran suojausmyrkyistä on muutoin voimassa mitä tässä laissa säädetään suojauskemikaaleista. Suomen ympäristökeskus voi kuitenkin vaatia tällaisen suojauskemikaalin uudelleen hyväksyttäväksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

24.

Laki

torjunta-ainelain 5 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 23 päivänä toukokuuta 1969 annetun torjunta-ainelain (327/69) 5 b §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 9 päivänä elokuuta 1985 annetussa laissa (704/85), seuraavasti:

5 b §

Luvan saamiseksi on maanomistajan tehtävä kunnalle lupahakemus, johon on liitetty suunnitelma levittämistoimenpiteistä. Hakemuksen johdosta kunnan on pyydettävä lausunto metsälautakunnalta ja alueelliselta ympäristökeskukselta. Jollei lausuntoa ole annettu kolmen

viikon kuluessa pyynnön lähettämisestä, asia voidaan ratkaista ilman lausuntoakin. Kunnan hallituksen tulee ratkaista asia kahden kuukauden kuluessa siitä, kun lupahakemus on kunnalle jätetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

25.

Laki

saariston kehityksen edistämisestä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan saariston kehityksen edistämisestä 26 päivänä kesäkuuta 1981 annetun lain (494/81) 12 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 10 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1138/93), seuraavasti:

12 §

Ympäristönhoitoavustus

Avustuksen myöntää hakemuksesta alueellinen ympäristökeskus. Ympäristöministeriö vahvistaa saaristoasiain neuvottelukuntaa kuultuaan käyttöperusteet sekä alueelliset avustus-

kiintiöt sen jälkeen, kun ympäristökeskukset ovat toimittaneet ministeriölle yhteenvedot hakemuksista.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

26.

Laki**patoturvallisuuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 1 päivänä kesäkuuta 1984 annetun patoturvallisuuslain (413/84) 16 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 26 päivänä kesäkuuta 1987 annetulla lailla (616/87), sekä *muutetaan* 7 §:n 1 ja 2 momentti, 9 §:n 1 ja 3 momentti, 10 § ja 11 §:n 2 momentti seuraavasti:

7 §

Turvallisuustarkkailuohjelman tai sen muutoksen hyväksymisestä päättää alueellinen ympäristökeskus sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriö voi antaa tarkempia ohjeita tarkkailuohjelman laatimisesta. Alueellinen ympäristökeskus voi erityisesti syystä kokonaan tai osittain myöntää vapautuksen 6 §:ssä säädetystä tarkkailuvelvollisuudesta.

9 §

Padosta aiheutuvan vahingonvaaran selvittämiseksi ja kartoittamiseksi voi alueellinen ympäristökeskus määrätä, milloin siihen on aiheutta, että padon rakennuttajan, omistajan tai haltijan on hankittava tai laadittava selvitys erityisesti padon alapuolella asuvalle väestölle ja siellä olevalle omaisuudelle aiheutuvasta vahingonvaarasta (*vahingonvaaraselvitys*) sekä toimitettava selvityksen tulokset alueelliselle ympäristökeskukselle, lääninhallitukselle, aluepäällikölle sekä kunnan paloviranomaiselle.

Maa- ja metsätalousministeriö voi antaa tarkempia ohjeita 1 momentissa tarkoitettun

vahingonvaaraselvityksen laatimisesta ja 2 momentissa tarkoitettua selvitysten ja toimenpidesuunnitelmien laatimisesta.

10 §

Tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonta kuuluu pelastustointa lukuun ottamatta alueellisille ympäristökeskuksille sekä ylin valvonta ja ohjaus maa- ja metsätalousministeriölle.

11 §

Jos pato tai sen käyttö, joka ilmeisesti tapahtuu tämän lain tai vesilain säännösten taikka niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti, vaarantaa välittömästi yleistä turvallisuutta, on noudatettava soveltuvin osin, mitä vesilain 21 luvun 3 §:n 3 momentissa säädetään. Lääninhallituksen ja poliisiviranomaisen ohella voi kuitenkin myös alueellinen ympäristökeskus ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

27.

Laki**veneliikennelain 3 a ja 3 b §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä helmikuuta 1969 annetun veneliikennelain (151/69) 3 a §:n 1 ja 2 momentti sekä 3 b §:n 1 ja 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat 5 päivänä elokuuta 1977 annetussa laissa (607/77), seuraavasti:

3 a §

Alueellinen ympäristökeskus voi kieltää moottoriveneellä ajamisen määräajaksi tai tois-

taiseksi määrättyllä vesialueella tai rajoittaa sitä, jos kieltö tai rajoitus harkitaan tarpeelliseksi luonnon tai muun ympäristön, yleisen

virkestyskäytön tai kalastuksen suojaamiseksi taikka muun yleisen edun vuoksi.

Kielto tai rajoitus ei nopeusrajoitusta lukuun ottamatta koske vesilaissa (264/61) tarkoitettua yleistä kulkuväylää eikä työnteon tai asunnon sijainnin vuoksi tarpeellista moottoriveneen käyttöä, ellei alueellinen ympäristökeskus erityisen painavasta syystä toisin määrää.

3 b §

Alueellisen ympäristökeskuksen on ennen 3 a §:ssä tarkoitettua kiellon tai rajoituksen määrittämistä kuultava asianomaista kuntaa ja me-

renkukuhallitusta sekä varattava tilaisuus mielipiteen esittämiseen niille viranomaisille, yhteisöille, vesialueen omistajille ja muille, joita asia koskee.

Kielto tai rajoitus tulee voimaan muutoksenhausta huolimatta alueellisen ympäristökeskuksen päätöksessä määrättyä ajankohtana sen jälkeen kun päätöksestä on tiedotettu, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

28.

Laki

yksityisistä teistä annetun lain 3 ja 44 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yksityisistä teistä 15 päivänä kesäkuuta 1962 annetun lain (358/62) 3 §:n 3 momentti ja 44 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat 4 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (521/75), seuraavasti:

3 §

Asemakaava-, rakennuskaava- tai rantakaava-alueella on kunnan siitä alkaen, kun se on tullut velvolliseksi rakentamaan kadun tai tien, jolle yksityisen tien tai sen osan liikenne on tarkoitettu siirtyväksi, tai ryhtynyt sellaista katua tai tietä rakentamaan, otettava tällaisen kadun, tien tai sen osan tienpito hoidettavakseen. Tieosakkaalla tai, tieosakkaiden muodostaessa tiekunnan, tiekunnalla on oikeus saattaa kysymys kunnan velvollisuudesta ottaa tienpito hoidettavakseen alueellisen ympäristökeskuksen käsiteltäväksi, ja alueellinen ympäristökeskus voi uhkasakolla velvoittaa kunnan täyttämään sanotun velvollisuuden.

44 §

Tietoimituksesta on ilmoitettava asianomaiselle tielautakunnalle tai sen tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Milloin on kysymys tien rakentamisesta tai siirtämisestä, on tietoimituksesta ilmoitettava alueelliselle ympäristökeskukselle ja, jos tie tulisi johtamaan yleisen tien, rautatien tai kanavan alueelle, myös asianomaiselle viranomaiselle.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

29.

Laki**yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta 18 päivänä tammikuuta 1980 annetun lain (56/80) 3 §:n 3 momentti, 7 §:n 1 momentti ja 9 §, sellaisina kuin ne ovat 29 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1376/89), seuraavasti:

3 §

Asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, mitkä ovat 2 momentissa tarkoitettuja laitteita ja rakennelmia. Asianomainen ministeriö voi antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä siitä, mitkä ovat sellaisia asetuksessa tarkoitettuja laitteita ja rakennelmia, joita varten vesihuoltoavustusta voidaan myöntää.

7 §

Vesihuoltoavustuksen myöntää asianomainen alueellinen ympäristökeskus ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalansa osalta vahvistamien kiintiöiden rajoissa. Avustuksen myöntämispäätöksessä voidaan asettaa avustuksen saajalle hankkeen aloittamista, toteuttamista ja loppuunsaattamista koskevia ehtoja. Vesihuoltoavustuksen hakemismenettelystä säädetään asetuksella.

9 §

Alueellisen ympäristökeskuksen on määrättävä vesihuoltoavustus kokonaan tai asianomaiselta osin takaisin maksettavaksi, jos avustuksen saaja on käyttänyt avustuksen muuhun kuin mihin se on myönnetty, tai avustuksen saamiseksi antanut vääriä tai harhaanjohtavia tietoja tai salannut tietoja ja menettelyllä on ollut vaikutusta avustuksen myöntämiseen tai ehtojen asetteluun, taikka jos avustus on muutoin suoritettu virheellisin edellytyksin tai perusteettomasti. Palautettavalle avustusmäärälle on suoritettava sen nostopäivästä lukien vuotuista korkoa 12 prosenttia. Milloin palautusta tai korkoa ei ole maksettu valtiolle määrättyyn eräpäivään mennessä, avustuksen saajan on maksettava palautettavalle määrälle vuotuista viivästyskorkoa 16 prosenttia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

30.

Laki**poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta annetun lain 4 ja 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta 18 päivänä maaliskuuta 1983 annetun lain (284/83) 4 § ja 5 §, sellaisina kuin ne ovat 28 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa (1310/90), seuraavasti:

4 §

Korvauksen saamiseksi vahinkoa kärsineen on tehtävä maa- ja metsätalousministeriön määräämän ajan kuluessa korvaushakemus sen

kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle, jossa vahingoittunut kiinteistö tai irtaimisto sijaitsee, taikka jos on kysymys maatilalle tai sillä olevalle irtaimistolle sattuneesta vahingosta,

sen kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle, jossa maatilan talouskeskus sijaitsee.

Hakemuksen käsittelemiseksi tarpeellisen tulvavahinkojen arvioinnin suorittaa 1 momentissa tarkoitettu kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen. Tulvan poikkeuksellisuuden selvittämisessä ja vahinkojen arvioinnissa kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisella on oikeus tarpeen mukaan saada asiantuntija-apua asianomaiselta alueelliselta ympäristökeskukselta ja metsälautakunnalta sekä rakennuslautakunnalta ja muilta kunnan viranomaisilta. Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä tulvavahinkojen arviointiperusteista.

5 §

Korvauksen myöntämisestä päättää ja kor-

vauksen maksaa kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen sen jälkeen, kun maa- ja metsätalousministeriö on todennut, että kysymyksessä on tässä laissa tarkoitettujen vahinkojen korvaaminen, ja osoittanut tarvittavat varat kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen käytettäväksi. Maa- ja metsätalousministeriö päättää, huomioon ottaen käytettävissä olevat määrärahat, korvattavien vahinkojen ja kustannusten määrät sekä 6 §:n säännökset, mikä osuus tulvan aiheuttamien 2 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen ja kustannusten määristä korvataan, jolloin korvattava osuus voi eriluonteisten vahinkojen ja kustannusten osalta olla erilainen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

31.

Laki

oikeudesta yleisiin vesialueisiin annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan oikeudesta yleisiin vesialueisiin 1 päivänä huhtikuuta 1966 annetun lain (204/66) 4 §:n 1 momentti seuraavasti:

4 §

Yleiset vesialueet ovat Metsähallituksen hallinnassa ja hoidossa, jollei jonkin niihin kuuluvan alueen osalta säädetä tai valtioneuvoston päätöksellä määrätä toisin. Kalastusta koskevien asioiden osalta yleisten vesialueiden hal-

linnasta ja hoidosta säädetään kuitenkin kalastuslain (286/82) 118 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

32.

Laki**ajoneuvojen siirtämisestä ja romuajoneuvojen hävittämisestä annetun lain 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ajoneuvojen siirtämisestä ja romuajoneuvojen hävittämisestä 28 päivänä helmikuuta 1975 annetun lain (151/75) 17 §:n 2 momentti seuraavasti:

17 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

Alueellinen ympäristökeskus valvoo romuajoneuvojen siirtämistä ja hävittämistä toimialueellaan.

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 1994**Tasavallan Presidentti****MARTTI AHTISAARI**Ympäristöministeri *Sirpa Pietikäinen*

2.

Laki**kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta 24 päivänä tammikuuta 1986 annetun lain (64/86) 2 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

*Lääninhallituksen tehtävät**Alueellisen ympäristökeskuksen tehtävät*

Kuntien ympäristönsuojelua läänissä ohjaa ja valvoo lääninhallitus ympäristöministeriön alaisena.

Alueellinen ympäristökeskus edistää ja tukee kuntien ympäristönsuojelua toimialueellaan siten kuin ympäristönsuojelun erityislainsäädännössä ja ympäristöhallinnosta annetussa laissa (/) tarkemmin säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

3.

Laki**ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 10 päivänä kesäkuuta 1994 ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/94) 16 §:n 2 momentti, 17 §:n 1 momentti ja 18 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

Lääninhallitukset ohjaavat ja valvovat tämän lain täytäntöönpanoa läänissä.

Alueelliset ympäristökeskukset ohjaavat ja valvovat tämän lain täytäntöönpanoa toimialueellaan.

17 §

17 §

Valitusoikeus arvioinnin puuttumisen perusteella

Valitusoikeus arvioinnin puuttumisen perusteella

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta on erikseen säädetty, lääninhallituksella on oikeus

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta on erikseen säädetty, *alueellisella ympäristökeskuksella*

Voimassa oleva laki

valittaa 4 §:ssä tarkoitettua hanketta koskevas-
ta muun lain mukaisen lupa-asian ratkaisusta
tai hankkeen toteuttamisen kannalta muusta
olennaisesta päätöksestä sillä perusteella, että
tässä laissa tarkoitettua ympäristövaikutusten
arviointia ei ole suoritettu.

18 §

Pakkokeinot

Jos 4 §:n mukaisen hankkeen toteuttaminen
ei edellytä 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua
lupaa tai päätöstä ja hankkeen toteuttamiseen
ryhdytään ennen tässä laissa edellytettyä ympä-
ristövaikutusten arviointia, lääninhallitus voi
sakon uhalla määrätä hankkeen toteuttamisen
keskeytettäväksi siihen saakka, kunnes arviointi-
menettely on suoritettu. Uhkasakosta on voi-
massa, mitä uhkasakkolaissa (1113/90) sääde-
tään.

Ehdotus

on oikeus valittaa 4 §:ssä tarkoitettua hanketta
koskevasta muun lain mukaisen lupa-asian
ratkaisusta tai hankkeen toteuttamisen kannal-
ta muusta olennaisesta päätöksestä sillä perus-
teella, että tässä laissa tarkoitettua ympäristö-
vaikutusten arviointia ei ole suoritettu.

18 §

Pakkokeinot

Jos 4 §:n mukaisen hankkeen toteuttaminen
ei edellytä 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua
lupaa tai päätöstä ja hankkeen toteuttamiseen
ryhdytään ennen tässä laissa edellytettyä ympä-
ristövaikutusten arviointia, *alueellinen ympä-
ristökeskus* voi sakon uhalla määrätä hankkeen
toteuttamisen keskeytettäväksi siihen saakka,
kunnes arviointimenettely on suoritettu. Uh-
kasakosta on voimassa, mitä uhkasakkolaissa
(1113/90) säädetään.

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maalisi-
kuuta 1995.*

4.

L a k i**ympäristölupamenettelylain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä huhtikuuta 1991 annetun ympäristölupamenettelylain (735/91) 5 ja 7 §,
11 §:n 1 momentti ja 14 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

5 §

Lupaviranomaiset

Tässä laissa tarkoitettuja ympäristölupavi-
ranomaisia ovat lääninhallitus sekä kunnan
määräämä lautakunta, jäljempänä *kunnan ympä-
ristölupaviranomainen*. Kunnat voivat hoitaa
ympäristölupaviranomaisen tehtävät myös yhti-
toiminnassa. Tällöin asianomaista viran-
omaista pidetään kyseisten kuntien ympäristö-
lupaviranomaisena.

Lääninhallituksen ratkaistavaksi säädetään
asetuksella sellaisten laitosten ympäristölupa-

Ehdotus

5 §

Lupaviranomaiset

Tässä laissa tarkoitettuja ympäristölupavi-
ranomaisia ovat *alueellinen ympäristökeskus* se-
kä kunnan määräämä lautakunta, jäljempänä
kunnan ympäristölupaviranomainen. Kunnat
voivat hoitaa ympäristölupaviranomaisen teh-
tävät myös yhteistoiminnassa. Tällöin asian-
omaista viranomaista pidetään kyseisten kun-
tien ympäristölupaviranomaisena.

Alueellisen ympäristökeskuksen ratkaistavaksi
säädetään asetuksella sellaisten laitosten ympä-

Voimassa oleva laki

asiat, joiden merkittävät vaikutukset ympäristöön ilmeisesti kohdistuvat laitoksen sijaintikuntaa laajemmalle alueelle tai joiden ratkaiseminen lääninhallituksessa on muusta perustellusta syystä tärkeää. Muut lupa-asiat ratkaisee laitoksen sijaintikunnan ympäristölupaviranomainen. Kunnan ympäristölupaviranomainen voi kuitenkin yksittäistapauksessa siirtää päätösvaltaansa kuuluvan lupa-asian lääninhallituksen ratkaistavaksi, jos asia vaatii sellaista erityistä selvitystä, jota ei kunnan lupaviranomaisen käsittelyssä voida saada.

7 §

Lausunnot

Lupaviranomaisen on viivytyksettä pyydettyä lupaharkinnan kannalta tarpeelliset lausunnot. Lääninhallituksen on pyydettyä lausunto sekä siltä kunnalta, jonka alueelle laitos on tarkoitus sijoittaa, että niiltä kunnilta, joiden alueeseen laitoksen merkittävät vaikutukset ilmeisesti kohdistuvat.

11 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat lääninhallitus, vesi- ja ympäristöpiiri sekä kunnan ympäristölupaviranomainen. *Ympäristöministeriö määrää tarvittaessa lääninhallituksen ja vesi- ja ympäristöpiirin työnjaosta ja yhteistyöstä valvonnassa.*

14 §

Valitus

Tämän lain nojalla annetusta kunnan ympäristölupaviranomaisen päätöksestä saa valittaa lääninoikeuteen. Lääninoikeuden päätös on, jollei valitusta jätetä tutkittavaksi ottamatta, annettava julkipanon jälkeen, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Tieto päätöksestä on lisäksi julkaistava laitoksen sijaintikunnassa ja sellaisessa kunnassa, jossa laitoksen toiminnalla saattaa olla merkitystä ympäristönsuojelun

Ehdotus

ristölupa-asiat, joiden merkittävät vaikutukset ympäristöön ilmeisesti kohdistuvat laitoksen sijaintikuntaa laajemmalle alueelle tai joiden ratkaiseminen *alueellisessa ympäristökeskuksessa* on muusta perustellusta syystä tärkeää. Muut lupa-asiat ratkaisee laitoksen sijaintikunnan ympäristölupaviranomainen. Kunnan ympäristölupaviranomainen voi kuitenkin yksittäistapauksessa siirtää päätösvaltaansa kuuluvan lupa-asian *alueellisen ympäristökeskuksen* ratkaistavaksi, jos asia vaatii sellaista erityistä selvitystä, jota ei kunnan lupaviranomaisen käsittelyssä voida saada.

7 §

Lausunnot

Lupaviranomaisen on viivytyksettä pyydettyä lupaharkinnan kannalta tarpeelliset lausunnot. *Alueellisen ympäristökeskuksen* on pyydettyä lausunto sekä siltä kunnalta, jonka alueelle laitos on tarkoitus sijoittaa, että niiltä kunnilta, joiden alueeseen laitoksen merkittävät vaikutukset ilmeisesti kohdistuvat. *Lausunto on pyydettyä tarvittaessa myös asianomaiselta lääninhallitukselta.*

11 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat *alueelliset ympäristökeskukset* sekä kunnan ympäristölupaviranomainen.

14 §

Valitus

Tämän lain nojalla annetusta kunnan ympäristölupaviranomaisen päätöksestä saa valittaa lääninoikeuteen. Lääninoikeuden päätös on, jollei valitusta jätetä tutkittavaksi ottamatta, annettava julkipanon jälkeen, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Tieto päätöksestä on lisäksi julkaistava laitoksen sijaintikunnassa ja sellaisessa kunnassa, jossa laitoksen toiminnalla saattaa olla merkitystä ympäristönsuojelun

Voimassa oleva laki

kannalta, siten kuin kunnallislain 144 §:n 1 momentissa säädetään. Lääninoikeuden samoin kuin lääninhallituksen päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Ehdotus

kannalta, siten kuin kunnallislain 144 §:n 1 momentissa säädetään. Lääninoikeuden samoin kuin *alueellisen ympäristökeskuksen* päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

5.

Laki**jätelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 3 päivänä joulukuuta 1993 annetun jätelain (1072/93) 3 §:n 1 momentin 12 kohta, 17 §:n 2 momentti, 21 §:n 2 ja 3 momentti, 24 ja 35 §, 36 §:n 2 momentti, 37 §, 40 §:n otsikko ja 1 momentti, 41 ja 45 §, 49 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 50 §, 58 §:n 1 momentti, 59 §:n 1 momentti, 65 §, 66 §:n 4 momentti, 74 §:n 4 kohta, 75 §:n 2 kohta, 77 §:n 2 momentti sekä 78 §:n 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

12) *valvontaviranomaisella* lääninhallitusta ja ympäristönsuojelulautakuntaa sekä muutakin viranomaista siltä osin kuin sille on annettu tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä valvontatehtäviä.

Ehdotus

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

12) *valvontaviranomaisella alueellista ympäristökeskusta* ja ympäristönsuojelulautakuntaa sekä muutakin viranomaista siltä osin kuin sille on annettu tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä valvontatehtäviä.

17 §

Kunnalliset jätehuoltomääräykset

Määräykset on annettava yleisesti tiedoksi siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Määräykset on toimitettava lisäksi tiedoksi lääninhallitukselle.

Määräykset on annettava yleisesti tiedoksi siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Määräykset on toimitettava lisäksi tiedoksi *alueelliselle ympäristökeskukselle*.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 §

*Roskaantuneen alueen puhdistamisesta
määräminen*

Jos roskaajaa ei saada selville tai tavoiteta tai jos roskaaja laiminlyö puhdistamisvelvollisuutensa eikä kysymys ole 20 §:n 2 momentissa tarkoitetusta alueesta, ympäristönsuojelulautakunta voi määrätä alueen haltijan puhdistamaan roskaantuneen alueen, edellyttäen ettei puhdistamisvelvollisuutta ole pidettävä kohtuuttomana. Jos kysymys on kunnan hallinnassa olevasta alueesta, lääninhallitus voi määrätä kunnan puhdistamaan roskaantuneen alueen.

Jos 2 momentissa tarkoitettu roskaantuneen alueen muu haltija kuin kunta laiminlyö puhdistamisvelvollisuutensa tai jos puhdistamisvelvollisuutta on pidettävä kohtuuttomana, lääninhallitus voi määrätä kunnan puhdistamaan alueen.

24 §

*Saastuneen alueen puhdistamisesta
määräminen*

Lääninhallitus voi 23 §:n mukaisesti määrätä, että saastumisen aiheuttajan tai saastuneen alueen haltijan taikka kunnan on selvitettävä alueen puhdistamistarve ja puhdistettava alue, sekä antaa tämän toteuttamiseksi tarpeellisia määräyksiä ja ohjeita.

35 §

*Valtion osallistuminen
jätehuoltotyöhön*

Jos ympäristössä olevasta jätteestä tai muusta käytöstä poistetusta esineestä tai aineesta aiheutuu 19 §:ssä tai 22 §:n 1 momentissa tarkoitettu vaara, haitta tai muu seuraus ja tämän ehkäisemiseksi tai poistamiseksi tarpeellisesta työstä tai toimenpiteestä on aiheutunut tai voi aiheutua kunnan jätehuollolle kohtuuttomiksi katsottavat kustannukset, vesi- ja ympäristöpiiri voi sovittuaan siitä asianomaisen kunnan kanssa, jätehuoltotyönä valtion talousarvion rajoissa tehdä tai teettää työn tai toimenpiteen taikka osallistua muutoin edellä tarkoitettuihin kustannuksiin.

Jos roskaajaa ei saada selville tai tavoiteta tai jos roskaaja laiminlyö puhdistamisvelvollisuutensa eikä kysymys ole 20 §:n 2 momentissa tarkoitetusta alueesta, ympäristönsuojelulautakunta voi määrätä alueen haltijan puhdistamaan roskaantuneen alueen, edellyttäen ettei puhdistamisvelvollisuutta ole pidettävä kohtuuttomana. Jos kysymys on kunnan hallinnassa olevasta alueesta, *alueellinen ympäristökeskus* voi määrätä kunnan puhdistamaan roskaantuneen alueen.

Jos 2 momentissa tarkoitettu roskaantuneen alueen muu haltija kuin kunta laiminlyö puhdistamisvelvollisuutensa tai jos puhdistamisvelvollisuutta on pidettävä kohtuuttomana, *alueellinen ympäristökeskus* voi määrätä kunnan puhdistamaan alueen.

24 §

*Saastuneen alueen puhdistamisesta
määräminen*

Alueellinen ympäristökeskus voi 23 §:n mukaisesti määrätä, että saastumisen aiheuttajan tai saastuneen alueen haltijan taikka kunnan on selvitettävä alueen puhdistamistarve ja puhdistettava alue, sekä antaa tämän toteuttamiseksi tarpeellisia määräyksiä ja ohjeita.

35 §

*Valtion osallistuminen
jätehuoltotyöhön*

Jos ympäristössä olevasta jätteestä tai muusta käytöstä poistetusta esineestä tai aineesta aiheutuu 19 §:ssä tai 22 §:n 1 momentissa tarkoitettu vaara, haitta tai muu seuraus ja tämän ehkäisemiseksi tai poistamiseksi tarpeellisesta työstä tai toimenpiteestä on aiheutunut tai voi aiheutua kunnan jätehuollolle kohtuuttomiksi katsottavat kustannukset, *alueellinen ympäristökeskus* voi, sovittuaan siitä asianomaisen kunnan kanssa, jätehuoltotyönä valtion talousarvion rajoissa tehdä tai teettää työn tai toimenpiteen taikka osallistua muutoin edellä tarkoitettuihin kustannuksiin.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

36 §

Keskushallinnon viranomaiset

Vesi- ja ympäristöhallitus valvoo jätteen maahantuontia ja maastavientiä sekä siirtoa Suomen alueen kautta (*jätteen kansainvälinen siirto*) koskevien tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

37 §

Aluehallinnon viranomaiset

Lääninhallitus ohjaa ja kehittää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista läänissä sekä valvoo näiden säännösten ja määräysten noudattamista.

Lääninhallituksen sekä vesi- ja ympäristöpiirin tehtävistä ympäristöluvan valvonnassa säädetään ympäristölupamenettelylaissa.

40 §

Valtakunnallinen ja läänin jätesuunnitelma

Tässä laissa ja sen nojalla säädettyjen ja määrättyjen tehtävien hoitamiseksi ja kehittämiseksi on ympäristöministeriön ja lääninhallituksen laadittava jätteitä ja jätehuoltoa koskeva suunnitelma (valtakunnallinen ja läänin jätesuunnitelma).

41 §

Kunnan tehtävät jätesuunnitelmia laadittaessa

Kunnan on annettava lääninhallitukselle ja sen edelleen ympäristöministeriölle jätesuunnitelman laadintaa varten tarpeelliset tiedot kunnassa syntyvistä jätteistä, jätehuollon järjestämisestä ja valvonnasta sekä niitä koskevista kehittämistavoitteista.

45 §

Jätteen kansainvälisen siirron hyväksyminen

Ympäristöministeriön päätöksellään määrää mää kansainvälisesti valvottavaa jätettä (kansainvälisesti valvottava jäte) ei saa tuoda maahan, viedä maasta tai siirtää Suomen alueen kautta, jollei siitä ole tehty ilmoitusta vesi- ja

37 §

Alueellinen viranomainen

Alueellinen ympäristökeskus ohjaa ja kehittää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista alueellaan sekä valvoo näiden säännösten ja määräysten noudattamista.

(Kumotaan)

40 §

Valtakunnallinen ja alueellinen jätesuunnitelma

Tässä laissa ja sen nojalla säädettyjen ja määrättyjen tehtävien hoitamiseksi ja kehittämiseksi on ympäristöministeriön ja alueellisen ympäristökeskuksen laadittava jätteitä ja jätehuoltoa koskeva suunnitelma (valtakunnallinen ja alueellinen jätesuunnitelma).

41 §

Kunnan tehtävät jätesuunnitelmia laadittaessa

Kunnan on annettava *alueelliselle ympäristökeskukselle* ja sen edelleen ympäristöministeriölle jätesuunnitelman laadintaa varten tarpeelliset tiedot kunnassa syntyvistä jätteistä, jätehuollon järjestämisestä ja valvonnasta sekä niitä koskevista kehittämistavoitteista.

45 §

Jätteen kansainvälisen siirron hyväksyminen

Ympäristöministeriön päätöksellään määrää mää kansainvälisesti valvottavaa jätettä (kansainvälisesti valvottava jäte) ei saa tuoda maahan, viedä maasta tai siirtää Suomen alueen kautta, jollei siitä ole tehty ilmoitusta *Suomen*

Voimassa oleva laki

ympäristöhallitukselle siten kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

Vesi- ja ympäristöhallituksen on tehtävä ilmoituksen johdosta päätös, jossa se voi asettaa ehtoja jätteen kansainväliselle siirrolle sen varmistamiseksi, että jätteen kansainvälinen siirto on järjestetty tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten edellyttämällä tavalla ja että siirto on vaarallisten jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskevan Baselin yleissopimuksen (SopS 45/92) tai sen salliman muun järjestelyn mukainen.

Vesi- ja ympäristöhallituksen on kiellettävä jätteen kansainvälinen siirto, jos se ei täytä 2 momentissa säädettyjä vaatimuksia tai jos se on ristiriidassa valtakunnallisen jätesuunnitelman kanssa.

Vesi- ja ympäristöhallitus voi antaa ohjeita jätteen kansainvälistä siirtoa koskevien säännösten ja määräysten soveltamisesta.

49 §

Toiminnan ilmoittaminen jätetiedostoon

Lääninhallitukselle on tehtävä 70 §:ssä tarkoitettuun jätetiedostoon merkitsemistä varten ilmoitus:

Jos ilmoituksen tarkoittamassa toiminnassa tapahtuu olennainen muutos tai toiminta lopetetaan, on siitä viivytyksettä ilmoitettava lääninhallitukselle.

50 §

Lääninhallituksen määräykset ilmoituksen johdosta

Lääninhallitus voi tarvittaessa antaa jätehuollon järjestämiseksi määräyksiä siitä, mihin toimiin ilmoituksen tekijän on ryhdyttävä tai mitä muutoin on noudatettava, jos ilmoituksen tekijän toiminnan perusteella tai muusta syystä on perusteltua aihetta epäillä, ettei toiminta täytä tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

58 §

Uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka

Lääninhallitus tai ympäristönsuojelulautakunta voi tehostaa tämän lain tai sen nojalla

Ehdotus

ympäristökeskukselle siten kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

Suomen ympäristökeskuksen on tehtävä ilmoituksen johdosta päätös, jossa se voi asettaa ehtoja jätteen kansainväliselle siirrolle sen varmistamiseksi, että jätteen kansainvälinen siirto on järjestetty tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten edellyttämällä tavalla ja että siirto on vaarallisten jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskevan Baselin sopimuksen (SopS 45/95) tai sen salliman muun järjestelyn mukainen.

Suomen ympäristökeskuksen on kiellettävä jätteen kansainvälinen siirto, jos se ei täytä 2 momentissa säädettyjä vaatimuksia tai jos se on ristiriidassa valtakunnallisen jätesuunnitelman kanssa.

Suomen ympäristökeskus voi antaa ohjeita jätteen kansainvälistä siirtoa koskevien säännösten ja määräysten soveltamisesta.

49 §

Toiminnan ilmoittaminen jätetiedostoon

Alueelliselle ympäristökeskukselle on tehtävä 70 §:ssä tarkoitettuun jätetiedostoon merkitsemistä varten ilmoitus:

Jos ilmoituksen tarkoittamassa toiminnassa tapahtuu olennainen muutos tai toiminta lopetetaan, on siitä viivytyksettä ilmoitettava *alueelliselle ympäristökeskukselle*.

50 §

Alueellisen ympäristökeskuksen määräykset ilmoituksen johdosta

Alueellinen ympäristökeskus voi tarvittaessa antaa jätehuollon järjestämiseksi määräyksiä siitä, mihin toimiin ilmoituksen tekijän on ryhdyttävä tai mitä muutoin on noudatettava, jos ilmoituksen tekijän toiminnan perusteella tai muusta syystä on perusteltua aihetta epäillä, ettei toiminta täytä tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

58 §

Uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka

Alueellinen ympäristökeskus tai ympäristönsuojelulautakunta voi tehostaa tämän lain tai

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

annetun säännöksen tai määräyksen perusteella antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai että toiminta keskeytetään tai kielletään.

sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen perusteella antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai että toiminta keskeytetään tai kielletään.

59 §

Asian vireille saattaminen

Haittaa kärsivällä henkilöllä on oikeus saattaa tämän lain 21 ja 24 §:ssä sekä 57 §:n 1 momentissa tarkoitettua kieltoa, määräystä, uhkasakkoa taikka teettämisen tai keskeyttämisen uhkaa koskeva asia vireille ympäristönsuojelulautakunnassa tai lääninhallituksessa, jos vireillepanon tarkoituksena on ympäristön pilaantumisen, roskaantumisen tai maaperän saastumisen ehkäiseminen taikka pilaantuneen, roskaantuneen tai saastuneen alueen puhdistaminen.

59 §

Asian vireille saattaminen

Haittaa kärsivällä henkilöllä on oikeus saattaa tämän lain 21 ja 24 §:ssä sekä 57 §:n 1 momentissa tarkoitettua kieltoa, määräystä, uhkasakkoa taikka teettämisen tai keskeyttämisen uhkaa koskeva asia vireille ympäristönsuojelulautakunnassa tai *alueellisessa ympäristökeskuksessa*, jos vireillepanon tarkoituksena on ympäristön pilaantumisen, roskaantumisen tai maaperän saastumisen ehkäiseminen taikka pilaantuneen, roskaantuneen tai saastuneen alueen puhdistaminen.

65 §

Teettämisen kohteena olevan irtaimen omaisuuden myynti

Jos irtaimen omaisuuden kohdistuva teettämisen uhka on määrätty täytäntönpantavaksi ja omaisuudella on rahallista arvoa, ympäristönsuojelulautakunnalla ja lääninhallituksella on oikeus toimittaa tällainen omaisuus hyödynnettäväksi tai myydä se teettämisen aiheuttavien kustannusten kattamiseksi. Mahdollinen ylijäämä on palautettava omistajalle.

65 §

Teettämisen kohteena olevan irtaimen omaisuuden myynti

Jos irtaimen omaisuuden kohdistuva teettämisen uhka on määrätty täytäntönpantavaksi ja omaisuudella on rahallista arvoa, ympäristönsuojelulautakunnalla ja *alueellisella ympäristökeskuksella* on oikeus toimittaa tällainen omaisuus hyödynnettäväksi tai myydä se teettämisen aiheuttavien kustannusten kattamiseksi. Mahdollinen ylijäämä on palautettava omistajalle.

66 §

Muutoksenhaku

Lääninhallituksen tai ympäristönsuojelulautakunnan 58 §:n 1 momentin nojalla tekemästä uhkasakon sekä teettämisen, keskeyttämisen tai kieltämisen asettamista koskevasta päätöksestä ei saa erikseen valittaa.

Alueellisen ympäristökeskuksen tai ympäristönsuojelulautakunnan 58 §:n 1 momentin nojalla tekemästä uhkasakon sekä teettämisen, keskeyttämisen tai kieltämisen asettamista koskevasta päätöksestä ei saa erikseen valittaa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

74 §

Tarkemmat säännökset

Asetuksella voidaan säätää:

4) vesi- ja ympäristöhallinnon tehtävistä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten täytäntöönpanemiseksi;

75 §

Ympäristöministeriön valtuudet

Ympäristöministeriö voi:

2) antaa määräyksiä 7 luvussa tarkoitetun läänin jätesuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja suunnitelmaa varten toimitettavista tiedoista sekä toimista, jotka ovat tarpeen jätesuunnitelman vastaisten jätteen siirtojen estämiseksi;

74 §

Tarkemmat säännökset

Asetuksella voidaan säätää:

4) ympäristöhallinnon tehtävistä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten täytäntöönpanemiseksi;

75 §

Ympäristöministeriön valtuudet

Ympäristöministeriö voi:

2) antaa määräyksiä 7 luvussa tarkoitetun alueellisen jätesuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja suunnitelmaa varten toimitettavista tiedoista sekä toimista, jotka ovat tarpeen jätesuunnitelman vastaisten jätteen siirtojen estämiseksi;

77 §

Aikaisempien säännösten soveltaminen

Roskaantumiseen ja maaperän saastumiseen, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa, sekä kaatopaikkaan ja muuhun jätteen käsittelypaikkaan, jonka toiminta on päättynyt ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä, kuitenkin siten, että lääninhallitus määrää saastuneen alueen puhdistamisesta. Edellä tarkoitettuihin säännöksiin perustuvien velvollisuuksien noudattamiseksi annettavista määräyksistä on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä tämän lain 57, 58 ja 66 §:ssä säädetään. Rikokseen sovellettavasta laista säädetään rikoslain voimaannpanemisesta annetun asetuksen 3 §:ssä.

Roskaantumiseen ja maaperän saastumiseen, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa, sekä kaatopaikkaan ja muuhun jätteen käsittelypaikkaan, jonka toiminta on päättynyt ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä. Saastuneen alueen puhdistamisesta määrää kuitenkin alueellinen ympäristökeskus. Edellä tarkoitettuihin säännöksiin perustuvien velvollisuuksien noudattamiseksi annettavista määräyksistä on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä tämän lain 57, 58 ja 66 §:ssä säädetään. Rikokseen sovellettavasta laista säädetään rikoslain voimaannpanemisesta annetun asetuksen 3 §:ssä.

78 §

Siirtymäsäännökset

Jätehuoltosuunnitelmaa tai ongelmajätteiden käsittelylupaa voidaan hakemuksesta tai viranomaisen aloitteesta muuttaa noudattaen soveltuvin osin tämän lain 46 ja 47 §:n säännöksiä.

Jätehuoltosuunnitelmaa tai ongelmajätteiden käsittelylupaa voidaan hakemuksesta tai viranomaisen aloitteesta muuttaa noudattaen soveltuvin osin tämän lain 46 ja 47 §:n säännöksiä.

Voimassa oleva laki

Toimivalta jätehuoltosuunnitelmaa koskevassa asiassa kuuluu lääninhallitukselle, jos se on hyväksynyt asianomaisen suunnitelman, ja muussa tapauksessa kunnan ympäristölupaviranomaiselle. Toimivalta ongelmajätteiden käsittelylupaa koskevassa asiassa kuuluu lääninhallitukselle.

Ehdotus

Toimivalta jätehuoltosuunnitelmaa koskevassa asiassa kuuluu *alueelliselle ympäristökeskukselle, jos lääninhallitus* on hyväksynyt asianomaisen suunnitelman, ja muussa tapauksessa kunnan ympäristölupaviranomaiselle. Toimivalta ongelmajätteiden käsittelylupaa koskevassa asiassa kuuluu *alueelliselle ympäristökeskukselle*.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

8.

Laki**luonnonsuojelulain 16 a ja 25 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 23 päivänä helmikuuta 1923 annetun luonnonsuojelulain (71/23) 16 a §:n 1 momentti ja 25 §, näistä 16 a §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 12 päivänä huhtikuuta 1991 annetussa laissa (672/91) seuraavasti:

Voimassa oleva laki

16 a §

Villieläimistön ja -kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen (SopS 45/76) liitteissä I-III mainittuihin lajeihin kuuluvien eläinten ja kasvien sekä niiden helposti tunnistettavien osien ja johdannaisien maahantuontia ja maastavientiä varten tarvittavat luvat ja todistukset antaa ympäristöministeriö sopimuksessa mainituin perustein. Edellytyksenä maahantuonnille on, että asianomaisen vientimaan viranomaisen on antanut sopimuksessa tarkoitetun luvan tai todistuksen.

Ehdotus

16 a §

Villieläimistön ja -kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen (SopS 45/76) liitteissä I-III mainittuihin lajeihin kuuluvien eläinten ja kasvien sekä niiden helposti tunnistettavien osien ja johdannaisien maahantuontia ja maastavientiä varten tarvittavat luvat ja todistukset antaa *Suomen ympäristökeskus* sopimuksessa mainituin perustein. Edellytyksenä maahantuonnille on, että asianomaisen vientimaan viranomaisen on antanut sopimuksessa tarkoitetun luvan tai todistuksen.

25 §

Mitä oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 11 §:ssä ja metsästyksestä annetussa asetuksessa

25 §

Mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään lääninhallituksesta tai läänistä, kos-

Voimassa oleva laki

säädetään vartijain ja muiden henkilöiden oikeudesta todistaa eräissä tapauksissa, sovelletakoon myöskin, milloin kysymys on tämän lain tai sen nojalla annetun määräyksen rikkomisesta.

Ehdotus

kee alueellista ympäristökeskusta ja sen toimialuetta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

16.**Laki**

kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta 31 päivänä elokuuta 1978 annetun lain (669/78) 16 §:n 4 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus***16 §**

Jollei kunta täytä sille muutoin kuin tontinomistajana kuuluvaa kadun ja muiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitovelvollisuutta, lääninhallitus voi velvoittaa kunnan siihen uhkasakolla.

Jollei kunta täytä sille muutoin kuin tontinomistajana kuuluvaa kadun ja muiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitovelvollisuutta, *alueellinen ympäristökeskus* voi velvoittaa kunnan siihen uhkasakolla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

17.

Laki

yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista 23 päivänä joulukuuta 1977 annetun lain (982/77) 17 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

Jos yleinen vesi- ja viemärilaitos laiminlyö noudattaa sen toimintaa koskevia säännöksiä ja määräyksiä, voi lääninhallitus sakon uhalla tai sen uhalla, että tekemättä jätetty työ suoritetaan yleisen vesi- ja viemärilaitoksen kustannuksella, määrätä oikaistavaksi sen, mitä oikeudettomasti on tehty tai laiminlyöty.

17 §

Jos yleinen vesi- ja viemärilaitos laiminlyö noudattaa sen toimintaa koskevia säännöksiä ja määräyksiä, voi *alueellinen ympäristökeskus* sakon uhalla tai sen uhalla, että tekemättä jätetty työ suoritetaan yleisen vesi- ja viemärilaitoksen kustannuksella, määrätä oikaistavaksi sen, mitä oikeudettomasti on tehty tai laiminlyöty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

18.

Laki

ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtiontakauksista ja vientitakuista annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtiontakauksista ja vientitakuista 13 päivänä heinäkuuta 1973 annetun lain (609/73) 3 § ja 4 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 5 päivänä huhtikuuta 1991 annetussa laissa (636/91) seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Ennen valtiontakauksen myöntämistä kotimaiselle ympäristönsuojeluinvestoinnille Valtiontakaukeskuksen on hankittava vesi- ja ympäristöhallituksen lausunto investoinnin tarkoituksenmukaisuudesta ja tehokkuudesta vesien- suojelun edistämisen kannalta tai lääninhallituksen lausunto ilmansuojelun ja jätteiden hyödyntämisen edistämisen kannalta. Suomen ympäristön tilaa merkittävästi parantavien ulkomaisten ympäristönsuojeluinvestointien osalta lausunto investoinnin tarkoituksenmukaisuudesta ja tehokkuudesta on hankittava ym-

3 §

Ennen valtiontakauksen myöntämistä kotimaiselle ympäristönsuojeluinvestoinnille Valtiontakaukeskuksen on hankittava *alueellisen ympäristökeskuksen* lausunto investoinnin tarkoituksenmukaisuudesta ja tehokkuudesta *ympäristönsuojelun ja jätteiden hyödyntämisen edistämisen kannalta*. Suomen ympäristön tilaa merkittävästi parantavien ulkomaisten ympäristönsuojeluinvestointien osalta lausunto investoinnin tarkoituksenmukaisuudesta ja tehokkuudesta on hankittava ympäristöministeriöltä ja kauppa- ja teollisuusministeriöltä sekä

Voimassa oleva laki

päristöministeriöltä ja kauppa- ja teollisuusministeriöltä sekä lausunto investoinnin tarkoituksenmukaisuudesta ulkoasiainministeriöltä.

4 §

Vesi- ja ympäristöhallituksen asiana on valvoa vesiensuojeluinvestointien ja lääninhallituksen muiden kotimaisten ympäristönsuojeluinvestointien toteutusta. Ympäristöministeriön tehtävänä on valvoa ulkomaisten ympäristönsuojeluinvestointien toteutusta.

Ehdotus

lausunto investoinnin tarkoituksenmukaisuudesta ulkoasiainministeriöltä.

4 §

Alueellisen ympäristökeskuksen asiana on valvoa kotimaisten ympäristönsuojeluinvestointien toteutusta. Ympäristöministeriön tehtävänä on valvoa ulkomaisten ympäristönsuojeluinvestointien toteutusta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

19.

Laki

Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta 27 päivänä marraskuuta 1991 annetun lain (1331/91) 2 §:n 1 momentti ja 3 § ja 4 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentti ja 3 § 25 päivänä maaliskuuta 1994 annetussa laissa (220/94) seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Vesi- ja ympäristöhallituksen on korvattava sopimuksen täytäntöönpanosta Suomen alueella mahdollisesti aiheutuva vahinko, haitta ja muu edunmenetys noudattaen, mitä vesilain 12 luvun 19 §:n 2 momentissa säädetään.

Ehdotus

2 §

Maa- ja metsätalousministeriön on korvattava sopimuksen täytäntöönpanosta Suomen alueella mahdollisesti aiheutuva vahinko, haitta ja muu edunmenetys noudattaen, mitä vesilain 12 luvun 19 §:n 2 momentissa säädetään.

3 §

Vesi- ja ympäristöhallituksen on tarkkailtava juoksutuksen aikana sen vaikutuksia Saimaan norpan elinoloihin sekä kalastoon ja kalastukseen maa- ja metsätalousministeriön hyväksy-

3 §

Maa- ja metsätalousministeriön määräämän alueellisen ympäristökeskuksen on tarkkailtava juoksutuksen aikana sen vaikutuksia Saimaan norpan elinoloihin sekä kalastoon ja kalastuk-

Voimassa oleva laki

mällä tavalla. Tarkkailua koskeva erimielisyys voidaan saattaa vesioikeuden käsiteltäväksi noudattaen, mitä vesilaissa säädetään hake-
musasiasta.

4 §

*Sopimuksen ja siihen liittyvän juoksutussään-
nön tultua voimaan vesi- ja ympäristöhallituksen
on saatettava ne julkisesti tiedoksi noudattaen
soveltuvin osin vesilain 16 luvun 25 §:n säännök-
siä.*

Juoksutuksen hoitajien on pidettävä kirjaa
normaalista poikkeavien juoksutusten alkamis-
ja päättymisajankohdista. Vesi- ja ympäristö-
hallituksen on tiedotettava niistä 1 momentissa
säädettyllä tavalla.

Ehdotus

seen maa- ja metsätalousministeriön hyväksy-
mällä tavalla. Tarkkailua koskeva erimielisyys
voidaan saattaa vesioikeuden käsiteltäväksi
noudattaen, mitä vesilaissa säädetään hake-
musasiasta.

Juoksutuksen hoitajien on pidettävä kirjaa
normaalista poikkeavien juoksutusten alkamis-
ja päättymisajankohdista. *Edellä 3 §:ssä tarkoi-
tetun alueellisen ympäristökeskuksen on tiedo-
tettava niistä noudattaen soveltuvin osin vesilain
16 luvun 25 §:n säännöksiä.*

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maalisi-
kuuta 1995.*

20.

Laki

vesilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/61) 1 luvun 30 §:n 1 momentti, 5 luvun 30 §:n 3 momentti, 91 §:n 1 ja 2 momentti ja 93 §:n 1 momentti, 8 luvun 10 b §:n 1 ja 2 momentti, 10 luvun 24 d § ja 27 §:n 2 ja 4 momentti, 12 luvun 16 §, 17 §:n 2 momentti ja 19 §:n 1 momentti, 16 luvun 11 a §:n 2 momentti, 24 §:n 3 momentti ja 25 §:n 4 momentti, 17 luvun 11 §, 18 luvun 1 §:n 1 ja 3 momentti, 19 luvun 1 §:n 1 momentti, 4 §, 5 a §:n 3 momentti, 9 §:n 2 momentti ja 10 §, 20 luvun 8 §:n 2 momentti sekä 21 luvun 1 §:n 1 momentti, 8 a §:n 2 momentti, 11 §:n 1 momentin 1 kohta ja 12 §,

sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 30 §:n 1 momentti, 10 luvun 27 §:n 2 ja 4 momentti, 19 luvun 5 a §:n 3 momentti, 20 luvun 8 §:n 2 momentti ja 21 luvun 8 a §:n 2 momentti 27 päivänä heinäkuuta 1992 annetussa laissa (646/92), 5 luvun 30 §:n 3 momentti 29 päivänä heinäkuuta 1976 annetussa laissa (649/76), 5 luvun 91 §:n 1 ja 2 momentti ja 93 §:n 1 momentti 18 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1434/92), 8 luvun 10 b §:n 1 ja 2 momentti, 16 luvun 11 a §:n 2 momentti ja 24 §:n 3 momentti sekä 18 luvun 1 §:n 1 momentti 28 päivänä kesäkuuta 1994 annetussa laissa (553/94), 10 luvun 24 d § 8 päivänä tammikuuta 1993 annetussa laissa (87/93), 12 luvun 16 § muutettuna mainitulla 28 päivänä kesäkuuta 1994 annetulla lailla ja 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetulla lailla (467/87), 12 luvun 17 §:n 2 momentti ja 17 luvun 11 § viimeksi mainitussa laissa, 12 luvun 19 §:n 1 momentti 6 päivänä elokuuta 1982 annetussa laissa (605/82) sekä 19 luvun 4 §, 9 §:n 2 momentti ja 10 § 5 päivänä huhtikuuta 1991 annetussa laissa (629/91), 16 luvun 25 §:n 4 momentti 26 päivänä marraskuuta 1993 annetussa laissa (1015/93), 18 luvun 1 §:n 3 momentti ja 21 luvun 1 §:n 1 momentti 2 päivänä huhtikuuta 1990 annetussa laissa (308/90), 19 luvun 1 §:n 1 momentti 26 päivänä kesäkuuta 1970 annetussa laissa (427/70) sekä 21 luvun 11 §:n 1 momentin 1 kohta ja 12 § 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (468/87), sekä

lisätään 12 lukuun uusi 20 § ja 16 lukuun uusi 28 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

Yleisiä säännöksiä

30 §

Jokaisella, joka kärsii lietteestä, matalikosta tai muusta niihin verrattavasta vesistön käyttöä koskevasta haitasta, on oikeus ilman lupaa toisenkin vesialueella suorittaa sen poistamiseksi tarpeellinen vesistön tilan ja käyttömahdollisuuksien parantamista tarkoittava toimenpide, jos siitä ei aiheudu tämän luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta eikä työn suorittamisesta johdu vesialueen omistajalle huomattavaa haittaa. Työn aloittamisesta ja suorittamisesta on, mikäli toimenpide ei ole merkitykseltään vähäinen, ennakolta ilmoitettava vesialueen omistajalle tai, vesialueen kuuluessa järjestäytymättömän yhteisalueen osakkaille, kalastuskunnalle, sekä sen mukaan kuin asetuksella säädetään vesi- ja

30 §

Jokaisella, joka kärsii lietteestä, matalikosta tai muusta niihin verrattavasta vesistön käyttöä koskevasta haitasta, on oikeus ilman lupaa toisenkin vesialueella suorittaa sen poistamiseksi tarpeellinen vesistön tilan ja käyttömahdollisuuksien parantamista tarkoittava toimenpide, jos siitä ei aiheudu tämän luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta eikä työn suorittamisesta johdu vesialueen omistajalle huomattavaa haittaa. Työn aloittamisesta ja suorittamisesta on, mikäli toimenpide ei ole merkitykseltään vähäinen, ennakolta ilmoitettava vesialueen omistajalle tai, vesialueen kuuluessa järjestäytymättömän yhteisalueen osakkaille, kalastuskunnalle sekä sen mukaan kuin asetuksella säädetään, alueel-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

ympäristöpiirille tai ympäristönsuojelulautakunnalle.

liselle ympäristökeskukselle tai ympäristönsuojelulautakunnalle.

5 luku

Puutavaran uitto

30 §

Kun uitto vesistössä tai sen osassa lakkaa, tulee jäljempänä tämän luvun 62 §:ssä tarkoitetun toimitsijan, tai jos sellaista ei ole asetettu, vesihallituksen ryhtyä toimenpiteisiin sellaisten laitteiden ja rakennelmien poistamiseksi tai muuttamiseksi, jotka voivat olla vaaraksi tai haitaksi vesistöä käytettäessä. Jos toimenpiteestä ei aiheudu 1 luvun 12—15 §:ssä tai 19 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta, voidaan toimenpiteeseen ryhtyä jo ennen uittosäännön muuttamista tai kumoamista.

Kun uitto vesistössä tai sen osassa lakkaa, tulee tämän luvun 62 §:ssä tarkoitetun toimitsijan, tai jos sellaista ei ole asetettu, *asianomaisen alueellisen ympäristökeskuksen* ryhtyä toimenpiteisiin sellaisten laitteiden ja rakennelmien poistamiseksi tai muuttamiseksi, jotka voivat olla vaaraksi tai haitaksi vesistöä käytettäessä. Jos toimenpiteestä ei aiheudu 1 luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta, voidaan toimenpiteeseen ryhtyä jo ennen uittosäännön muuttamista tai kumoamista.

91 §

Uittajan on määrättävä jokaiseen kuntaan, jonka alueella uittoa toimitetaan, uittoasiamies, jonka tulee uiton aikana olla yleisön helposti tavattavissa. Uittoasiamiehen nimi ja osoite sekä niissä tapahtuneet muutokset on ilmoitettava ympäristönsuojelulautakunnalle ja asianomaiselle vesi- ja ympäristöpiirille sekä lisäksi paikallispoliisille.

Jollei 1 momentin säännöstä ole noudatettu, on paikallispoliisin sen vaatimuksesta, jota asia koskee, määrättävä sopiva henkilö uittoasiamieheksi sekä annettava siitä tieto uittajalle, ympäristönsuojelulautakunnalle ja vesi- ja ympäristöpiirille. Uittoasiamieheksi määrättyllä on oikeus saada tehtävästään uittajalta kohtuullinen palkkio. Jos palkkiosta syntyy erimielisyyttä, voidaan asia saattaa kanteella vesioikeuden käsiteltäväksi.

91 §

Uittajan on määrättävä jokaiseen kuntaan, jonka alueella uittoa toimitetaan, uittoasiamies, jonka tulee uiton aikana olla yleisön helposti tavattavissa. Uittoasiamiehen nimi ja osoite sekä niissä tapahtuneet muutokset on ilmoitettava ympäristönsuojelulautakunnalle ja asianomaiselle *alueelliselle ympäristökeskukselle* sekä lisäksi paikallispoliisille.

Jollei 1 momentin säännöstä ole noudatettu, on paikallispoliisin sen vaatimuksesta, jota asia koskee, määrättävä sopiva henkilö uittoasiamieheksi sekä annettava siitä tieto uittajalle, ympäristönsuojelulautakunnalle ja *alueelliselle ympäristökeskukselle*. Uittoasiamieheksi määrättyllä on oikeus saada tehtävästään uittajalta kohtuullinen palkkio. Jos palkkiosta syntyy erimielisyyttä, voidaan asia saattaa kanteella vesioikeuden käsiteltäväksi.

93 §

Ennen kuin puutavara lasketaan vesistöön, tulee siinä olla helposti havaittava omistajan uittomerkki, josta on annettu tieto niille vesi- ja ympäristöpiireille, ympäristönsuojelulautakunnille ja paikallispoliisille, joiden toimialueella uittoa toimitetaan. Jos puutavaraa uitetaan

93 §

Ennen kuin puutavara lasketaan vesistöön, tulee siinä olla helposti havaittava omistajan uittomerkki, josta on annettu tieto niille *alueellisille ympäristökeskuksille*, ympäristönsuojelulautakunnille ja paikallispoliisille, joiden toimialueella uittoa toimitetaan. Jos puutavaraa

Voimassa oleva laki

nipuissa, vastaava uittomerkki tulee olla nipussa ennen sen vesistöön laskemista.

Ehdotus

uitetaan nipuissa, vastaava uittomerkki tulee olla nipussa ennen sen vesistöön laskemista.

8 luku

Vesistön säännöstely

10 b §

Jos tämän lain tai aikaisemmin voimassa olleiden säännösten nojalla annettuun lupaan perustuvasta säännöstelystä aiheutuu vesiympäristön ja sen käytön kannalta huomattavia haitallisia vaikutuksia eikä päätökseen ole sovellettava 10 a §:ää, asianomaisen vesi- ja ympäristöpiiriin tulee riittävässä yhteistyössä luvan haltijan, säännöstelystä hyötyä saavien, vaikutusalueen kuntien ja muiden asianomaisten viranomaisten kanssa selvittää mahdollisuudet vähentää säännöstelyn haitallisia vaikutuksia. Vesi- ja ympäristöpiiriin tulee tarvittaessa kuulla muitakin asianosaistahoja.

Kun 1 momentissa tarkoitettu selvitys on tehty, vesi- ja ympäristöpiiri, kalatalousviranomainen tai kunta voi, jollei 1 momentissa tarkoitettuja vaikutuksia voida muutoin riittävästi vähentää, hakea vesioikeudessa lupaehtojen tarkistamista tai uusien määräysten asettamista.

10 b §

Jos tämän lain tai aikaisemmin voimassa olleiden säännösten nojalla annettuun lupaan perustuvasta säännöstelystä aiheutuu vesiympäristön ja sen käytön kannalta huomattavia haitallisia vaikutuksia eikä päätökseen ole sovellettava 10 a §:ää, *asianomaisen alueellisen ympäristökeskuksen* tulee riittävässä yhteistyössä luvan haltijan, säännöstelystä hyötyä saavien, vaikutusalueen kuntien ja muiden asianomaisten viranomaisten kanssa selvittää mahdollisuudet vähentää säännöstelyn haitallisia vaikutuksia. *Alueellisen ympäristökeskuksen* tulee tarvittaessa kuulla muitakin asianosaistahoja.

Kun 1 momentissa tarkoitettu selvitys on tehty, *alueellinen ympäristökeskus*, kalatalousviranomainen tai kunta voi, jollei 1 momentissa tarkoitettuja vaikutuksia voida muutoin riittävästi vähentää, hakea vesioikeudessa lupaehtojen tarkistamista tai uusien määräysten asettamista.

10 luku

Jätevedet ja muut vesistöä pilaavat aineet

24 d §

Sen estämättä, mitä 24, 24 a tai 24 b §:ssä säädetään, on 24 §:ssä tarkoitetun luvan edellytyksiä tutkittaessa ja lupamääräyksiä asetettaessa otettava huomioon vesi- ja ympäristöhallinnosta annetun lain 2 §:n 1 momentin 8 a kohdassa tarkoitettu vahvistettu suunnitelma tai ohjelma, jos tätä edellytetään sellaisessa EY:n direktiivissä, johon viitataan Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liitteessä XX.

24 d §

Sen estämättä, mitä 24, 24 a tai 24 b §:ssä säädetään, on 24 §:ssä tarkoitetun luvan edellytyksiä tutkittaessa ja lupamääräyksiä asetettaessa otettava huomioon *tämän lain 12 luvun 20 §:ssä* tarkoitettu vahvistettu suunnitelma tai ohjelma, jos tätä edellytetään sellaisessa EY:n direktiivissä, johon viitataan Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen liitteessä XX.

27 §

Vesiensuojelumaksu suoritetaan vesi- ja ympäristöhallinnolle ja se on käytettävä valtiolle

Vesiensuojelumaksu suoritetaan *asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle*, ja se on

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

vesiensuojelusta, erityisesti sitä varten suoritettavasta tutkimustyöstä johtuviin menoihin.

käytettävä valtiolle vesiensuojelusta, erityisesti sitä varten suoritettavasta tutkimustyöstä johtuviin menoihin.

Vesiensuojelumaksu voidaan määrätä vesi- ja ympäristöhallinnon viranomaisen vaatimuksesta. Vaatimus on, jollei sitä ole tehty lupaa pyydettyäessä, käsiteltävä hakemusasiana. Olosuhteiden olennaisesti muuttuessa voidaan maksun suuruutta vesi- ja ympäristöhallinnon tai maksuun velvollisen hakemuksesta muuttaa tai maksu kokonaan poistaa.

Vesiensuojelumaksu voidaan määrätä *alueellisen ympäristökeskuksen* vaatimuksesta. Vaatimus on, jollei sitä ole tehty lupaa pyydettyäessä, käsiteltävä hakemusasiana. Olosuhteiden olennaisesti muuttuessa voidaan maksun suuruutta *alueellisen ympäristökeskuksen* tai maksuun velvollisen hakemuksesta muuttaa tai maksu kokonaan poistaa.

12 luku

Erinäisiä säännöksiä

16 §

Toimenpiteestä, joka tarkoittaa vesistön järjestelyä tai säännöstelyä taikka maankamaran aineiden ottamista vesistön pohjasta, on, sen mukaan kuin siitä asetuksella säädetään, ennakolta tehtävä ilmoitus vesipiirin vesitoimistolle. Ilmoituksen tekeminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos toimenpiteeseen haetaan vesioikeuden lupa.

16 §

Toimenpiteestä, joka tarkoittaa vesistön järjestelyä tai säännöstelyä taikka maankamaran aineiden ottamista vesistön pohjasta, on, sen mukaan kuin siitä asetuksella säädetään, ennakolta tehtävä ilmoitus *alueelliselle ympäristökeskukselle*. Ilmoituksen tekeminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos toimenpiteeseen haetaan vesioikeuden lupa.

17 §

Ennen 1 momentissa tarkoitettua räjäyttämistä siitä on ilmoitettava asianomaiselle poliisiviranomaiselle ja vesipiirin vesitoimistolle.

Ennen 1 momentissa tarkoitettua räjäyttämistä siitä on ilmoitettava asianomaiselle poliisiviranomaiselle ja *alueelliselle ympäristökeskukselle*.

19 §

Milloin poikkeuksellisista luonnonoloista tai muusta ylivoimaisesta tapahtumasta johtuu veden tulva taikka muu sellainen vesistön tai sen vesiolojen muutos, joka voi aiheuttaa yleistä vaaraa ihmisen hengelle tai terveydelle taikka suurta vahinkoa yksityiselle tai yleiselle edulle, vesioikeus voi vesihallituksen hakemuksesta ja tämän lain 1 luvun säännösten sekä mahdollisten lupapäätösten estämättä määrätä suoritettaviksi vaaran poistamiseksi tai vahinkojen vähentämiseksi välttämättömiä väliaikaisia toimenpiteitä (*vaarantorjuntatoimet*). Vesihallitus saa tehdä edellä tarkoitettun hakemuksen saatuaan siihen valtioneuvoston suostumuksen.

19 §

Milloin poikkeuksellisista luonnonoloista tai muusta ylivoimaisesta tapahtumasta johtuu veden tulva taikka muu sellainen vesistön tai sen vesiolojen muutos, joka voi aiheuttaa yleistä vaaraa ihmisen hengelle tai terveydelle taikka suurta vahinkoa yksityiselle tai yleiselle edulle vesioikeus voi *asianomaisen alueellisen ympäristökeskuksen* hakemuksesta ja tämän lain 1 luvun säännösten sekä mahdollisten lupapäätösten estämättä määrätä suoritettavaksi vaaran poistamiseksi tai vahinkojen vähentämiseksi välttämättömiä väliaikaisia toimenpiteitä (*vaarantorjuntatoimet*). *Alueellinen ympäristökeskus* saa tehdä edellä tarkoitettun hakemuksen saatuaan siihen maa- ja metsätalousministeriön suostumuksen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 §

Ympäristöministeriö vahvistaa, hankittuaan asiasta asianomaisten viranomaisten ja yhteisöjen lausunnot, Suomen ympäristökeskuksen laatimat ehdotukset Euroopan talousalueesta tehdystä sopimuksessa edellytetyksi vedenhankintaa ja vesiensuojelua koskeviksi suunnitelmiksi ja ohjelmiksi. Suomen ympäristökeskuksen tulee huolehtia sanotussa sopimuksessa edellytettyjen vedenhankintaa ja vesiensuojelua koskevien luokittelujen, tilastojen, tiedostojen ja muiden selvitysten laatimisesta ja raportoinnista sopimuksessa edellytetyllä tavalla.

Valtioneuvoston päätöksellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetun suunnitelman tai ohjelman edellyttämästä kuulemismenettelystä sekä suunnitelman tai ohjelman vahvistamisesta.

16 luku

Vesiasioiden käsittely vesioikeudessa

11 a §

Vesioikeuden on ilmoitettava asianomaiselle vesi- ja ympäristöpiirille asian määrittämisestä selvitysmenettelyyn. Selvitysmenettelyn suorittaa vesi- ja ympäristöpiirin määräämä vesi- ja ympäristöhallinnon palveluksessa oleva virkamies tai työsopimussuhteinen henkilö, jolla on asiantuntemusta selvittävän osakysymyksen alalta. Työsopimussuhteisesta henkilöstä on voimassa, mitä tässä laissa säädetään tai sen nojalla määrätään vastaavaan tehtävään määrätystä virkamiehestä. Vesi- ja ympäristöpiirin on ilmoitettava määräyksestä vesioikeudelle ja vesi- ja ympäristöhallitukselle.

Vesioikeuden on ilmoitettava asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle asian määrittämisestä selvitysmenettelyyn. Selvitysmenettelyn suorittaa alueellisen ympäristökeskuksen määräämä ympäristöhallinnon palveluksessa oleva virkamies tai työsopimussuhteinen henkilö, jolla on asiantuntemusta selvittävän osakysymyksen alalta. Työsopimussuhteisesta henkilöstä on voimassa, mitä tässä laissa säädetään tai sen nojalla määrätään vastaavaan tehtävään määrätystä virkamiehestä. Alueellisen ympäristökeskuksen on ilmoitettava määräyksestä vesioikeudelle.

24 §

Edellä 2 momentissa tarkoitetussa lupapäätöksessä hakija on, jollei hakijana ole valtio, kunta tai kuntayhtymä, velvoitettava asettamaan ennen luvassa tarkoitettuun toimenpiteeseen ryhtymistä tai, jos siihen on jo ryhdytty, vesioikeuden määräämässä ajassa pankkitakaus tai muu hyväksyttävä vakuus toiminnasta aiheutuvien edunmenetysten korvaamisesta. Vakuus asetetaan lääninhallitukselle. Vesi- ja ympäristöpiirin tulee, jollei vesioikeus erityisesti syystä toisin määrää, valvoa korvauksensa-

Edellä 2 momentissa tarkoitetussa lupapäätöksessä hakija on, jollei hakijana ole valtio, kunta tai kuntayhtymä, velvoitettava asettamaan ennen luvassa tarkoitettuun toimenpiteeseen ryhtymistä tai, jos siihen on jo ryhdytty, vesioikeuden määräämässä ajassa pankkitakaus tai muu hyväksyttävä vakuus toiminnasta aiheutuvien edunmenetysten korvaamisesta. Vakuus asetetaan lääninhallitukselle. Alueellisen ympäristökeskuksen tulee, jollei vesioikeus erityisesti syystä toisin määrää, valvoa korvauk-

Voimassa oleva laki

jatahon etuja vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskevista asioista. Vakuuden määrää on tarvittaessa tarkistettava, kunnes korvausasia on tullut ratkaistuksi tai sen mukaan kuin korvauksia on maksettu tai muun säännöksen nojalla talletettu. Vesioikeuden tulee vapauttaa vakuus, kun korvausvelvollisuus on tullut täytetyksi tai kun korvausta koskeva päätös on saanut lainvoiman eikä toimintaa sitä ennen ole aloitettu. Jos korvaukset määrätään maksettaviksi toistuvaiserin, vakuus kuitenkin vapautetaan, kun korvauksen määräämistä koskeva päätös saa lainvoiman, jos kaikki siihen mennessä erään-
tyneet maksuerät on maksettu tai muun säännöksen nojalla talletettu. Vakuuden vapauttamista koskevaan vesioikeuden päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Ehdotus

sensaa jatahon etuja vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskevista asioista. Vakuuden määrää on tarvittaessa tarkistettava, kunnes korvausasia on tullut ratkaistuksi tai sen mukaan kuin korvauksia on maksettu tai muun säännöksen nojalla talletettu. Vesioikeuden tulee vapauttaa vakuus, kun korvausvelvollisuus on tullut täytetyksi tai kun korvausta koskeva päätös on saanut lainvoiman eikä toimintaa sitä ennen ole aloitettu. Jos korvaukset määrätään maksettaviksi toistuvaiserin, vakuus kuitenkin vapautetaan, kun korvauksen määräämistä koskeva päätös saa lainvoiman, jos kaikki siihen mennessä erään-
tyneet maksuerät on maksettu tai muun säännöksen nojalla talletettu. Vakuuden vapauttamista koskevaan vesioikeuden päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

25 §

Päätöksestä on annettava kappale hakijalle ja niille muille asianosaisille, jotka ovat sitä pyytäneet. Jäljennös päätöksestä on lähetettävä vesi- ja ympäristöhallitukselle ja vesi- ja ympäristöpiirille sekä asianomaisille ympäristönsuojelulautakunnille ja niille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto, sekä asianomaisiin kuntiin pidettäväksi yleisesti nähtävänä. Päätöksen nähtäväksi asettamisesta vesioikeuden on ilmoitettava näissä kunnissa julkisella kuulutuksella, jossa myös on mainittava, milloin muutoksenhakemista varten säädetty aika päättyy. Jäljennös kuulutuksesta on tiedossa olevalla postiosoitteella lähetettävä tämän luvun 8 §:ssä tarkoitetuille asianosaisille ja viranomaisille sekä muistutuksen tehneille ja sellaisille asianosaisille, joiden osalta vesioikeus on poikennut katselmuskirjasta.

Päätöksestä on annettava kappale hakijalle ja niille muille asianosaisille, jotka ovat sitä pyytäneet. Jäljennös päätöksestä on lähetettävä alueelliselle ympäristökeskukselle, asianomaisille ympäristönsuojelulautakunnille ja niille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto, sekä Suomen ympäristökeskukselle ja asianomaisiin kuntiin pidettäväksi yleisesti nähtävänä. Päätöksen nähtäväksi asettamisesta vesioikeuden on ilmoitettava näissä kunnissa julkisella kuulutuksella, jossa myös on mainittava, milloin muutoksenhakemista varten säädetty aika päättyy. Jäljennös kuulutuksesta on tiedossa olevalla postiosoitteella lähetettävä tämän luvun 8 §:ssä tarkoitetuille asianosaisille ja viranomaisille sekä muistutuksen tehneille ja sellaisille asianosaisille, joiden osalta vesioikeus on poikennut katselmuskirjasta.

28 a §

Siltä osin kuin tämän luvun 28 §:n 1 momentin mukainen yleisen edun valvonta kuuluu alueellisille ympäristökeskuksille, voivat ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö tarvittaessa antaa toimialallaan niille yleisen edun valvontaa koskevia ohjeita.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 luku

Muutoksenhaku

11 §

Vesiylioikeuden on lähetettävä kappale vesiasiassa antamaansa päätöstä tai tuomiota taikka jäljennös siitä vesioikeudelle, vesihallitukselle, asianomaisen vesipiirin vesitoimistolle ja asianomaisille ympäristönsuojelulautakunnille sekä niille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto.

Korkeimman hallinto-oikeuden ja korkeimman oikeuden on lähetettävä kappale vesiasiassa antamaansa päätöstä tai tuomiota taikka jäljennös siitä vesioikeudelle, vesihallitukselle ja asianomaisen vesipiirin vesitoimistolle.

11 §

Vesiylioikeuden on lähetettävä kappale vesiasiassa antamaansa päätöstä tai tuomiota taikka jäljennös siitä vesioikeudelle, *asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle*, asianomaisille ympäristönsuojelulautakunnille sekä niille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto, ja *Suomen ympäristökeskukselle*.

Korkeimman hallinto-oikeuden ja korkeimman oikeuden on lähetettävä kappale vesiasiassa antamaansa päätöstä tai tuomiota taikka jäljennös siitä vesioikeudelle, *asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle ja Suomen ympäristökeskukselle*.

18 luku

Katselmustoimitus ja lopputarkastus

1 §

Jos vesioikeus 16 luvun 5 tai 13 §:n nojalla määrää pidettäväksi katselmustoimituksen, sen on ilmoitettava siitä vesi- ja ympäristöhallitukselle. Vesioikeuden on määrättävä vesi- ja ympäristöhallituksen ehdotuksesta katselmustoimitusta varten toimitusinsinööri, joka toimii toimitusmiesten puheenjohtajana. Vesioikeus voi vesi- ja ympäristöhallituksen, toimitusinsinöörin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä ylimääräiseksi toimitusmieheksi erityisen alan asiantuntijan, jos sitä on pidettävä katselmustoimituksen suorittamisen kannalta tarpeellisena.

Vesi- ja ympäristöhallitus voi toimitusinsinöörin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä jonkin erityisen alan asiantuntemusta omaavan henkilön avustamaan toimitusinsinööriä hänen tehtävissään. Vesioikeus voi vesi- ja ympäristöhallituksen, toimitusinsinöörin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä tarvittaessa erityisen alan asiantuntijan avustamaan toimituksessa. Vesioikeus voi myös tarvittaessa määrätä sihteerinsä avustamaan toimitusmiehiä oikeudellisten kysymysten selvittelyssä.

1 §

Jos vesioikeus 16 luvun 5 tai 13 a §:n nojalla määrää pidettäväksi katselmustoimituksen, sen on ilmoitettava siitä *asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle*. Vesioikeuden on määrättävä *alueellisen ympäristökeskuksen* ehdotuksesta katselmustoimitusta varten toimitusinsinööri, joka toimii toimitusmiesten puheenjohtajana. Vesioikeus voi *alueellisen ympäristökeskuksen*, toimitusinsinöörin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä ylimääräiseksi toimitusmieheksi erityisen alan asiantuntijan, jos sitä on pidettävä katselmustoimituksen suorittamisen kannalta tarpeellisena.

Alueellinen ympäristökeskus voi toimitusinsinöörin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä jonkin erityisen alan asiantuntemusta omaavan henkilön avustamaan toimitusinsinööriä hänen tehtävissään. Vesioikeus voi *alueellisen ympäristökeskuksen*, toimitusinsinöörin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä tarvittaessa erityisen alan asiantuntijan avustamaan toimituksessa. Vesioikeus voi myös tarvittaessa määrätä sihteerinsä avustamaan toimitusmiehiä oikeudellisten kysymysten selvittelyssä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 luku

Ojitustoimitus

1 §

Ojitustoimitusta on haettava kirjallisesti asianomaisen vesipiirin vesitoimistolta. Vesitoimiston on annettava alaiselleen insinööriille tai, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, muulle asiantuntevalle henkilölle määräys ojitustoimituksen pitämiseen. Jos ojitustoimituksessa on kysymys yksinomaan metsämaan tai muun alueen ohella laajan metsäalueen ojitamisesta, voi metsähallitus vesitoimiston pyynnöstä osoittaa tällaisen henkilön taikka määrätä toimitukseen asiantuntijaksi metsänhoitajan tai muun metsätalouteen perehtyneen henkilön.

1 §

Ojitustoimitusta on haettava kirjallisesti *asianomaiselta alueelliselta ympäristökeskukselta*. *Alueellisen ympäristökeskuksen* on annettava alaiselleen insinööriille tai, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, muulle asiantuntevalle henkilölle määräys ojitustoimituksen pitämiseen. Jos ojitustoimituksessa on kysymys yksinomaan metsämaan tai muun alueen ohella laajan metsäalueen ojitamisesta, voi Metsähallitus *alueellisen ympäristökeskuksen* pyynnöstä osoittaa tällaisen henkilön taikka määrätä toimitukseen asiantuntijaksi metsänhoitajan tai muun metsätalouteen perehtyneen henkilön.

4 §

Ojitustoimituksessa on, milloin siinä on laadittava ojitussuunnitelma, pidettävä alkukokous. Alkukokoukseen toimitusinsinöörin on kutsuttava ne, joiden oikeutta tai etua ojitusasia saattaa koskea. Jos ojitustoimitus pidetään 6 luvun 10 §:n 1 tai 2 kohdassa mainitusta syystä taikka se koskee laajahkoa aluetta, toimitusinsinöörin on varattava lääninhallitukselle, vesija ympäristöpiirille, kalastuspiirille ja ympäristönsuojelulautakunnalle tilaisuus esittää kokouksessa mielipiteensä asiasta. Kokous on pidettävä ojitettavan alueen läheisyydessä ja sitä voidaan jatkaa eri paikoissa ja eri päivinä.

4 §

Ojitustoimituksessa on, milloin siinä on laadittava ojitussuunnitelma, pidettävä alkukokous. Alkukokoukseen toimitusinsinöörin on kutsuttava ne, joiden oikeutta tai etua ojitusasia saattaa koskea. Jos ojitustoimitus pidetään 6 luvun 10 §:n 1 tai 2 kohdassa mainitusta syystä taikka se koskee laajahkoa aluetta, toimitusinsinöörin on varattava *alueelliselle ympäristökeskukselle, maaseutuelinkeinopiirille kalatalousviranomaisena* ja ympäristönsuojelulautakunnalle tilaisuus esittää kokouksessa mielipiteensä asiasta. Kokous on pidettävä ojitettavan alueen läheisyydessä ja sitä voidaan jatkaa eri paikoissa ja eri päivinä.

5 a §

Jos ojitussuunnitelmaa, jonka perusteella 1 momentissa tarkoitettu tilusjärjestely on suoritettu, ojitustoimituksessa muutetaan tai se jätetään vahvistamatta taikka toimituksen päättöstä muutoksenhaun johdosta muutetaan tai se kumotaan, on vesi- ja ympäristöpiirin ilmoitettava asiasta tätä koskevan päätöksen tultua lainvoimaiseksi maanmittaustoimistolle, jonka on tarvittaessa annettava määräys uuden tilusjärjestelytoimituksen suorittamiseksi. Toimituksessa, joka on suoritettava kiireellisenä, kiinteistöjaotus saatetaan vastaamaan muutettua ojitussuunnitelmaa, tai, jos ojitussuunnitelma on kumottu, palautetaan kiinteistöjaotus mahdollisuuksien mukaan entiselleen noudatta-

Jos ojitussuunnitelmaa, jonka perusteella 1 momentissa tarkoitettu tilusjärjestely on suoritettu, ojitustoimituksessa muutetaan tai se jätetään vahvistamatta taikka toimituksen päättöstä muutoksenhaun johdosta muutetaan tai se kumotaan, on *alueellisen ympäristökeskuksen* ilmoitettava asiasta tätä koskevan päätöksen tultua lainvoimaiseksi maanmittaustoimistolle, jonka on tarvittaessa annettava määräys uuden tilusjärjestelytoimituksen suorittamiseksi. Toimituksessa, joka on suoritettava kiireellisenä, kiinteistöjaotus saatetaan vastaamaan muutettua ojitussuunnitelmaa tai, jos ojitussuunnitelma on kumottu, palautetaan kiinteistöjaotus mahdollisuuksien mukaan entiselleen noudatta-

Voimassa oleva laki

en soveltuvin osin, mitä vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetussa laissa säädetään. Mitä tässä momentissa säädetään, on vastaavasti voimassa, jos vahvistettu ojitussuunnitelma, jonka perusteella on suoritettu 1 momentissa tarkoitettu tilusjärjestely, 6 luvun 11 §:n 5 momentin nojalla raukeaa.

Ehdotus

en soveltuvin osin, mitä vesistöhankkeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetussa laissa säädetään. Mitä tässä momentissa säädetään, on vastaavasti voimassa, jos vahvistettu ojitussuunnitelma, jonka perusteella on suoritettu 1 momentissa tarkoitettu tilusjärjestely, 6 luvun 11 §:n 5 momentin nojalla raukeaa.

9 §

Päätöksestä, johon on liitettävä valitusosoitus, on kolmenkymmenen päivän kuluessa loppukokouksesta tai toimituskokouksesta, jollei vesioikeus erityisistä syistä pidennä tätä aikaa, annettava kappale hakijalle ja muulle sitä pyytäneelle asianosaiselle. Tällainen kappale on myös lähetettävä ympäristönsuojelulautakunnalle, vesi- ja ympäristöpiirille, kalastuspiirille ja lääninhallitukselle. Päätöksen antamisesta on samalla tiedotettava kunnan ilmoitustaululla.

Päätöksestä, johon on liitettävä valitusosoitus, on 30 päivän kuluessa loppukokouksesta tai toimituskokouksesta, jollei vesioikeus erityisistä syistä pidennä tätä aikaa, annettava kappale hakijalle ja muulle sitä pyytäneelle asianosaiselle. Tällainen kappale on myös lähetettävä ympäristönsuojelulautakunnalle, *alueelliselle ympäristökeskukselle ja maaseutuelinkeinopiirille*. Päätöksen antamisesta on samalla tiedotettava kunnan ilmoitustaululla.

10 §

Muutosta ojitustoimituksessa tehtyyn päätökseen saa se, jonka oikeutta ja etua asia koskee, sekä vesi- ja ympäristöpiiri, kalastuspiiri ja lääninhallitus hakea valittamalla päätöksestä vesioikeuteen. Valituskirjelmä ja valituksen alainen päätös on toimitettava vesioikeuteen viimeistään kolmantenakymmenentenä päivänä siitä, sanottua päivää mukaan lukematta, kun päätöksen antamisesta on kunnan ilmoitustaululla tämän luvun 9 §:n 2 momentin mukaisesti tiedotettu.

10 §

Muutosta ojitustoimituksessa tehtyyn päätökseen saa se, jonka oikeutta ja etua asia koskee, sekä *alueellinen ympäristökeskus ja maaseutuelinkeinopiiri kalatalousviranomaisena* hakea valittamalla päätöksestä vesioikeuteen. Valituskirjelmä ja valituksen alainen päätös on toimitettava vesioikeuteen viimeistään 30 päivänä siitä, sanottua päivää mukaan lukematta, kun päätöksen antamisesta on kunnan ilmoitustaululla tämän luvun 9 §:n 2 momentin mukaisesti tiedotettu.

20 luku

Ympäristönsuojelulautakunta

8 §

Jos lautakunta on havainnut, ettei voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä ole noudatettu, sen on, mikäli sen antamaa kehotusta ei noudateta, ryhdyttävä asian laadun mukaan 21 luvun 2 ja 3 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin. Jos laiminlyönti tai rikkomus vaatii erityistä selvitystä, lautakunta voi kuitenkin ilmoittaa asiasta vesi- ja ympäristöpiirille.

Jos lautakunta on havainnut, ettei voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä ole noudatettu, sen on, mikäli sen antamaa kehotusta ei noudateta, ryhdyttävä asian laadun mukaan 21 luvun 2 ja 3 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin. Jos laiminlyönti tai rikkomus vaatii erityistä selvitystä, lautakunta voi kuitenkin ilmoittaa asiasta *alueelliselle ympäristökeskukselle*.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 luku

Erityisiä määräyksiä

1 §

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen yleinen valvonta kuuluu vesi- ja ympäristöhallitukselle sekä vesi- ja ympäristöpiireille. Ympäristöministeriö sekä maa- ja metsätalousministeriö voivat antaa alaiselleen hallinnolle toimialallaan valvontaa koskevia yleisiä määräyksiä ja ohjeita.

1 §

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen yleinen valvonta (*laillisuusvalvonta*) kuuluu *alueellisille ympäristökeskuksille*. Ympäristöministeriö voi tarvittaessa antaa *alueellisille ympäristökeskuksille laillisuusvalvontaa* koskevia ohjeita.

8 a §

Jos lupa, jonka perusteella on suoritettu vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain mukainen tilusjärjestely, 2 luvun 12 §:n nojalla raukeaa, on vesi- ja ympäristöpiiriin ilmoitettava asiasta maanmittaustoimistolle, jonka tulee määrätä asiassa suoritettavaksi uusi tilusjärjestely. Toimituksesta on vastaavasti voimassa, mitä 19 luvun 5 a §:n 3 momentissa säädetään.

Jos lupa, jonka perusteella on suoritettu vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain mukainen tilusjärjestely, 2 luvun 12 §:n nojalla raukeaa, on *alueellisen ympäristökeskuksen* ilmoitettava asiasta maanmittaustoimistolle, jonka tulee määrätä asiassa suoritettavaksi uusi tilusjärjestely. Toimituksesta on vastaavasti voimassa, mitä 19 luvun 5 a §:n 3 momentissa säädetään.

11 §

Milloin hakemusasiansa pidetään katselmustoimitus, on hakijan suoritettava, jollei 2 momentista muuta johdu,

1) toimitusinsinöörin, valtion palveluksessa olevan asiantuntijan, avustamaan määrätyn vesioikeuden sihteerin, 18 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitetun vesihallituksen määräämän toimitusinsinöörin avustajan sekä toimitusinsinöörille kuuluvia tehtäviä suorittavien muiden henkilöiden matkakustannukset sen mukaan kuin valtion palveluksessa olevien henkilöiden matkakustannusten korvaamisesta on säädetty taikka virkaehtosopimuksella tai muutoin määrätty;

1) toimitusinsinöörin, valtion palveluksessa olevan asiantuntijan, avustamaan määrätyn vesioikeuden sihteerin, 18 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitetun *alueellisen ympäristökeskuksen* määräämän toimitusinsinöörin avustajan sekä toimitusinsinöörille kuuluvia tehtäviä suorittavien muiden henkilöiden matkakustannukset sen mukaan kuin valtion palveluksessa olevien henkilöiden matkakustannusten korvaamisesta säädetään taikka virkaehtosopimuksella tai muutoin määrätään;

12 §

Vesioikeustuomari voi tämän luvun 9 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa ja toimitusinsinööri niissä tapauksissa, joita tarkoitetaan tämän luvun 10 §:n 1 momentissa ja 11 §:n 1 momentissa, vaatia sanottujen lainkohtien mukaisia kustannuksia varten suoritettavaksi ennakkomaksun uhalla, että asian käsittelyä ei jatketa, ennen kuin maksu on suoritettu tai hyväksyttävä

12 §

Vesioikeustuomari voi tämän luvun 9 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa ja toimitusinsinööri niissä tapauksissa, joita tarkoitetaan tämän luvun 10 §:n 1 momentissa ja 11 §:n 1 momentissa, vaatia sanottujen lainkohtien mukaisia kustannuksia varten suoritettavaksi ennakkomaksun uhalla, että asian käsittelyä ei jatketa ennen kuin maksu on suoritettu tai hyväksyt-

Voimassa oleva laki

vakuus sen maksamisesta asetettu. Toimitusinsinöörin vaatimukseen perustuva ennakkomaksu on suoritettava vesihallitukselle tai asianomaisen vesipiirin vesitoimistolle.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut kustannukset saadaan periä vesioikeustuomarin tai vastaavasti toimitusinsinöörin laatiman laskelman perusteella, niin kuin tämän luvun 7 §:ssä on säädetty, lukuun ottamatta toimituskirjojen lunastuksia, joiden osalta on noudatettava niistä erikseen voimassa olevia säännöksiä. Toimitusinsinöörin laskelmaan perustuvat valtiolle suoritettavat kustannukset, myös vesioikeuden tämän luvun 11 §:n 2 ja 3 momentin nojalla määräämät, perii vesihallitus tai asianomaisen vesipiirin vesitoimisto.

Ehdotus

tävä vakuus sen maksamisesta asetettu. Toimitusinsinöörin vaatimukseen perustuva ennakkomaksu on suoritettava *asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle*.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut kustannukset saadaan periä vesioikeustuomarin tai vastaavasti toimitusinsinöörin laatiman laskelman perusteella niin kuin tämän luvun 7 §:ssä säädetään, lukuun ottamatta toimituskirjojen lunastuksia, joiden osalta on noudatettava niistä erikseen voimassa olevia säännöksiä. Toimitusinsinöörin laskelmaan perustuvat valtiolle suoritettavat kustannukset, myös vesioikeuden tämän luvun 11 §:n 2 ja 3 momentin nojalla määräämät, perii *asianomainen alueellinen ympäristökeskus*.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

21.

Laki

kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 29 päivänä heinäkuuta 1977 annetun lain (603/77) 8 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on 30 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (1110/82) seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Asianomaiselle kunnalle sekä, jos hankkeella on seudullista merkitystä, lääninhallitukselle ja seutukaavaliitolle on varattava 1 momentissa tarkoitettu tilaisuus. Jos hankkeella on ympäristönsuojelun kannalta huomattava merkitys, myös asianomaiselle ympäristönsuojelusta huolehtivalle erityisviranomaiselle on varattava vastaava tilaisuus.

Asianomaiselle kunnalle sekä, jos hankkeella on seudullista merkitystä, *maakunnan liitolle ja alueelliselle ympäristökeskukselle* on varattava 1 momentissa tarkoitettu tilaisuus. *Alueelliselle ympäristökeskukselle on varattava vastaava tilaisuus myös, jos hankkeella on ympäristönsuojelun kannalta huomattava merkitys.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

22.

Laki

terveydensuojelulain 18 ja 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä elokuuta 1994 annetun terveydensuojelulain (763/94) 18 §:n 3 momentti ja 25 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §

18 §

*Vesilaitosilmoitus**Vesilaitosilmoitus*

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on varattava asianomaiselle vesi- ja ympäristöpiirille tilaisuus lausunnon antamiseen ilmoituksen johdosta.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on varattava asianomaiselle *alueelliselle ympäristökeskukselle* tilaisuus lausunnon antamiseen ilmoituksen johdosta.

25 §

25 §

*Jätteitä koskevat yleiset määräykset**Jätteitä koskevat yleiset määräykset*

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi kunnan ympäristönsuojeluviranomaista ja tarvittaessa asianomaista vesi- ja ympäristöpiiriä

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi kunnan ympäristönsuojeluviranomaista ja tarvittaessa asianomaista *alueellista ympäristökes-*

Voimassa oleva laki

kuultuaan antaa terveyshaittojen synnyn ehkäisemiseksi tarpeelliset määräykset sairaalajätteen käsittelystä, jätevesien desinfioimisesta sekä vesikäymälän rakentamisesta ja käytöstä, jollei sitä ole liitetty viemäriin.

Ehdotus

kusta kuultuaan antaa terveyshaittojen synnyn ehkäisemiseksi tarpeelliset määräykset sairaalajätteen käsittelystä, jätevesien desinfioimisesta sekä vesikäymälän rakentamisesta ja käytöstä, jollei sitä ole liitetty viemäriin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

23.

Laki**kemikaalilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä elokuuta 1989 annetun kemikaalilain (744/89) 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentti, 18 a §, 25 §:n 1 momentti, 26 §, 27 §:n 2 momentti, 28 §, 29 §:n 1 momentti, 42 §:n 1 ja 2 momentti, 43 §:n 2 momentti, 45 §:n 2 ja 3 momentti, 55 §:n 2 momentti ja 66 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 1 momentti ja 55 §:n 2 momentti 3 päivänä elokuuta 1992 annetussa laissa (766/92) 43 §:n 2 momentti ja 45 §:n 2 ja 3 momentti 18 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1412/92), sekä 18 a § ja 2 päivänä elokuuta 1994 annetussa laissa (720/94), 42 §:n 1 ja 2 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

5 §

Valvontaviranomaiset keskushallinnossa

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen ylin valvonta kuuluu kemikaalien aiheuttamien ympäristöhaittojen ehkäisemisen ja torjunnan osalta vesi- ja ympäristöhallitukselle.

Ehdotus

5 §

Valvontaviranomaiset keskushallinnossa

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen *yleisvalvonta ja kemikaalivalvonnan kehittäminen* kuuluvat kemikaalien aiheuttamien ympäristöhaittojen ehkäisemisen ja torjunnan osalta *Suomen ympäristökeskukselle*.

6 §

Alueelliset valvontaviranomaiset

Lääninhallitus ohjaa ja valvoo kuntien toimintaa tämän lain säännösten noudattamista koskevassa valvonnassa.

6 §

Alueelliset valvontaviranomaiset

Lääninhallitus ja *alueellinen ympäristökeskus* ohjaavat ja valvovat, *kumpikin toimialallaan*, kuntien toimintaa tämän lain säännösten *noudattamisessa*.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 a §

Olemassa olevat aineet

Valmistajan ja maahantuojan tulee toimittaa tietoja olemassa olevista aineista sen mukaan kuin siitä säädetään olemassa olevien aineiden vaarojen arvioinnista ja valvonnasta annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) n:o 793/93. Neuvoston asetuksen 13 artiklassa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset Suomessa ovat vesi- ja ympäristöhallitus ja sosiaali- ja terveysministeriö. Tarkemmat säännökset viranomaisten tehtävistä ja yhteistyöstä annetaan asetuksella.

25 §

Hyväksyttämismellvollisuus

Valmistajan tai maahantuojan on hankittava vesi- ja ympäristöhallituksen hyväksyminen kemikaalille (*ennakkohyväksyminen*), joka on tarkoitettu käytettäväksi:

1) puutavaran käsittelyyn suojaamaan sitä haitallisten eliöiden aiheuttamalta pilaantumiselta tai tuholta (*puunsuojakemikaali*); taikka

2) jäähditys- ja kiertovesijärjestelmässä ehkäisemään haitallisten pieneliöiden kasvun aiheuttamaa limoittumista ja tukkeutumista tai selluloosamassan ja puupitoisen massan suojaamiseen haitallisten eliöiden aiheuttamalta pilaantumiselta ja tuholta (*limantorjuntakemikaali*).

26 §

Ilmoitusvellollisuus

Mikäli puunsuojakemikaali on tarkoitettu käytettäväksi maalin tavoin, sitä saa valmistaa ja tuoda maahan ilman ennakkohyväksymistä. Tällaisen puunsuojakemikaalin valmistajan tai maahantuojan on tehtävä ilmoitus vesi- ja ympäristöhallitukselle 45 vuorokautta ennen kuin kemikaali luovutetaan myyntiin tai otetaan käyttöön.

Suojauskemikaalia saa valmistaa ja luovuttaa ilman ennakkohyväksymistä, jos se on tarkoitettu yksinomaan maasta vietäväksi. Tällaisen suojauskemikaalin valmistuksesta on ilmoitettava vesi- ja ympäristöhallitukselle.

Vastaavasti saa ilman ennakkohyväksymistä tehdä suojauskemikaalilla kokeita sen ominaisuuksien, vaikutusten ja käyttökelpoisuuden

18 a §

Olemassa olevat aineet

Valmistajan ja maahantuojan tulee toimittaa tietoja olemassa olevista aineista sen mukaan kuin siitä säädetään olemassa olevien aineiden vaarojen arvioinnista ja valvonnasta annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) n:o 793/93. Neuvoston asetuksen 13 artiklassa tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset Suomessa ovat *Suomen ympäristökeskus* ja sosiaali- ja terveysministeriö. Tarkemmat säännökset viranomaisten tehtävistä ja yhteistyöstä annetaan asetuksella.

25 §

Hyväksyttämismellvollisuus

Valmistajan tai maahantuojan on hankittava *Suomen ympäristökeskuksen* hyväksyminen kemikaalille (*ennakkohyväksyminen*), joka on tarkoitettu käytettäväksi:

1) puutavaran käsittelyyn suojaamaan sitä haitallisten eliöiden aiheuttamalta pilaantumiselta tai tuholta (*puunsuojakemikaali*); taikka

2) jäähditys- ja kiertovesijärjestelmässä ehkäisemään haitallisten pieneliöiden kasvun aiheuttamaa limoittumista ja tukkeutumista tai selluloosamassan ja puupitoisen massan suojaamiseen haitallisten eliöiden aiheuttamalta pilaantumiselta ja tuholta (*limantorjuntakemikaali*).

26 §

Ilmoitusvellollisuus

Jos puunsuojakemikaali on tarkoitettu käytettäväksi maalin tavoin, sitä saa valmistaa ja tuoda maahan ilman ennakkohyväksymistä. Tällaisen puunsuojakemikaalin valmistajan tai maahantuojan on tehtävä ilmoitus *Suomen ympäristökeskukselle* 45 vuorokautta ennen kuin kemikaali luovutetaan myyntiin tai otetaan käyttöön.

Suojauskemikaalia saa valmistaa ja luovuttaa ilman ennakkohyväksymistä, jos se on tarkoitettu yksinomaan maasta vietäväksi. Tällaisen suojauskemikaalin valmistuksesta on ilmoitettava *Suomen ympäristökeskukselle*.

Vastaavasti saa ilman ennakkohyväksymistä tehdä suojauskemikaalilla kokeita sen ominaisuuksien, vaikutusten ja käyttökelpoisuuden

Voimassa oleva laki

selvittämiseksi. Tällaisista kokeista on ilmoitettava vesi- ja ympäristöhallitukselle, jollei kyseessä ole laboratoriokoe tai muu vastaava vähäinen koe.

27 §

Ennakkohyväksymisen edellytykset

Hyväksyessään suojauskemikaalin vesi- ja ympäristöhallitus vahvistaa sen käyttötarkoituksen ja käyttöohjeet. Hyväksymispäätökseen voidaan liittää tarpeellisia ehtoja ja ohjeita. Hyväksymispäätös voidaan antaa määräajaksi.

28 §

Ennakkohyväksymisen peruuttaminen

Vesi- ja ympäristöhallitus voi peruuttaa ennakkohyväksymisen tai muuttaa sen ehtoja, jos hyväksymispäätöksen jälkeen osoittautuu, että suojauskemikaali ei enää täytä 27 §:n 1 momentin mukaisia hyväksymisen edellytyksiä tai hyväksymispäätökseen liitettyjä ehtoja.

29 §

Ilmoituksen käsittely

Vesi- ja ympäristöhallitus voi 26 §:n 1 tai 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksen saatuaan antaa terveys- ja ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi tarvittavia määräyksiä ja ohjeita suojauskemikaalista.

42 §

Ilmoitusmenettely

Sen, joka vie maasta tässä laissa tarkoitettua kemikaalia, on annettava tietoja ilmoitettavasta kemikaalista sen mukaan kuin siitä säädetään tiettyjen vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) n:o 2455/92. Neuvoston asetuksen 3 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa on vesi- ja ympäristöhallitus. Ympäristöministeriö antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset edellä mainitun neuvoston asetuksen ja sen nojalla annettujen Euroopan yhteisöjen säännösten täytäntöönpanosta.

Joka luovuttaa maasta vietäväksi kemikaalia, josta ei ole annettava tietoja 1 momentin

Ehdotus

selvittämiseksi. Tällaisista kokeista on ilmoitettava *Suomen ympäristökeskukselle*, jollei kyseessä ole laboratoriokoe tai muu vastaava vähäinen koe.

28 §

Ennakkohyväksymisen peruuttaminen

Suomen ympäristökeskus voi peruuttaa ennakkohyväksymisen tai muuttaa sen ehtoja, jos hyväksymispäätöksen jälkeen osoittautuu, että suojauskemikaali ei enää täytä 27 §:n 1 momentin mukaisia hyväksymisen edellytyksiä tai hyväksymispäätökseen liitettyjä ehtoja.

29 §

Ilmoituksen käsittely

Suomen ympäristökeskus voi 26 §:n 1 tai 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksen saatuaan antaa terveys- ja ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi tarvittavia määräyksiä ja ohjeita suojauskemikaalista.

42 §

Ilmoitusmenettely

Sen, joka vie maasta tässä laissa tarkoitettua kemikaalia, on annettava tietoja ilmoitettavasta kemikaalista sen mukaan kuin siitä säädetään tiettyjen vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) n:o 2455/92. Neuvoston asetuksen 3 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen Suomessa on *Suomen ympäristökeskus*. Ympäristöministeriö antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset edellä mainitun neuvoston asetuksen ja sen nojalla annettujen Euroopan yhteisöjen säännösten täytäntöönpanosta.

Joka luovuttaa maasta vietäväksi kemikaalia, josta ei ole annettava tietoja 1 momentin

Voimassa oleva laki

mukaisesti ja jonka käsittelystä on luovuttu terveyden tai ympäristön suojelemiseksi taikka jonka käsittely on kielletty tai sitä on tiukasti säännelty, on velvollinen ilmoittamaan kemikaalin viennistä vesi- ja ympäristöhallitukselle. Asetuksella säädetään, mitä kemikaaleja ilmoitusmenettely koskee.

Ehdotus

mukaisesti ja jonka käsittelystä on luovuttu terveyden tai ympäristön suojelemiseksi taikka jonka käsittely on kielletty tai sitä on tiukasti säännelty, on velvollinen ilmoittamaan kemikaalin viennistä *Suomen ympäristökeskukselle*. Asetuksella säädetään, mitä kemikaaleja ilmoitusmenettely koskee.

43 §

Kemikaalin käsittelyn kieltäminen

Jos 1 momentissa tarkoitetun haitan torjuminen edellyttää pikaisia toimenpiteitä, sosiaali- ja terveysministeriö voi terveyshaittojen ja vesi- ja ympäristöhallitus ympäristöhaittojen osalta tilapäisesti määrätä tarvittavista kielloista, rajoituksista ja muista edellä 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä. Asia on tällöin viivytyksettä saatettava valtioneuvoston päätettäväksi.

Jos 1 momentissa tarkoitetun haitan torjuminen edellyttää pikaisia toimenpiteitä, sosiaali- ja terveysministeriö voi terveyshaittojen ja *Suomen ympäristökeskus* ympäristöhaittojen osalta tilapäisesti määrätä tarvittavista kielloista, rajoituksista ja muista edellä 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä. Asia on tällöin viivytyksettä saatettava valtioneuvoston päätettäväksi.

45 §

Valvontaviranomaisen kiellot ja rajoitukset

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sosiaali- ja terveysministeriö voi terveyshaittojen ehkäisemiseksi sekä vesi- ja ympäristöhallitus ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi määrätä kemikaalin markkinoille luovuttamisen kieltämisestä, palautusmenettelystä, aiheutuneesta vaarasta ilmoittamisesta tai määrätä, että kemikaali tehdään asianmukaisesti vaaratomaksi.

Jos kemikaalilain paikallinen valvontaviranomainen pitää välttämättömänä 1 momentin mukaisessa tapauksessa, että on ryhdyttävä 2 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin, on valvontaviranomaisen tehtävä siitä aloite terveyshaittojen osalta sosiaali- ja terveysministeriölle ja ympäristöhaittojen osalta vesi- ja ympäristöhallitukselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sosiaali- ja terveysministeriö voi terveyshaittojen ehkäisemiseksi sekä *Suomen ympäristökeskus* ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi määrätä kemikaalin markkinoille luovuttamisen kieltämisestä, palautusmenettelystä, aiheutuneesta vaarasta ilmoittamisesta tai määrätä, että kemikaali tehdään asianmukaisesti vaaratomaksi.

Jos kemikaalilain paikallinen valvontaviranomainen pitää välttämättömänä 1 momentin mukaisessa tapauksessa, että on ryhdyttävä 2 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin, on valvontaviranomaisen tehtävä siitä aloite terveyshaittojen osalta sosiaali- ja terveysministeriölle ja ympäristöhaittojen osalta *Suomen ympäristökeskukselle*.

55 §

Muutoksenhaku

Sosiaali- ja terveysministeriön tai vesi- ja ympäristöhallituksen määräämästä 43 §:n 2 momentissa tarkoitetusta tilapäisestä kiellosta

Sosiaali- ja terveysministeriön tai *Suomen ympäristökeskuksen* määräämästä 43 §:n 2 momentissa tarkoitetusta tilapäisestä kiellosta tai

Voimassa oleva laki

tai rajoituksesta ei saa valittaa. Valvontaviranomaisen 51 §:n nojalla tekemästä uhkasakon asettamista koskevasta päätöksestä ei saa erikseen valittaa.

66 §

Suojauskemikaalin ennakkohyväksyminen

Myrkkylain nojalla puutavaran suojausmyrkyksi julistettua kemikaalia saa edelleen luovuttaa ja käyttää ilman ennakkohyväksymistä tai 26 §:n 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta. Tällaisista puutavaran suojausmyrkyistä on muutoin voimassa mitä tässä laissa säädetään suojauskemikaaleista. Vesi- ja ympäristöhallitus voi kuitenkin vaatia tällaisen suojauskemikaalin uudelleen hyväksyttäväksi.

Ehdotus

rajoituksesta ei saa valittaa. Valvontaviranomaisen 51 §:n nojalla tekemästä uhkasakon asettamista koskevasta päätöksestä ei saa erikseen valittaa.

66 §

Suojauskemikaalin ennakkohyväksyminen

Myrkkylain nojalla puutavaran suojausmyrkyksi julistettua kemikaalia saa edelleen luovuttaa ja käyttää ilman ennakkohyväksymistä tai 26 §:n 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta. Tällaisista puutavaran suojausmyrkyistä on muutoin voimassa mitä tässä laissa säädetään suojauskemikaaleista. *Suomen ympäristökeskus* voi kuitenkin vaatia tällaisen suojauskemikaalin uudelleen hyväksyttäväksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

24.

Laki**torjunta-ainelain 5 b §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 23 päivänä toukokuuta 1969 annetun torjunta-ainelain (327/69) 5 b §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 9 päivänä elokuuta 1985 annetussa laissa (704/85), seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus***5 b §**

 Luvan saamiseksi on maanomistajan tehtävä kunnalle lupahakemus, johon on liitetty suunnitelma levittämistoimenpiteistä. Hakemuksen johdosta kunnan on pyydettävä lausunto piirimetsälautakunnalta ja lääninhallitukselta. Jollei lausuntoa ole annettu kolmen viikon kuluessa pyynnön lähettämisestä, asia voidaan ratkaista ilman lausuntoakin. Kunnanhallituksen tulee ratkaista asia kahden kuukauden kuluessa siitä, kun lupahakemus on kunnalle jätetty.

 Luvan saamiseksi on maanomistajan tehtävä kunnalle lupahakemus, johon on liitetty suunnitelma levittämistoimenpiteistä. Hakemuksen johdosta kunnan on pyydettävä lausunto *met-sälautakunnalta ja alueelliselta ympäristökeskukselta*. Jollei lausuntoa ole annettu kolmen viikon kuluessa pyynnön lähettämisestä, asia voidaan ratkaista ilman lausuntoakin. Kunnanhallituksen tulee ratkaista asia kahden kuukauden kuluessa siitä, kun lupahakemus on kunnalle jätetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

25.

Laki**saariston kehityksen edistämisestä annetun lain 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan saariston kehityksen edistämisestä 26 päivänä kesäkuuta 1981 annetun lain (494/81) 12 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 10 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1138/93), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

Ympäristöhoitoavustus

Avustuksen myöntää hakemuksesta lääninhallitus. Ympäristöministeriö vahvistaa saaristoasian neuvottelukuntaa kuultuaan käyttöperusteet sekä lääneittaiset avustuskiintiöt sen jälkeen, kun lääninhallitukset ovat toimittaneet ministeriölle yhteenvedot hakemuksista.

Avustuksen myöntää hakemuksesta *alueellinen ympäristökeskus*. Ympäristöministeriö vahvistaa saaristoasian neuvottelukuntaa kuultuaan käyttöperusteet sekä *alueelliset* avustuskiintiöt sen jälkeen, kun *ympäristökeskukset* ovat toimittaneet ministeriölle yhteenvedot hakemuksista.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

26.

Laki**patoturvallisuuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 1 päivänä kesäkuuta 1984 annetun patoturvallisuuslain (413/83) 16 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 26 päivänä kesäkuuta 1987 annetulla lailla (616/87), sekä

muutetaan 7 §:n 1 ja 2 momentti, 9 §:n 1 ja 3 momentti, 10 § ja 11 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Turvallisuustarkkailuohjelman tai sen muutoksen hyväksymisestä päättää vesihallitus tai, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, vesipiirin vesitoimisto.

Vesihallitus voi antaa tarkempia ohjeita tarkkailuohjelman laatimisesta sekä erityisestä syystä kokonaan tai osittain myöntää vapautuksen 6 §:ssä säädetystä tarkkailuvelvollisuudesta.

7 §

Turvallisuustarkkailuohjelman tai sen muutoksen hyväksymisestä päättää *alueellinen ympäristökeskus* sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriö voi antaa tarkempia ohjeita tarkkailuohjelman laatimisesta. *Alueellinen ympäristökeskus* voi erityisestä syystä kokonaan tai osittain myöntää vapautuksen 6 §:ssä säädetystä tarkkailuvelvollisuudesta.

Voimassa oleva laki

9 §

Padosta aiheutuvan vahingonvaaran selvittämiseksi ja kartoittamiseksi voi vesihallitus määrätä, milloin siihen on aihetta, että padon rakennuttajan, omistajan tai haltijan on hankittava tai laadittava selvitys erityisesti padon alapuolella asuvalle väestölle ja siellä olevalle omaisuudelle aiheutuvasta vahingonvaarasta (*vahingonvaaraselvitys*) sekä toimitettava selvityksen tulokset vesihallitukselle, lääninhallitukselle, aluepäällikölle sekä kunnan paloviranomaiselle.

Vesihallitus voi antaa tarkempia ohjeita 1 momentissa tarkoitetun vahingonvaaraselvityksen laatimisesta ja 2 momentissa tarkoitetusta selvitysten ja toimenpidesuunnitelmien laatimisesta.

10 §

Tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonta kuuluu pelastustointa lukuun ottamatta vesihallitukselle ja sen alaiselle piirihallinnolle.

11 §

Jos pato tai sen käyttö, joka ilmeisesti tapahtuu tämän lain tai vesilain säännösten taikka niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti, vaarantaa välittömästi yleistä turvallisuutta, on noudatettava soveltuvin osin, mitä vesilain 21 luvun 3 §:n 3 momentissa on säädetty. Lääninhallituksen ja poliisiviranomaisen ohella voi kuitenkin myös vesihallitus tai sen alainen piirihallinto ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin.

16 §

Jos pato on otettu käyttöön ennen 1 päivää elokuuta 1984, on 6 ja 7 §:ssä tarkoitettu tarkkailuohjelma toimitettava hyväksyttäväksi vuoden 1988 loppuun mennessä. Erityisen painavasta syystä voi viranomainen, jolle kyseisen padon tarkkailuohjelman hyväksyminen 7 §:n 1 momentin nojalla kuuluu, myöntää tähän määräikaan pidennystä. Edellä 9 §:ssä tarkoitetut padon omistajan tai haltijan selvitykset ja toimenpidesuunnitelmat on tällöin laadittava niin pian kuin se olosuhteisiin katsoen on mahdollista.

Ehdotus

9 §

Padosta aiheutuvan vahingonvaaran selvittämiseksi ja kartoittamiseksi voi *alueellinen ympäristökeskus* määrätä, milloin siihen on aihetta, että padon rakennuttajan, omistajan tai haltijan on hankittava tai laadittava selvitys erityisesti padon alapuolella asuvalle väestölle ja siellä olevalle omaisuudelle aiheutuvasta vahingonvaarasta (*vahingonvaaraselvitys*) sekä toimitettava selvityksen tulokset *alueelliselle ympäristökeskukselle*, lääninhallitukselle, aluepäällikölle sekä kunnan paloviranomaiselle.

Maa- ja metsätalousministeriö voi antaa tarkempia ohjeita 1 momentissa tarkoitetun vahingonvaaraselvityksen laatimisesta ja 2 momentissa tarkoitetusta selvitysten ja toimenpidesuunnitelmien laatimisesta.

10 §

Tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten *noudattamisen* valvonta kuuluu pelastustointa lukuun ottamatta *alueellisille ympäristökeskuksille sekä ylin valvonta ja ohjaus maa- ja metsätalousministeriölle*.

16 §

(Kumotaan)

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

*Vesihallituksen on 1 momentissa tarkoitettuis-
sa tapauksissa kuitenkin jo etukäteen ennen
tarvittavan vahingonvaaraselvityksen valmistu-
mista toimitettava lääninhallitukselle saatavissa
olevat asiaan liittyvät tiedot sellaisista kunkin
läänin alueella valmiina tai rakenteilla olevista
padoista, joiden osalta 9 §:n 2 momentissa tar-
koitettu ilmeinen vaara on selvästi ilman vahin-
gonvaaraselvityksen valmistumistakin todettavis-
sa.*

*Muiden kuin 2 momentissa tarkoitettujen,
ennen lain voimaantuloa käyttöön otettujen pato-
jen osalta on 2 momentissa tarkoitettut tiedot
toimitettava lääninhallitukselle tarvittavien va-
hingonvaaraselvitysten valmistuttua.*

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maalis-
kuuta 1995.*

27.

Laki

veneliikennelain 3 a ja 3 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä helmikuuta 1969 annetun veneliikennelain (151/69) 3 a §:n 1 ja 2 momentit sekä 3 b §:n 1 ja 4 momentit, sellaisina kuin ne ovat 5 päivänä elokuuta 1977 annetussa laissa (603/77), seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 a §

*Lääninhallitus voi kieltää moottoriveneellä
ajamisen määräajaksi tai toistaiseksi määrättyllä
vesialueella tai rajoittaa sitä, jos kiello tai
rajoitus harkitaan tarpeelliseksi luonnon tai
muun ympäristön, yleisen virkistyskäytön tai
kalastuksen suojaamiseksi taikka muun yleisen
edun vuoksi.*

*Kielto tai rajoitus ei nopeusrajoitusta lu-
kuunottamatta koske vesilaissa (264/61) tarkoi-
tettua yleistä kulkuväylää eikä työnteon tai
asunnon sijainnin vuoksi tarpeellista moottori-
veneen käyttöä, ellei lääninhallitus erityisen
painavasta syystä toisin määrää.*

3 a §

*Alueellinen ympäristökeskus voi kieltää moot-
toriveneellä ajamisen määräajaksi tai toistai-
seksi määrättyllä vesialueella tai rajoittaa sitä,
jos kiello tai rajoitus harkitaan tarpeelliseksi
luonnon tai muun ympäristön, yleisen virkis-
tyskäytön tai kalastuksen suojaamiseksi taikka
muun yleisen edun vuoksi.*

*Kielto tai rajoitus ei nopeusrajoitusta lukuun
ottamatta koske vesilaissa (264/61) tarkoitettua
yleistä kulkuväylää eikä työnteon tai asunnon
sijainnin vuoksi tarpeellista moottoriveneen
käyttöä, ellei alueellinen ympäristökeskus erityi-
sen painavasta syystä toisin määrää.*

Voimassa oleva laki

3 b §

Lääninhallituksen on ennen 3 a §:ssä tarkoitettua kiellon tai rajoituksen määrittämistä kuuluttava asianomaista kuntaa ja merenkulkuhallitusta sekä varattava tilaisuus mielipiteen esittämiseen niille viranomaisille, yhteisöille, vesialueen omistajille ja muille, joita asia koskee.

Kielto tai rajoitus tulee voimaan muutoksenhausta huolimatta lääninhallituksen päätöksessä määrättyä ajankohtana sen jälkeen kun päätöksestä on tiedotettu, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Ehdotus

3 b §

Alueellisen ympäristökeskuksen on ennen 3 a §:ssä tarkoitettua kiellon tai rajoituksen määrittämistä kuuluttava asianomaista kuntaa ja merenkulkuhallitusta sekä varattava tilaisuus mielipiteen esittämiseen niille viranomaisille, yhteisöille, vesialueen omistajille ja muille, joita asia koskee.

Kielto tai rajoitus tulee voimaan muutoksenhausta huolimatta *alueellisen ympäristökeskuksen* päätöksessä määrättyä ajankohtana sen jälkeen kun päätöksestä on tiedotettu, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

28.

Laki**yksityisistä teistä annetun lain 3 ja 44 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yksityisistä teistä 15 päivänä kesäkuuta 1962 annetun lain (358/62) 3 §:n 3 momentti ja 44 §:n 1 momentti sellaisina kuin ne ovat 4 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (521/75) seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 §

Asemakaava-, rakennuskaava- tai rantakaava-alueella on kunnan siitä alkaen, kun se on tullut velvolliseksi rakentamaan kadun tai tien, jolle yksityisen tien tai sen osan liikenne on tarkoitettu siirtyväksi, tai ryhtynyt sellaista katua tai tietä rakentamaan, otettava tällaisen kadun, tien tai sen osan tienpito hoidettavakseen. Tiesakkaalla tai, tiesakkaiden muodostaessa tiekunnan, tällä on oikeus saattaa kysymys kunnan velvollisuudesta ottaa tienpito hoidettavakseen lääninhallituksen käsiteltäväksi, ja lääninhallitus voi uhkasakolla velvoittaa kunnan täyttämään sanotun velvollisuuden.

Asemakaava-, rakennuskaava- tai rantakaava-alueella on kunnan siitä alkaen, kun se on tullut velvolliseksi rakentamaan kadun tai tien, jolle yksityisen tien tai sen osan liikenne on tarkoitettu siirtyväksi, tai ryhtynyt sellaista katua tai tietä rakentamaan, otettava tällaisen kadun, tien tai sen osan tienpito hoidettavakseen. Tiesakkaalla tai, tiesakkaiden muodostaessa tiekunnan, *tiekunnalla* on oikeus saattaa kysymys kunnan velvollisuudesta ottaa tienpito hoidettavakseen *alueellisen ympäristökeskuksen* käsiteltäväksi, ja *alueellinen ympäristökeskus* voi uhkasakolla velvoittaa kunnan täyttämään sanotun velvollisuuden.

Voimassa oleva laki

44 §

Tietoimituksesta on ilmoitettava asianomaiselle tielautakunnalle tai sen tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Milloin on kysymys tien rakentamisesta tai siirtämisestä, on tietoimituksesta ilmoitettava lääninhallitukselle ja, mikäli tie tulisi johtamaan yleisen tien, rautatien tai kanavan alueelle, myös asianomaiselle viranomaiselle.

Ehdotus

44 §

Tietoimituksesta on ilmoitettava asianomaiselle tielautakunnalle tai sen tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Milloin on kysymys tien rakentamisesta tai siirtämisestä, on tietoimituksesta ilmoitettava *alueelliselle ympäristökeskukselle* ja, jos tie tulisi johtamaan yleisen tien, rautatien tai kanavan alueelle, myös asianomaiselle viranomaiselle.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

29.

Laki**yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta 18 päivänä tammikuuta 1980 annetun lain (56/80) 3 §:n 3 momentti, 7 §:n 1 momentti ja 9 §, sellaisina kuin ne ovat 29 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1376/89), seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 §

Asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, mitkä ovat 2 momentissa tarkoitettuja laitteita ja rakennelmia. Asetuksella voidaan antaa vesi- ja ympäristöhallitukselle valta antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä siitä, mitkä ovat sellaisia asetuksessa tarkoitettuja laitteita ja rakennelmia, joita varten vesihuoltoavustusta voidaan myöntää.

Asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, mitkä ovat 2 momentissa tarkoitettuja laitteita ja rakennelmia. *Asianomainen ministeriö voi* antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä siitä, mitkä ovat sellaisia asetuksessa tarkoitettuja laitteita ja rakennelmia, joita varten vesihuoltoavustusta voidaan myöntää.

7 §

Vesihuoltoavustuksen myöntää asianomainen vesi- ja ympäristöpiiri ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalansa osalta vahvistamien kiintiöiden rajoissa. Avustuksen myöntämispäätöksessä voidaan asettaa avustuksen saajalle hankkeen aloittamista, toteuttamista ja loppuunsaatta-

7 §

Vesihuoltoavustuksen myöntää asianomainen *alueellinen ympäristökeskus* ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalansa osalta vahvistamien kiintiöiden rajoissa. Avustuksen myöntämispäätöksessä voidaan asettaa avustuksen saajalle hankkeen aloittamista, toteuttamista ja loppuunsaatta-

Voimassa oleva laki

mista koskevia ehtoja. Vesihuoltoavustuksen hakemismenettelystä säädetään asetuksella.

9 §

Vesi- ja ympäristöhallituksen on määrättävä vesihuoltoavustus kokonaan tai asianomaiselta osin takaisin maksettavaksi, jos avustuksen saaja on käyttänyt avustuksen muuhun kuin mihin se on myönnetty, tai avustuksen saamiseksi antanut vääriä tai harhaanjohtavia tietoja tai salannut tietoja ja menettelyllä on ollut vaikutusta avustuksen myöntämiseen tai ehtojen asetteluun, taikka avustus on muutoin suoritettu virheellisin edellytyksin tai perusteettomasti. Palautettavalle avustusmäärälle on suoritettava sen nostopäivästä lukien vuotuista korkoa 12 prosenttia. Milloin palautusta tai korkoa ei ole maksettu valtiolle määrättyyn eräpäivään mennessä, avustuksen saajan on maksettava palautettavalle määrälle vuotuista viivästyskorkoa 16 prosenttia.

Ehdotus

mista koskevia ehtoja. Vesihuoltoavustuksen hakemismenettelystä säädetään asetuksella.

9 §

Alueellisen ympäristökeskuksen on määrättävä vesihuoltoavustus kokonaan tai asianomaiselta osin takaisin maksettavaksi, jos avustuksen saaja on käyttänyt avustuksen muuhun kuin mihin se on myönnetty, tai avustuksen saamiseksi antanut vääriä tai harhaanjohtavia tietoja tai salannut tietoja ja menettelyllä on ollut vaikutusta avustuksen myöntämiseen tai ehtojen asetteluun, taikka jos avustus on muutoin suoritettu virheellisin edellytyksin tai perusteettomasti. Palautettavalle avustusmäärälle on suoritettava sen nostopäivästä lukien vuotuista korkoa 12 prosenttia. Milloin palautusta tai korkoa ei ole maksettu valtiolle määrättyyn eräpäivään mennessä, avustuksen saajan on maksettava palautettavalle määrälle vuotuista viivästyskorkoa 16 prosenttia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

30.

Laki

poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta annetun lain 4 ja 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta 18 päivänä maaliskuuta 1983 annetun lain (284/83) 4 § ja 5 §, sellaisina kuin ne ovat 28 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa (1310/90), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Korvauksen saamiseksi vahinkoa kärsineen on tehtävä maatilahallituksen määräämän ajan kuluessa korvaushakemus sen kunnan maatalouslautakunnalle, jossa vahingoittunut kiinteistö tai irtaimisto sijaitsee taikka jos on kysymys maatilalle tai sillä olevalle irtaimistolle sattuneesta vahingosta, sen kunnan maatalouslautakunnalle, jossa maatalan talouskeskus sijaitsee.

Hakemuksen käsittelemiseksi tarpeellisen tulvavahinkojen arvioinnin suorittaa 1 momentissa tarkoitettu maatalouslautakunta. Tulvan poikkeuksellisuuden selvittämisessä ja vahinkojen arvioinnissa maatalouslautakunnalla on oikeus tarpeen mukaan saada asiantuntija-apua asianomaiselta vesi- ja ympäristöpiiriltä ja metsälautakunnalta sekä rakennuslautakunnalta ja muilta kunnan viranomaisilta. Maatilahallitus antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä tulvavahinkojen arviointiperusteista.

5 §

Korvauksen myöntämisestä päättää ja korvauksen maksaa maatalouslautakunta sen jälkeen, kun maatilahallitus on todennut, että kysymyksessä on tässä laissa tarkoitettujen vahinkojen korvaaminen, ja osoittanut tarvittavat varat maatalouslautakunnan käytettäväksi. Maatilahallitus päättää, huomioon ottaen käytettävissä olevat määrärahat, korvattavien vahinkojen ja kustannusten määrät sekä 6 §:n säännökset, mikä osuus tulvan aiheuttamien 2 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen ja kustannusten määrästä korvataan, jolloin korvattava osuus voi eriluonteisten vahinkojen ja kustannusten osalta olla erilainen.

Ehdotus

4 §

Korvauksen saamiseksi vahinkoa kärsineen on tehtävä *maa- ja metsätalousministeriön* määräämän ajan kuluessa korvaushakemus sen *kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle*, jossa vahingoittunut kiinteistö tai irtaimisto sijaitsee, taikka jos on kysymys maatilalle tai sillä olevalle irtaimistolle sattuneesta vahingosta, sen *kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle*, jossa maatalan talouskeskus sijaitsee.

Hakemuksen käsittelemiseksi tarpeellisen tulvavahinkojen arvioinnin suorittaa 1 momentissa tarkoitettu *kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen*. Tulvan poikkeuksellisuuden selvittämisessä ja vahinkojen arvioinnissa *kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisella* on oikeus tarpeen mukaan saada asiantuntija-apua asianomaiselta *alueelliselta ympäristökeskukselta* ja *metsälautakunnalta* sekä *rakennuslautakunnalta* ja muilta kunnan viranomaisilta. *Maa- ja metsätalousministeriö* antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä tulvavahinkojen arviointiperusteista.

5 §

Korvauksen myöntämisestä päättää ja korvauksen maksaa *kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen* sen jälkeen, kun *maa- ja metsätalousministeriö* on todennut, että kysymyksessä on tässä laissa tarkoitettujen vahinkojen korvaaminen, ja osoittanut tarvittavat varat *kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen* käytettäväksi. *Maa- ja metsätalousministeriö* päättää, huomioon ottaen käytettävissä olevat määrärahat, korvattavien vahinkojen ja kustannusten määrät sekä 6 §:n säännökset, mikä osuus tulvan aiheuttamien 2 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen ja kustannusten määrästä korvataan, jolloin korvattava osuus voi eriluonteisten vahinkojen ja kustannusten osalta olla erilainen.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

31.

Laki

oikeudesta yleisiin vesialueisiin annetun lain 4 §:n muuttamisesta

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 §

Yleiset vesialueet ovat tie- ja vesirakennushallituksen hallinnassa ja hoidossa, jollei valtioneuvosto jonkin niihin kuuluvan alueen osalta toisin määrää.

4 §

Yleiset vesialueet ovat *Metsähallituksen* hallinnassa ja hoidossa, jollei jonkin niihin kuuluvan alueen osalta *säädetä tai valtioneuvoston päätöksellä määrätä toisin*. Kalastusta koskevien asioiden osalta *yleisten vesialueiden hallinnasta ja hoidosta säädetään* kuitenkin kalastuslain (286/82) 118 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

32.

Laki

ajoneuvojen siirtämisestä ja romuajoneuvojen hävittämisestä annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvojen siirtämisestä ja romuajoneuvojen hävittämisestä 28 päivänä helmikuuta 1975 annetun lain (151/75) 17 §:n 2 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

17 §

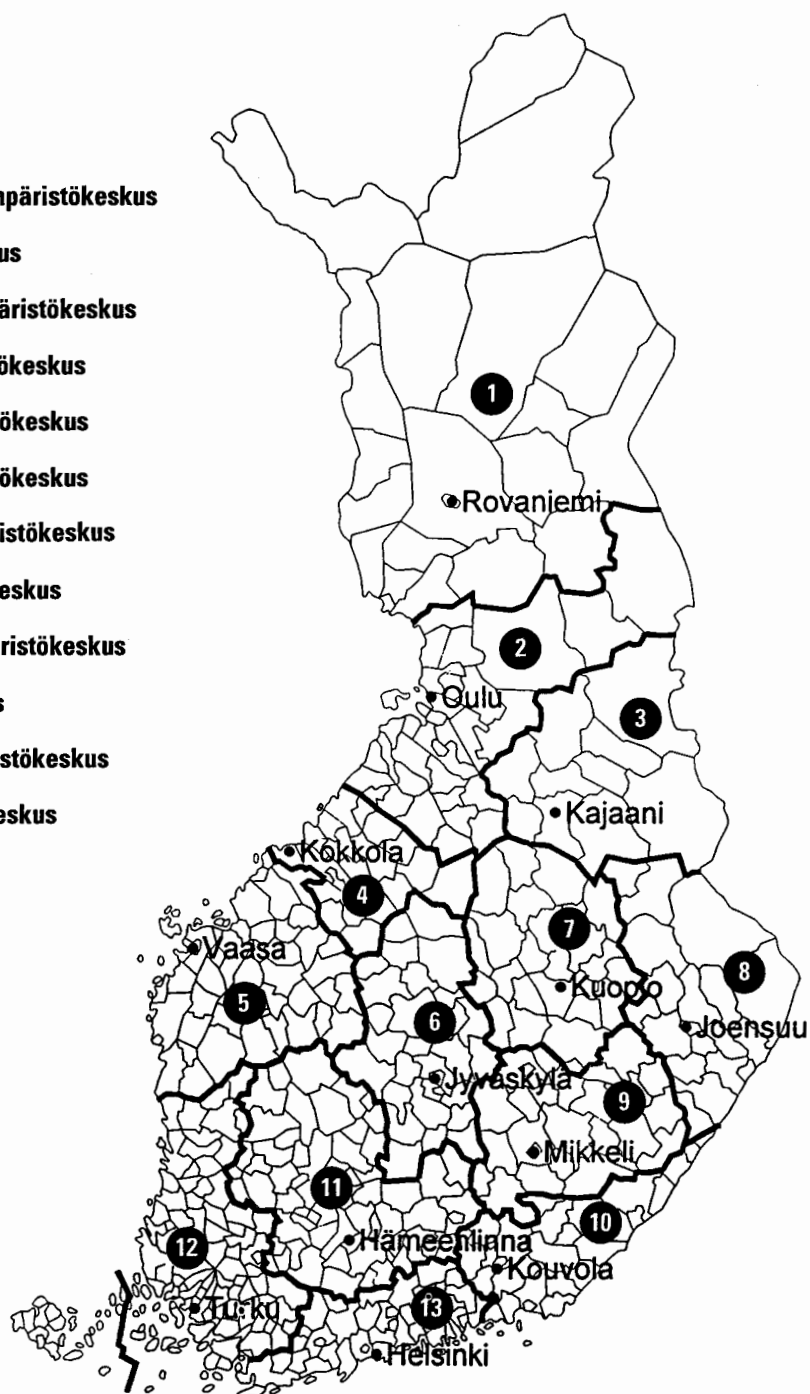
Lääninhallitus valvoo romuajoneuvojen siirtämistä ja hävittämistä läänissä.

Alueellinen ympäristökeskus valvoo romuajoneuvojen siirtämistä ja hävittämistä toimialueellaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

Esitys alueellisten ympäristökeskusten aluejaoksi tammikuu 1994

- 1 Lapin ympäristökeskus**
- 2 Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus**
- 3 Kainuun ympäristökeskus**
- 4 Keski-Pohjanmaan ympäristökeskus**
- 5 Länsi-Suomen ympäristökeskus**
- 6 Keski-Suomen ympäristökeskus**
- 7 Pohjois-Savon ympäristökeskus**
- 8 Pohjois-Karjalan ympäristökeskus**
- 9 Etelä-Savon ympäristökeskus**
- 10 Kaakkois-Suomen ympäristökeskus**
- 11 Hämeen ympäristökeskus**
- 12 Lounais-Suomen ympäristökeskus**
- 13 Uudenmaan ympäristökeskus**

Asetus alueellisista ympäristökeskuksista

Ympäristöministerin esittelystä säädetään päivänä kuuta 199 ympäristöhallinnosta annetun lain (/) 9 §:n nojalla:

1 §

Johto ja henkilöstö

Alueellisessa ympäristökeskuksessa on ympäristökeskuksen johtaja. Lisäksi alueellisessa ympäristökeskuksessa on muuta virkasuhteessa ja työsopimussuhteessa olevaa henkilöstöä.

2 §

Asioiden ratkaiseminen

Alueelliselle ympäristökeskukselle kuuluvat asiat ratkaisee ympäristökeskuksen johtaja tai muu virkamies, jolle ratkaisulta työjärjestyksessä on annettu.

Asiat ratkaistaan esittelystä, jollei työjärjestyksessä toisin määrätä.

3 §

Kelpoisuusvaatimukset

Alueellisen ympäristökeskuksen johtajan kelpoisuusvaatimuksena on virkaan soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys alueellisen ympäristökeskuksen toimialaan ja johtamistaito.

4 §

Virkojen täyttäminen ja muun henkilökunnan ottaminen

Ympäristökeskuksen johtajan nimittää tasavallan presidentti valtioneuvoston esityksestä. Ennen esittelyä valtioneuvostolle on asiasta pyydettävä maa- ja metsätalousministeriön lausunto.

Ympäristöministeriö nimittää ympäristökeskuksen johtajan valtion virkamieslain 9 §:n 1 momentin nojalla enintään vuoden kestäväksi määräajaksi ja valtioneuvosto yli vuoden kestäväksi määräajaksi.

Muun henkilöstön nimittää tai ottaa ympäristökeskuksen johtaja, jollei työjärjestyksessä toisin määrätä.

5 §

Virkavapaus

Alueellisen ympäristökeskuksen johtajalle myöntää virkavapautta ympäristöministeriö. Yli vuoden kestävä muun kuin sellaisen virkavapauden, johon virkamiehellä on oikeus lain, asetuksen tai virkaehtosopimuksen nojalla, myöntää kuitenkin johtajalle valtioneuvosto.

Virkavapauden ja vapautuksen tehtävien hoidosta muulle henkilöstölle myöntää ympäristökeskuksen johtaja, jollei työjärjestyksessä toisin määrätä.

6 §

Sijaisuus

Alueellisen ympäristökeskuksen johtajan ollessa estynyt toimii hänen sijaisenaan johtajan määräämä ympäristökeskuksen virkamies.

7 §

Alueelliset suunnitelmat ja ohjelmat

Alueellinen ympäristökeskus osallistuu toi-

mialallaan Euroopan unionin rakennerahastojen tuella toteutettavien alueellisten suunnitelmien ja ohjelmien sekä niihin kuuluvan toiminnan valmisteluun ja toimeenpanoon.

8 §

Valtion edustaminen

Alueellisen ympäristökeskuksen johtajalla tai hänen valtuuttamallaan asiamiehellä on oikeus ympäristökeskuksen toimialalla valvoa tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa sekä toimituksissa valtion etua ja oikeutta sekä käyttää ympäristökeskuksen puhevaltaa.

Jos alueellisen ympäristökeskuksen toimialaan kuuluvan asian vaikutukset ulottuvat oleellisesti kahden tai useamman alueellisen ympäristökeskuksen toimialueelle tai valtakunnan rajojen ulkopuolelle, asianomainen ministeriö ratkaisee, mikä ympäristökeskus puhevaltaa käyttää.

Alueellinen ympäristökeskus voi toimia valtion puolesta hakijana vesioikeuskäsittelyssä, mikäli hankkeesta valtiolle aiheutuvat kustannukset kokonaisuutena ovat vähäiset tai jos ympäristökeskus on saanut hakijana toimimiseen oikeutuksen asianomaiselta ministeriöltä.

9 §

Työjärjestys

Tarkemmat määräykset alueellisen ympäristökeskuksen hallinnon ja toimintojen järjestämisestä sekä asioiden käsittelystä ja ratkaisemisesta annetaan työjärjestyksessä.

Lakisääteisten lupa-asioiden ja muiden näihin rinnastettavien viranomaistehtävien hoito on työjärjestyksessä järjestettävä niin, että näiden asioiden riippumaton käsittely ja ratkaiseminen varmistetaan.

Työjärjestyksen vahvistaa ympäristökeskuksen johtaja.

10 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Ennen asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Ympäristöministeriö voi ottaa tehtäväkseen valtion virkamiesasetuksen (/94) 2 §:n 2 momentissa tarkoitetut päätökset ennen tämän asetuksen voimaantuloa ja siirtymä kautena enintään 30 päivään syyskuuta 1995 saakka.

Asetus

Suomen ympäristökeskuksesta

Ympäristöministerin esittelystä säädetään päivänä kuuta 199 ympäristöhallinnosta annetun lain (/) 9 §:n nojalla:

1 §

Johtokunta

Valtioneuvosto asettaa Suomen ympäristökeskuksen johtokunnan enintään neljäksi vuodeksi kerrallaan.

Johtokuntaan kuuluu Suomen ympäristökeskuksen pääjohtaja sekä enintään kuusi muuta jäsentä. Yksi jäsen sekä hänelle henkilökohtainen varajäsen on määrättävä Suomen ympäristökeskuksen henkilöstön keskuudestaan ehdotamista henkilöistä. Valtioneuvosto määrää yhden jäsenen puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

Ympäristöministeriö vahvistaa johtokunnan jäsenten palkkiot.

2 §

Johtokunnan tehtävät

Johtokunnan tehtävänä on:

- 1) käsitellä Suomen ympäristökeskuksen yleisiä toimintalinjoja asetetut tulostavoitteet huomioon ottaen;
- 2) käsitellä tutkimus- ja kehittämisohjelmat;
- 3) päättää toiminta- ja taloussuunnitelmasta ja talousarvioehdotuksesta;
- 4) seurata ja edistää Suomen ympäristökeskukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista; sekä
- 5) käsitellä muita Suomen ympäristökeskuksen toiminnan kannalta merkittäviä asioita.

3 §

Asioiden käsittely johtokunnassa

Johtokunta on päätösvaltainen, kun koko-

uksen puheenjohtaja ja vähintään kolme muuta jäsenistä on läsnä.

Johtokunnan päätökseksi tulee se mielipide, jota enemmistö on kannattanut. Äänten mennessä tasan, päätökseksi tulee se mielipide, johon kokouksen puheenjohtaja on yhtynyt.

Johtokunta määrää tarkemmin asioiden käsittelystä johtokunnassa.

4 §

Henkilöstö

Suomen ympäristökeskuksen päällikkönä on pääjohtaja. Lisäksi Suomen ympäristökeskuksessa on johtajia sekä muuta virkasuhteessa ja työsuhteessa olevaa henkilöstöä.

5 §

Pääjohtajan tehtävät

Pääjohtaja johtaa ja kehittää Suomen ympäristökeskuksen toimintaa sekä vastaa toiminnan tuloksellisuudesta ja tavoitteiden saavuttamisesta.

6 §

Asioiden ratkaiseminen

Suomen ympäristökeskukselle kuuluvat asiat ratkaisee johtokunta, pääjohtaja tai muu virkamies, jolle ratkaisuvallta on työjärjestyksessä tai taloussäännössä annettu.

Pääjohtaja ratkaisee asiat, joita ei ratkaista johtokunnassa tai joita ei ole annettu muun virkamiehen ratkaistavaksi.

Asiat ratkaistaan esittelystä, jollei työjärjestyksessä toisin määrätä.

7 §

Kelpoisuusvaatimukset

Kelpoisuusvaatimuksena on:

1) pääjohtajalla virkaan soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, perehtyneisyys Suomen ympäristökeskuksen toimialaan ja johtamistaito, sekä

2) johtajalla virkaan soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys virkaan kuuluviin tehtäviin ja johtamistaito.

8 §

Virkojen täyttäminen ja muun henkilökunnan ottaminen

Pääjohtajan nimittää tasavallan presidentti valtioneuvoston esityksestä virkaa haettavaksi julistamatta. Johtajan nimittää ympäristöministeriö. Ennen esittelyä on asiasta pyydettävä maa- ja metsätalousministeriön lausunto.

Ympäristöministeriö nimittää pääjohtajan valtion virkamieslain 9 §:n 1 momentin nojalla enintään vuoden kestäväksi määräajaksi ja valtioneuvosto yli vuoden kestäväksi määräajaksi.

Muun henkilöstön nimittää ja ottaa pääjohtaja, jollei työjärjestyksessä ole toisin määrätty.

9 §

Virkavapaus

Pääjohtajalle myöntää virkavapautta ympäristöministeriö. Yli vuoden kestävä muun kuin sellaisen virkavapauden, johon virkamiehellä on oikeus lain, asetuksen tai virkaehtosopimuksen nojalla, myöntää kuitenkin pääjohtajalle valtioneuvosto.

Virkavapauden ja vapautuksen tehtävien hoidosta muulle henkilöstölle myöntää pääjohtaja, jollei työjärjestyksessä toisin määrätä.

10 §

Sijaisuus

Pääjohtajan ollessa estynyt toimii hänen sijaisenaan pääjohtajan määräämä virkamies.

11 §

Valtion edustaminen

Suomen ympäristökeskus kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa valtion etua ja oikeutta sille kuuluvissa asioissa, jollei toisin ole säädetty.

12 §

Virkasyyte

Pääjohtajaa syytetään virkavirheestä Helsingin hovioikeudessa. Muuta virkamiestä syytetään virkavirheestä asianomaisessa alioikeudessa.

13 §

Työjärjestys

Tarkemmat määräykset Suomen ympäristökeskuksen hallinnon ja toimintojen järjestämisestä sekä asioiden käsittelystä ja ratkaisemisesta annetaan työjärjestyksessä, jonka pääjohtaja vahvistaa.

14 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tällä asetuksella kumotaan vesi- ja ympäristöhallinnosta 13 päivänä helmikuuta 1987 annettu asetus (151/87) siihen myöhemmin tehtyne muutoksineen.

Ennen tämän asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Ympäristöministeriö voi ottaa tehtäväkseen valtion virkamiesasetuksen (/94) 2 §:n 2 momentissa tarkoitetut päätökset ennen tämän asetuksen voimaantuloa ja siirtymä kautena enintään 30 päivään syyskuuta 1995 saakka.